

การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษา
โรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2

สารนิพนธ์
ของ
ชนิดา ชื่นวัด

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2549

การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษา
โรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2

บทคัดย่อ
ของ
ชนิดา ชื่นวัด

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2549

ชนินดา ชื่นวัด. (2549). การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษา โรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนา แสงศักดิ์.

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาของโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ใน 5 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และด้านการประเมินผล การเรียนของนักเรียนและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาของโรงเรียนโดยรวมและแยกเป็นรายด้าน จำแนกตาม ระดับชั้นของนักเรียนในปกครอง ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน โดยแยกเป็นระดับช่วงชั้น 2 ระดับ เลือกโดยวิธีแบบแบ่งชั้น แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ ระดับช่วงชั้นที่ 1 (ป.1-ป.3) จำนวน 132 คน และระดับช่วงชั้น ที่ 2 (ป.4-ป.6) จำนวน 108 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 240 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 63 ข้อ ความเชื่อมั่นเท่ากับ .98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ, ค่าความถี่, ค่าทีเทสต์ (t-test), ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way ANOVA) และกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ผู้ปกครองในการสัมภาษณ์ จำนวน 20 คน และนำผลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยรวมและรายได้อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

2. เมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาของโรงเรียนวัดคลองชัน โดยจำแนกตาม ระดับชั้นของนักเรียนในปกครอง อาชีพ รายได้ต่อเดือนของครอบครัว ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองไม่แตกต่างกัน และเมื่อจำแนกตาม ระดับการศึกษาของผู้ปกครองพบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้ปกครองที่มีการศึกษต่ำกว่าปริญญาตรีมีส่วนร่วมต่ำกว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี

3. ผลการสัมภาษณ์ผู้ปกครองกับการมีส่วนร่วมในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน พบว่าผู้ปกครองเสนอแนะให้โรงเรียนควรเพิ่ม การเรียนเกี่ยวกับวิชาทางด้านคอมพิวเตอร์ วิชาภาษาอังกฤษ วิชาทางด้านศาสนาและวัฒนธรรม เพิ่มการจัดทัศนศึกษาหรือ จัดการเรียน การสอนนอกสถานที่ให้มากขึ้น และที่สำคัญควรมีตัวแทนผู้ปกครองเข้าร่วมประชุมที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมของโรงเรียน จะได้นำผลไปประสานงานประชาสัมพันธ์กับผู้ปกครองท่านอื่น

A STUDY OF PARENT PARTICIPATION IN EDUCATIONAL REFORM
OF WATKHONGCHAN SCHOOL UNDER PATHUMTANEE
EDUCATIONAL SERVICE AREA 2

AN ABSTRACT
BY
CHANIDA CHUENWAT

Presented in Partial Fulfillment of Requirements
for the Master of Education Degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

May 2006

Chanida Chuenwat. (2006). *A Study of Parent Participation in Educational Reform of Watkhongchan School under Pathumtanee Educational Service Area 2*. Master's Project, M.Ed. (Educational Administration). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Asst. Prof. Dr.Thasana Swaengsakdi.

The purposes of this research were to study parent participation in Wat Klong Chan School reform in 5 aspects: supplementary curriculum activity management, teaching-learning experience management, building and environment management, parent-school relationship management, and student learning evaluation; and compare the parent participation in the school reform as a whole and individuals aspects by their student class, educational level, career, monthly family income, and living duration in the community. A stratified random sample of 240 participants was selected from the parents in Wat Klong Chan School under Pathumtanee Educational Service Area 2: 132 grade range 1 (Prathom 1 - 3) and 108 grade range 2 (Prathom 4 - 6). The research instrument was a 5-point rating scale questionnaire containing 63 items with an alpha coefficient $\alpha = .92$. A return rate of 97.92 was achieved. Twenty parents were also interviewed and its content analysis data was presented in narrative form. The quantitative data was analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and One-way ANOVA.

The results revealed as follows.

1. The parent participation in Wat Klong Chan School reform as a whole and individual aspects were at the moderate level.

2. The comparisons of the parent participation in the school reform as a whole by student class, career, monthly family income, and living duration in the community revealed no differences. The parents with different educational had different participation at .01 level of significance, i.e. parents with lower bachelor degree had lower participation than those with bachelor degree or higher.

3. Some issues emerged from the parent interview included: increasing computing, English language, religious and cultural subjects; increasing learning and teaching through field trips; having parents attend meetings regarding school activities so as to be able to coordinate and make known to other parents

การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษา
โรงเรียนวัดคลองชั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2

สารนิพนธ์
ของ
ชนิดา ชื่นวัด

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2549

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดีเป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างดีจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศน แสงศักดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ท่านได้เสียสละเวลาอัน มีค่าให้การช่วยเหลือให้คำปรึกษาแนะนำ ส่งเสริมสนับสนุนและให้กำลังใจตั้งแต่เริ่มเข้ารับการศึกษ จนสามารถจัดทำงานวิจัยฉบับนี้ได้ทุกขั้นตอนอย่างละเอียด ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเมตตาอย่างสูง ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ ประธานกรรมการ พิจารณาโครงการสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศน แสงศักดิ์ อาจารย์ ดร.มารศรี สุธานี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิระ สุภากิจ กรรมการพิจารณาโครงการสารนิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำ แนวทางในการจัดทำสารนิพนธ์ จนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยความสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ ประธานกรรมการสอบ สารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศน แสงศักดิ์ อาจารย์ ดร.มารศรี สุธานี ซึ่งเป็น คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ ที่แนะนำแก้ไขสารนิพนธ์ให้มีมาตรฐาน และคณาจารย์ในภาควิชา การบริหารการศึกษาทุกท่าน ที่แนะนำแนวทางในการจัดทำสารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วย ความ สมบูรณ์ที่สุด

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ นิภา ศรีไพโรจน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สายใจ แจ่มสุทธิมล นางจารุณา รัตนปรีชาชัย นางสาวกาญจนา วิริยะเจริญธรรม นางนันทนิจ เทียงพูนโภาค ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ และให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข

ขอกราบขอบพระคุณ นายธนากร ฉันทปราโมทย์ ผู้อำนวยการสถานศึกษา คณะครู และผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดคลองชัน ที่อำนวยความสะดวกในการตอบแบบสอบถามและให้ ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จไปด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ นายจำรัส ชื่นวัด นางแดงอ้วย ชื่นวัด บิดา มารดา และเด็กหญิง ปทุมพร ตันวีระชัยสกุล บุตรสาวที่เป็นกำลังใจตลอดมา

ประโยชน์และคุณค่าทั้งปวง อันเกิดจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบคุณความดีแด่ คณาจารย์ทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ ประสาทวิชาความรู้ทั้งหลาย บิดา มารดา บุพการี ผู้สร้างชีวิตเป็น แบบอย่าง และแนวทางการดำรงชีวิตอันทรงคุณค่าแก่ผู้วิจัย

หากสารนิพนธ์เล่มนี้ เป็นสิ่งที่แสดงถึง ความอดทน ความขยันหมั่นเพียรและ ความวิริยะอุตสาหะ แล้ว ผู้วิจัยขอมอบเป็นกำลังใจแด่เพื่อนๆ บัณฑิตศึกษา ทุกคน

ชนิดา ชื่นวัด

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
	ความสำคัญของการวิจัย.....	5
	ขอบเขตของการวิจัย.....	5
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	6
	ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	6
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
	สมมติฐานการวิจัย.....	11
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
	การจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2.....	12
	ความเป็นมาสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของโรงเรียนวัดคลองชัน.....	15
	หลักการแนวคิดทฤษฎีของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา.....	19
	หลักการจัดการศึกษาโรงเรียนประถมตามแนวปฏิรูปสถานศึกษา.....	29
	ความสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา.....	34
	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษา.....	43
	ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร.....	45
	ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนรู้การสอน.....	46
	ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่.....	49
	ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง.....	51
	ด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน.....	54
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	57
	งานวิจัยในประเทศ.....	57
	งานวิจัยต่างประเทศ.....	61
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	65
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	65
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	66

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 (ต่อ) การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	67
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	68
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	91
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	91
สมมติฐานของการวิจัย.....	91
ขอบเขตของการวิจัย.....	92
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	92
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	93
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	93
อภิปรายผล.....	96
ข้อเสนอแนะ.....	104
ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย.....	104
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	105
บรรณานุกรม.....	106
ภาคผนวก.....	124
ภาคผนวก ก.....	125
ภาคผนวก ข.....	135
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	143

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม.....	65
2	จำนวนห้องและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์.....	66
3	ค่าจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย.....	73
4	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยรวมและเป็นรายด้าน.....	75
5	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ในด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร จำแนกเป็นรายข้อ.....	76
6	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ใน ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน จำแนกเป็นรายข้อ.....	77
7	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ใน ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ จำแนกเป็นรายข้อ.....	79
8	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ใน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง จำแนกเป็นรายข้อ.....	81
9	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ใน ด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน จำแนก เป็นรายข้อ.....	83
10	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการปฏิรูป สถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ใน 5 ด้าน	84
11	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำแนกตามระดับชั้นของนักเรียนในปกครอง.....	85

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

12	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการ ปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง.....	86
13	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการ ปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง.....	87
14	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการ ปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำแนกตามรายได้.....	88
15	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการ ปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน.....	89

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
2 แผนภูมิการบริหารปฏิบัติการโรงเรียน ปีการศึกษา 2548.....	18
3 บันไดลักษณะการมีส่วนร่วม (Participation Ladder) 8 ขั้น.....	24
4 ระดับการมีส่วนร่วมตามแนวคิดของอาร์นสไตน์.....	26

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การจัดการศึกษาตามแนวทางปฏิรูปสถานศึกษาในยุคปัจจุบันส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. 2545 : 7-8) การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศ ท้องถิ่นเป็นรากฐานของประเทศ ดังนั้นหากจะพัฒนาประเทศด้วยการศึกษาจึงจำเป็นต้องพัฒนาท้องถิ่นด้วยการศึกษาเป็นเบื้องต้น การศึกษาจำเป็นต้องสนองตอบความต้องการของประเทศ ในขณะที่เดียวกันก็จำเป็นต้องสนองตอบความต้องการของท้องถิ่นด้วย แต่ละท้องถิ่นอาจมีความต้องการที่คล้ายกันหรือแตกต่างกันบ้างถ้ารัฐมุ่งจัดการศึกษาสนองความต้องการของรัฐมากเกินไปก็จะละเลยความเป็นท้องถิ่นหรือถ้ามุ่งที่จะสนองความต้องการของท้องถิ่นมากเกินไปจะขาดความตระหนักถึงความต้องการของรัฐ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องหาวิธีการในการจัดการศึกษาเพื่อสนองความต้องการของแต่ละท้องถิ่นให้ได้และ ขณะเดียวกันก็สามารถสนองตอบความต้องการของรัฐด้วย หลักการการพัฒนาท้องถิ่นมี 2 แนวคิด แนวคิดแรกให้เริ่มที่พัฒนาสถานศึกษาแล้วนำความเข้มแข็งของสถานศึกษาไปพัฒนาชุมชนและ ท้องถิ่น และอีกแนวคิดคือให้พัฒนาชุมชนก่อน เมื่อชุมชนและท้องถิ่นเข้มแข็งแล้วส่วนต่างๆขององค์กร ต่างๆในชุมชนซึ่งรวมไปถึงสถานศึกษาก็จะพัฒนาด้วย โดยใช้หลักการมีส่วนร่วม คือให้ผู้ที่มีส่วนได้เสียหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (stakeholders) ของการจัดการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วม โดยการร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบและร่วมประเมินผล ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แก่ ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและสถาบันทางสังคมอื่นๆ การมีส่วนร่วมที่ดีควรกระทำในลักษณะการเป็น หุ้นส่วน (partnership)

นโยบายของรัฐบาลในการปฏิรูปสถานศึกษา (เมตต์ เมตต์การุณจิต. 2547 : 106-107) ตามเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษา มาตราที่ 24 (6) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพที่ควรมี และมาตรา 29 ยังกำหนดให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. 2537 : 186-187) โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ชุมชนเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อโรงเรียน มากที่สุด การมีส่วนร่วมของบุคคลก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง และการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องทำให้เกิด ความผูกพัน ดังนั้นภารกิจที่สำคัญของโรงเรียน คือการให้บริการทางการศึกษาที่เหมาะสมและ

สอดคล้องกับความต้องการของสังคมชุมชนนั้นๆ ด้วยเหตุนี้ประชาชนจึงควรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการบริหาร จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดาผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนร่วมกันพัฒนาให้เต็มศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน มาตราที่ 27 ให้สถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

การจัดการศึกษาของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรต่างๆ ในท้องถิ่นและเอกชน มาตรา 8 ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษา โดยให้ยึดหลัก 3 ประการ คือ เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง มาตรา 57 ได้ระบุว่า ให้หน่วยงานทางการศึกษา ระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยนำประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญและภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าวมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา ยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา จะเห็นได้ว่าทั้งกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ และกฎหมายทางการศึกษาต่างก็เปิดโอกาสให้ท้องถิ่น ชุมชนและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา ตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 81 และบทบัญญัติในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้มีการปฏิรูปสถานศึกษา เพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินงานตามภารกิจการปฏิรูปสถานศึกษา ตามแนวทาง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

ความสำคัญของการปฏิรูปสถานศึกษาและความจำเป็นที่ต้องปฏิรูปสถานศึกษา เกิดจากปัจจัยต่างๆ หลายด้านด้วยกันที่เป็นพื้นฐานส่งผลกระทบต่อการศึกษา เช่นความอ่อนด้อยของระบบการศึกษา จนทำให้เกิดการปฏิรูปสถานศึกษาขึ้น เพื่อคุณภาพการศึกษาของไทย โดยการปรับเปลี่ยนระบบการศึกษาให้มีความเข้มแข็งมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งเป็นแนวคิดที่สนับสนุนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน กำหนดกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติ และวิธีการปฏิบัติ โดยมีจุดหมายไปที่การพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะที่พึงปรารถนาอย่างสมบูรณ์เพื่อให้คนไปพัฒนาสังคม พัฒนาชาติให้มีความเจริญก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ของโลกจำเป็นต้องมีการปฏิรูปองค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

หลักการจัดการศึกษาที่สำคัญ คือ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและองค์กรต่างๆ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีเอกภาพในด้านนโยบายแต่หลากหลายวิธีในการปฏิบัติให้ได้ตามมาตรฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2539 : 6-8) จึงได้กำหนดแนวทางในการปฏิรูปสถานศึกษา เพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของไทย (สรุฐ ศิลปอนันต์. 2543 : 27-30) โดยให้มีสาระที่สำคัญคือการปฏิรูปหลักสูตรในทุกสถานศึกษารวมไปถึงกิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนการสอนมุ่งเน้นนักเรียนได้ปฏิบัติจริงส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

ตามจุดมุ่งหมายของการปฏิรูปสถานศึกษา โดยการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ได้ฝึกคิดอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการเรียนการสอน

พัฒนาระบบการวัดผลประเมินผลที่เน้นการปฏิบัติจริงของผู้เรียน และให้ผู้ปกครองมีส่วนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (ทัศน แสวงศักดิ์. 2539 : 71-80) ครูอาจารย์จะต้องช่วยให้นักเรียนได้นำสิ่งที่เรียนในห้องไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน สถานการณ์จริงของโลกภายนอก สถานศึกษาและสถานประกอบการต้องร่วมรับผิดชอบเหมือนกัน องค์กร หน่วยงานต่างๆ ตลอดจน ชุมชน ท้องถิ่น จะต้องมีส่วนร่วม ส่งเสริมและสนับสนุน ซึ่งแนวทางดังกล่าวกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้เป็นภาพรวมสำหรับเป็นแนวทางให้สถานศึกษาใช้เป็นหลักในการปฏิบัติตามแนวทางในการปฏิรูปสถานศึกษาและกระบวนการเรียนการสอนในทุกๆระดับ การจัดประสบการณ์ต่างๆ ที่เอื้ออำนวยให้เด็กได้ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2544 ก : 3) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

จากสาระสำคัญและยุทธศาสตร์ตามจุดมุ่งหมายของการปฏิรูปสถานศึกษา โดยการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ได้ฝึกคิดอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการเรียนการสอน พัฒนาระบบการวัดผลที่เน้นการปฏิบัติจริงของผู้เรียน และให้ท้องถิ่นมีส่วนในการพัฒนาหลักสูตร ที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนนอกแบบการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการนำแนวทางการปฏิรูป กิจกรรมเสริมหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนไปสู่การปฏิบัติ โดยมีจุดเน้นที่สำคัญ คือ (จำเนียร ไตรมาตร. 2546 : บทคัดย่อ) พัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนและความต้องการของสังคมท้องถิ่นนั้นๆ ส่งเสริมผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในด้านต่างๆ มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สุภารัตน์ วัฒนพฤกษา. 2545 : บทคัดย่อ) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาจึงจำเป็นอย่างยิ่งในปัจจุบัน การสร้างความสัมพันธ์อันดีและความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง อันจะส่งผลถึงการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน

ครอบครัวเป็นสถานที่แห่งแรกที่ทำให้การอบรมเลี้ยงดูและวางรากฐานพัฒนาการด้านต่างๆ ให้แก่เด็ก (รุ่ง แก้วแดง. 2541) กล่าวไว้ว่า ครอบครัวคือศูนย์กลางการเรียนรู้ของเด็ก เด็กได้เรียนรู้เรื่องความรัก ความผูกพันในครอบครัว อารมณ์ ภาษาพูด มารยาท ค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณี คุณธรรม เจตคติทักษะในการประกอบอาชีพ ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ในส่วนที่เกี่ยวกับครอบครัวได้กล่าวถึงการเสริมสร้างแข็งแกร่งและความมั่นคงของสถาบันครอบครัว โดยการสนับสนุนให้มีการร่วมมือและประสานงานระหว่างโรงเรียนและ ครอบครัว เพื่อให้สามารถรับรู้ถึงพัฒนาการและสภาพปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัยอย่างใกล้ชิด(อุทัย บุญประเสริฐ. 2543 : ณ) การจัดการศึกษาของท้องถิ่นที่ดีต้องมีความหลากหลายรูปแบบเพื่อสนองอัตราของแต่ละบุคคล และความเหมาะสมของท้องถิ่นให้ประชาชนหรือชุมชนมีโอกาสนับสนุนการจัดการศึกษาท้องถิ่นมากที่สุด โดยถือว่าบุคคลในท้องถิ่นมีส่วนรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาให้ประชาชนหรือชุมชนร่วมจัดการศึกษามากที่สุด ด้วยการให้ผู้นำของท้องถิ่นหรือบุคคลที่เป็นที่ยอมรับไม่ว่าจะเป็นปราชญ์ชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นและผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ เข้ามาร่วมรับผิดชอบจะทำให้เกิดความรู้สึกร่วมกันต่อการจัดการศึกษาและตรงกับความต้องการของสังคมท้องถิ่นให้มากที่สุด

โรงเรียนวัดคลองชัน (ธรรมนูญโรงเรียนวัดคลองชัน. 2545-2547 : 5-6) เป็นโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอลำลูกกา เป็นโรงเรียนที่มีเขตติดต่อกับกรุงเทพมหานคร ความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็วไม่ว่าจะเป็นโรงงานอุตสาหกรรม บ้านจัดสรร ศูนย์การค้าต่างๆและสถาบันเทিং ฯลฯ ประชาชนย้ายถิ่นฐานเข้ามาเพื่อประกอบอาชีพ (แผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนวัดคลองชัน. 2545-2547) จากการสำรวจข้อมูลจากทะเบียนนักเรียนที่ย้ายติดตามผู้ปกครองที่ส่วนมากย้ายงานบ่อยๆ ด้วยเหตุดังกล่าวทำให้โรงเรียนวัดคลองชันมีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วส่งผลกระทบที่เกิดกับโรงเรียน คือ ขาดแคลน อาคารเรียน ทรัพยากรต่างๆ ผู้ปกครองของนักเรียนส่วนมากประกอบอาชีพรับจ้างตามโรงงานหรือก่อสร้างทั่วไปมีอาชีพที่ไม่มั่นคง ย้ายถิ่นฐานไปตามแหล่งงานเมื่อหมดงานก็ต้องออกหางานใหม่จะย้ายนักเรียนตามผู้ปกครอง นักเรียนบางคนต้องหยุดเรียนหรือออก ทำให้การศึกษาของนักเรียนขาดการต่อเนื่อง ผู้ปกครองส่วนมากมุ่งเน้นแต่หารายได้ ไม่มีเวลาที่จะให้ความสำคัญต่อการศึกษาของบุตรหลาน มากนัก ยังมีความคิดแบบเดิมๆ ที่ว่าการศึกษาคือหน้าที่ของโรงเรียนเท่านั้น โดยเฉพาะโรงเรียนในระดับประถมศึกษาของรัฐบาลจะต้องเรียนฟรี ยังขาดความรู้ในเรื่องหลักการจัดการศึกษาไม่เข้าใจว่าการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของผู้ปกครองต้องปฏิบัติอย่างไรบ้าง ที่จะพัฒนาคุณภาพของ บุตรหลานให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกำหนด

จากข้อมูลสถิติการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมต่างๆ จากเอกสารสรุปและประเมินผลโครงการ (แผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนวัดคลองชัน. 2545-2547) ในระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา เช่น กิจกรรมวันเด็ก กิจกรรมวันแม่ กิจกรรมวันพ่อ กิจกรรมวันไหว้ครู กิจกรรมกีฬาสี และการประชุมผู้ปกครองแต่ละภาคเรียนของโรงเรียนวัดคลองชัน จากการรายงานข้อมูลสถิติจำนวนนักเรียน 10 มิถุนายนของทุกปี (แผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนวัดคลองชัน. 2545-2547) ในปีการศึกษา พ.ศ. 2545 มีนักเรียนทั้งหมดจำนวน 253 คน มีผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ เฉลี่ยทั้งปีการศึกษาเฉลี่ยได้ร้อยละ 73 ของจำนวนนักเรียน ปีการศึกษา พ.ศ. 2546 มีนักเรียนทั้งหมดจำนวน 353 คน มีผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมเฉลี่ยได้ร้อยละ 54 ของจำนวนนักเรียน ในปีการศึกษา พ.ศ. 2547 มีนักเรียนทั้งหมดจำนวน 512 คน มีผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมเฉลี่ยได้ร้อยละ 38 ของจำนวนนักเรียน จะเห็นได้ว่าจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงขึ้นคิดเป็นร้อยละ 49 ในระยะเวลา 3 ปี แต่การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับลดลงสวนทางกันกับจำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้นมาก ผู้วิจัยเห็นว่าปัญหาดังกล่าวจะส่งผลต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนในอนาคตจากปัญหาที่กล่าวมาเป็นสิ่งสำคัญ และยังไม่มีผู้ใดทำการศึกษาหาสาเหตุการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดคลองชันที่ลดน้อยลง

ผู้วิจัยในฐานะหัวหน้างานวิชาการซึ่งต้องเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียนและพัฒนาศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพตามแนวทางการปฏิรูปสถานศึกษา จึงมีความสนใจการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในด้าน ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน

กับผู้ปกครอง และด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน ผลจากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและผู้วิจัย เป็นแนวทางในการวางแผนบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนและส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมจัดการศึกษาตรงตามความต้องการของผู้ปกครองและท้องถิ่น เพื่อสร้างความเชื่อมั่น ความศรัทธา ความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองที่จะส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนนำไปสู่ความร่วมมือเสนอแนะความคิดเห็น ตัดสินใจในสิ่งที่เป็นประโยชน์ร่วมส่งเสริมสนับสนุน วางแผนการจัดการศึกษา และกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาการของนักเรียนโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาของโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ใน 5 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาของโรงเรียนโดยรวม และแยกเป็นรายด้าน จำแนกตาม ระดับชั้นของนักเรียนในปกครอง ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือนของครอบครัว ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน

ความสำคัญของการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาใน 5 ด้านคือ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน ซึ่งผลจากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาตรงตามความต้องการของท้องถิ่นและสร้างความเชื่อมั่น ความศรัทธา ความเข้าใจอันดีที่จะส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนนำไปสู่ความร่วมมือ และความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2

ขอบเขตของงานวิจัย

เพื่อให้การศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยจึงกำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษา 5 ด้านของโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 คือ ด้านการจัดกิจกรรมเสริม

หลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน ด้านจิตสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้ปกครองของนักเรียนแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือระดับช่วงชั้นที่ 1 (ป.1 - ป.3) จำนวน 196 คน และระดับช่วงชั้น ที่ 2 (ป.4 - ป.6) จำนวน 147 คน ที่มีชื่อในทะเบียนของโรงเรียน ปีการศึกษา 2548 จำนวน 343 คน โดยให้นักเรียน 1 คนมีผู้ปกครอง 1 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ตอบแบบสอบถาม ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ตัวแทนของผู้ปกครองของนักเรียนที่มีชื่อในทะเบียนของโรงเรียน ในปีการศึกษา 2548 แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของ เครจซี่; และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970 : 608) โดยแยกเป็นระดับช่วงชั้น 2 ระดับ เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ระดับช่วงชั้น ที่ 1 จำนวน 132 คนระดับช่วงชั้น ที่ 2 จำนวน 108 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถามจำนวน 240 คน

2.3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สัมภาษณ์ ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ตัวแทนของผู้ปกครองของนักเรียนที่มีชื่อในทะเบียนของโรงเรียน ในปีการศึกษา 2548 แบ่งเป็น 2 กลุ่ม เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยแยกเป็นระดับช่วงชั้น 2 ระดับ โดยกำหนดห้องเรียนละ 2 คน ระดับช่วงชั้น ที่ 1 จำนวน 6 ห้องเรียน 12 คน ระดับช่วงชั้น ที่ 2 จำนวน 4 ห้องเรียน 8 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ จำนวน 20 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของผู้ปกครอง ซึ่งประกอบด้วย

3.1.1 ระดับชั้นของนักเรียนในปกครอง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม

1) ระดับช่วงชั้น ที่ 1 (ป.1 - ป.3)

2) ระดับช่วงชั้น ที่ 2 (ป.4 - ป.6)

3.1.2 ระดับการศึกษา แบ่งเป็น 2 กลุ่ม

1) ต่ำกว่าปริญญาตรี

2) ปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี

3.1.3 อาชีพ แบ่งเป็น 4 กลุ่ม

1) รับจ้างทั่วไป

2) เกษตรกรรม

3) ธุรกิจส่วนตัว

4) พนักงานรัฐวิสาหกิจ / รับราชการ

3.1.4 รายได้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม

1) ต่ำกว่า 10,000 บาท

2) 10,000 บาท ขึ้นไป

3.1.5 ระยะเวลาอาศัยในชุมชน

1) ต่ำกว่า 5 ปี

2) 5 ปี ขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาใน 5 ด้าน

ได้แก่

3.2.1 ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

3.2.2 ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน

3.2.3 ด้านจิตสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่

3.2.4 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

3.2.5 ด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ให้ความหมายนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยดังนี้

1. การมีส่วนร่วม หมายถึง การกระทำต่างๆ ที่แสดงออกทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการโดยกลุ่มบุคคล คือ ร่วมแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะ ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ส่งเสริมสนับสนุนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดคลองชัน

2. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษา หมายถึง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดคลองชัน คือ ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดคลองชันใน 5 ด้านคือ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านจิตสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร หมายถึง การที่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน และร่วมดำเนินการ ในกิจกรรมที่จัดนอกเหนือจากกิจกรรมการสอนในห้องเรียน การที่โรงเรียนนำเอาหลักสูตรแม่บทในระดับชาติไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาให้ได้ผลยิ่งขึ้น เพื่อให้สอดคล้อง เหมาะสมกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นนั้นๆ รวมถึงกิจกรรมต่างๆที่พัฒนาผู้เรียนตามความถนัด เช่น ชุมนุมเกษตรผักปลอดสารพิษ ชุมนุมสนทนาภาษาอังกฤษ ชุมนุมกีฬา ชุมนุมดนตรีไทย และกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ

2.2 การจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียน หมายถึง การที่สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน และ

ร่วมดำเนินการในการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนร่วมกับครูผู้สอน เป็นผู้สร้างระบบการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียน และส่งผลให้ผู้เรียน สร้างองค์ความรู้เอง มีทักษะกระบวนการคิด และมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม ได้อย่างมีความสุข เช่น โครงการสวนสมุนไพรในโรงเรียน โครงการผักปลอดภัยไร้สารพิษ โครงการเรียนร่วมกันบ้านโรงเรียน

2.3 การจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ หมายถึง การที่สถานศึกษา

เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน และร่วมดำเนินการในการจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวก การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพกายสุขภาพใจและความปลอดภัย รวมถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ในโรงเรียนทั้งที่มีชีวิต และไม่มีชีวิต อันมีผลกระทบต่อความรู้สึกรักของบุคลากรต่างๆ ของโรงเรียน เช่น การใช้พื้นที่ในบริเวณโรงเรียน การจัดอาคารเรียนและอาคารประกอบต่างๆ การจัดระบบสุขภาพภายในโรงเรียน

2.4 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง หมายถึง การที่

สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน และร่วมดำเนินการในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียน เพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจที่ถูกต้องระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ชุมชน และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือในการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานต่างๆ ของโรงเรียน เช่น การจัดทำวารสารของโรงเรียน ประชุมผู้ปกครองในวันเปิดภาคเรียน กิจกรรมวันพ่อ กิจกรรมวันไหว้ครู กิจกรรมวันเด็ก

2.5 ด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน หมายถึง การที่สถานศึกษา

เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมเสนอแนะและตัดสินใจ ร่วมวางแผน และร่วมดำเนินการประเมินผลการเรียนของนักเรียนในปกครอง ทั้งในหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมศักยภาพของนักเรียนได้เต็มความสามารถของแต่ละบุคคล เช่น ตรวจประเมินแฟ้มผลงาน แสดงความคิดเห็นในการพัฒนาพฤติกรรมนักเรียน กรอกแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน

3. ผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง พ่อ แม่ หรือบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับนักเรียนและทำหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูใกล้ชิดและให้การศึกษาแก่นักเรียนตลอดจนร่วมชื่นชมยินดีภาคภูมิใจในความสำเร็จของงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของนักเรียน

3.1 ระดับชั้นของนักเรียนในปกครอง หมายถึง ระดับชั้นของนักเรียนที่

ผู้ปกครองดูแลการศึกษาอยู่เป็นกลุ่มตัวอย่าง กำหนดเป็น 2 กลุ่มหรือ 2 ระดับ คือระดับช่วงชั้นที่ 1 ผู้ปกครองนักเรียนที่เรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 และระดับช่วงชั้น ที่ 2 คือ ผู้ปกครองนักเรียนที่เรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

3.2 ระดับการศึกษา หมายถึง ความรู้สูงสุดของผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

กำหนดเป็น 2 กลุ่ม คือ ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี

3.3 อาชีพ หมายถึง อาชีพหลักของผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง กำหนดเป็น 4 กลุ่ม คือ รับจ้างทั่วไป เกษตรกรรม ธุรกิจส่วนตัว พนักงานรัฐวิสาหกิจ/รับราชการ

3.4 รายได้ หมายถึง รายได้ต่อเดือนของผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง กำหนดเป็น 2 กลุ่มคือ ต่ำกว่า 10,000 บาท และ 10,000 บาท ขึ้นไป

3.5 ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนของผู้ปกครอง ที่เป็นผู้ปกครองที่กำหนดเป็น 2 กลุ่มคือ ต่ำกว่า 5 ปี และ 5 ปีขึ้นไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยนำมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

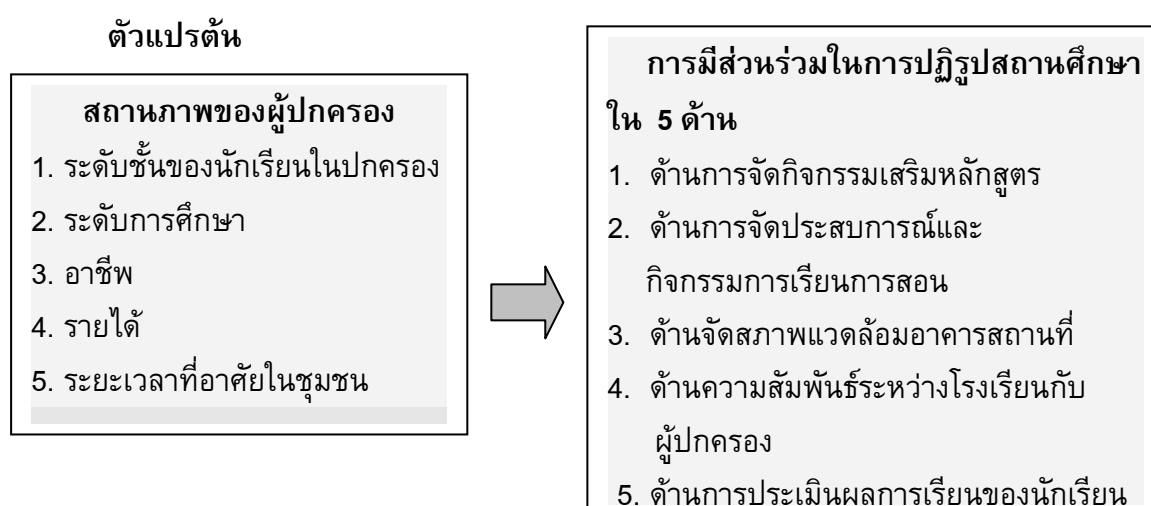
1. สถานภาพของผู้ปกครองที่ใช้เป็นตัวแปรต้นผู้วิจัยใช้แนวคิดของ โคเฮน; และ อับฮอฟ (Cohen; & Uphoff. 1977 : 7-26) ที่ว่ากลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกันย่อมมีคุณลักษณะต่างๆ เช่น เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน เชื้อชาติ สถานภาพของครอบครัว ระยะทาง ที่พักถึงสถานศึกษา ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้ล้วนมีความเกี่ยวข้องและส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของชมแข พงษ์เจริญ (2542 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมและความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติตามระเบียบของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรีที่ว่าผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพและระดับการศึกษาแตกต่างกันมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และจากผลงานวิจัยของ อุดม เหลืองสด (2545 : บทคัดย่อ) ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและคุณภาพนักเรียนตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา ผลการวิจัยพบว่าผู้ปกครองที่มีรายได้ต่อเดือนและความเกี่ยวข้องกับนักเรียนแตกต่างกัน มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน แต่ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทำการศึกษาเพียง 5 ด้าน คือ ระดับชั้นของนักเรียนในปกครอง, ระดับการศึกษา, อาชีพ, รายได้ต่อเดือนของครอบครัว, ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน

2. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 (มาตรา 81) และบทบัญญัติในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้มีการปฏิรูปสถานศึกษา เพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินงานตามภารกิจการปฏิรูปสถานศึกษา ในการพัฒนากรอบแนวคิดผู้วิจัยได้วิเคราะห์ ผลงานวิจัยของมามี โชติมา (2546 : บทคัดย่อ) ศึกษาความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ที่ศึกษาความต้องการของผู้ปกครองใน 4 ด้าน ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน, ด้านจัดสภาพแวดล้อม, ด้านการจัดบริการนักเรียน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนาชัย ภูมาต

(2547 : บทคัดย่อ) ศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ - เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี ใน 3 ด้านคือต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 3 ด้าน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียน พบว่า ความต้องการของผู้ปกครองอยู่ในระดับ ปานกลางและเมื่อเปรียบเทียบกับสถานภาพของผู้ปกครอง ผลการวิจัยพบว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันมีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และผลงานวิจัยของ สุวัฒน์ วิวัฒน์ชานนท์ (2548 : 7) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในงานกิจการนักเรียนของผู้ปกครองโรงเรียนเซนต์คาเบรียล ใน 4 ด้าน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ, การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ, การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์, การมีส่วนร่วมในการประเมินผล สรุปผลการวิจัยทั้งสามท่าน กล่าวได้ว่าผู้ปกครองที่มีสถานภาพแต่ละด้านต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาแต่ละด้านส่วนมากแตกต่างกัน

จากผลงานวิจัยดังกล่าวที่ทำการศึกษาเป็นโรงเรียนในสังกัดเอกชนซึ่งผู้ปกครองส่วนมากมีสถานภาพแตกต่างจากโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐบาล เพื่อให้สอดคล้องตามแนวทางปฏิรูปสถานศึกษาของโรงเรียนวัดคลองชัน ซึ่งเป็นโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐบาล ผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบแนวคิดจากงานวิจัยทั้ง 3 ท่านมาประมวลเป็นกรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร, ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน, ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่, ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นสามารถนำเสนอเป็นภาพประกอบได้ ดังนี้

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดสมมติฐานไว้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร, ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนรู้การสอน, ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่, ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน อยู่ในระดับมาก
2. ผู้ปกครองที่มีระดับชั้นของนักเรียนในปกครองต่างกันมีส่วนร่วมในการปฏิรูปโดยรวมและรายด้านต่างกัน
3. ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการปฏิรูปโดยรวมและรายด้านต่างกัน
4. ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการปฏิรูปโดยรวมและรายด้านต่างกัน
5. ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมในการปฏิรูปโดยรวมและรายด้านต่างกัน
6. ผู้ปกครองที่มีระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนต่างกันมีส่วนร่วมในการปฏิรูปโดยรวมและรายด้านต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปการศึกษา โรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ในด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน ซึ่งผลจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในการปฏิรูปสถานศึกษาของโรงเรียนให้ตรงตามความต้องการของปกครองและชุมชนท้องถิ่นอย่างแท้จริง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นไว้วางใจ ความศรัทธา ความเข้าใจอันดี ระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองที่จะส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนวัดคลองชัน ซึ่งจะนำไปสู่ความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียน เพื่อให้งานวิจัยมีความสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันมีความสมบูรณ์และชัดเจน ผู้วิจัยจึงศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. การจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2
2. ความเป็นมาสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของโรงเรียนวัดคลองชัน
3. หลักการแนวคิดทฤษฎีของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
 - 3.1 ความหมายการมีส่วนร่วม
 - 3.2 หลักการจัดการศึกษาโรงเรียนประมตามแนวปฏิรูปสถานศึกษา
4. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปการศึกษาใน 5 ด้านคือ
 - 4.1 ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
 - 4.2 ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน
 - 4.3 ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่
 - 4.4 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง
 - 4.5 ด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. การจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งอยู่ภายในโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา เลขที่ 99 หมู่ที่ 16 ถนนวิภาวดีรังสิต ตำบลคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

ภารกิจและปริมาณงาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 (แผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2. 2548 : 1-8) รับผิดชอบบริหารจัดการการศึกษาระดับพื้นฐาน ในพื้นที่ อำเภอรัญบุรี อำเภอลำลูกกา และอำเภอหนองเสือ มีสถานศึกษาในสังกัดจำนวน 123 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียน รวมทั้งสิ้น 69,686 คน จำนวนห้องเรียนรวม 2,108 ห้อง จำนวนครูและบุคลากร โรงเรียนของรัฐสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวนครู 1,569 คน จำนวนนักเรียน 43,217 คน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 มีหน้าที่รับผิดชอบ ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา ให้กับประชาชนวัยเรียนได้รับการศึกษาจนจบการศึกษาภาคบังคับทุกคน รวมทั้งพัฒนาคุณภาพการศึกษาในส่วนที่อยู่ในความรับผิดชอบให้ได้รับการพัฒนาเป็นที่น่าสนใจสามารถแข่งขันในระดับสากลได้

วิสัยทัศน์

มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาได้พัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ สู่คุณภาพระดับสากล บนพื้นฐานความเป็นไทย ภายใต้ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

พันธกิจ

1. ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาระดับพื้นฐานที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง เสมอภาค
2. สนับสนุนการจัดการศึกษาระดับพื้นฐานให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ
3. พัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณธรรมจริยธรรม มีความเป็นไทย
4. พัฒนาผู้เรียนสู่มาตรฐานสากล โดยใช้ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นฐาน

เทคโนโลยีเป็นฐาน

เป้าประสงค์

1. ประชากรทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาระดับพื้นฐาน 12 ปี ตามสิทธิอย่างทั่วถึง เท่าเทียมและเต็มตามศักยภาพ
2. ผู้เรียนทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามหลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐาน
3. พัฒนาระบบบริหารและจัดการศึกษาที่เน้นการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมเพื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ
4. เพื่อให้มีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพแต่ละกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง
5. เพื่อให้มีการระดมทุนและทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาระดับพื้นฐาน
6. ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาด้านภาษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และอาชีพ เพื่อพึ่งพาตนเอง และเพิ่มสมรรถนะการแข่งขันในระดับสากล

กลยุทธ์การดำเนินงาน

1. ด้านสิทธิและโอกาสทางการศึกษาสร้างความเสมอภาคและเพิ่มโอกาสเข้าถึงบริการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ด้านการพัฒนาการจัดการและคุณภาพการเรียนรู้ ปฏิรูปการเรียนรู้สู่การใช้ความรู้เป็นฐานในการดำรงชีพ เพิ่มศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อบริหารจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพโดยระดมและจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา
3. ด้านความสามารถในการแข่งขันส่งเสริมพัฒนามาตรฐานการศึกษาให้ทัดเทียมกับประเทศที่พัฒนาแล้ว

ด้านคุณภาพการศึกษา

จากการรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ปีการศึกษา 2546 คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละของคะแนนสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนี้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่าวิชาคะแนนเฉลี่ยน้อยและน้อยที่สุด ทั้ง 3 ระดับ ได้แก่ วิชาคณิตศาสตร์และวิชาภาษาอังกฤษ โดยวิชาคณิตศาสตร์ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 42.62 ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 32.57 ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และร้อยละ 35.51 ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 วิชาภาษาอังกฤษ ได้คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 42.26 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 35.77 ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และร้อยละ 35.23 ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

เมื่อเปรียบเทียบผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 กับระดับประเทศพบว่า คะแนนเฉลี่ยร้อยละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกวิชา และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 วิชาคณิตศาสตร์ สูงกว่าระดับประเทศ ส่วนคะแนนเฉลี่ยร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทุกวิชา และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 วิชาภาษาไทย วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาภาษาอังกฤษ ต่ำกว่าระดับประเทศ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า คุณภาพการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ควรได้รับการพัฒนาให้มากยิ่งขึ้น

แต่เมื่อพิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเทียบกับเกณฑ์พบว่า มีเพียงวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เท่านั้น ที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าร้อยละ 50 ส่วนวิชาอื่นๆ ทุกชั้นมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 ทั้งสิ้น แสดงให้เห็นว่าคุณภาพการศึกษาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2, 3 และ 4 ยังไม่เป็นไปตามมาตรฐาน ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ควรมีแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยองค์รวมทุกช่วงชั้น ทั้งระบบอย่างชัดเจน

ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายใน

ผลการวิเคราะห์พบว่า ปัจจัยที่เป็นโอกาสเอื้อต่อการพัฒนา คือ สภาพแวดล้อมทางสังคมของประชากรส่วนใหญ่ มีการศึกษาสูง มีแหล่งการศึกษาและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายทุกระดับ ผู้ปกครองให้การสนับสนุนให้นักเรียนได้เรียนต่อสูงขึ้น การคมนาคม และการสื่อสารสะดวกรวดเร็วมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ประชากรส่วนมากมีรายได้ปานกลางถึงสูง องค์กรภาครัฐและเอกชน

ให้ความสำคัญต่อการศึกษาสืบสานงบประมาณ และเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ปัจจัยที่เป็นจุดแข็งเอื้อต่อการพัฒนา คือ นโยบายตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง ส่งเสริมให้โรงเรียนจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับท้องถิ่น เอกชนและชุมชน มีระบบประกันคุณภาพภายในและภายนอก ครูและบุคลากรได้รับการพัฒนาให้ได้มาตรฐานและวิชาชีพ สามารถระดมทรัพยากรจากองค์กรส่วนท้องถิ่น ชุมชน และเอกชน ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา คือ การเคลื่อนย้ายของกลุ่มประชากรวัยเรียนโดยอพยพตามผู้ปกครองซึ่งเป็นแรงงานจากต่างถิ่น ส่งผลให้เด็กด้อยโอกาส เด็กออกกลางคัน ที่สถานศึกษาต้องดูแล สืบสาน ส่งเสริมให้ได้เรียนต่ออย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นภาระหน้าที่ของสถานศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ที่ต้องบริหารจัดการเพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพมาตรฐาน และโรงเรียนวัดคลองชันเป็นโรงเรียนหนึ่งในสังกัดนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ที่ประสบปัญหาดังกล่าว จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาหาสาเหตุ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้ได้มาตรฐานต่อไป

2. ความเป็นมาสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของโรงเรียนวัดคลองชัน

2.1 ประวัติความเป็นมา

(แผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนวัดคลองชัน. 2548 : 1-3) โรงเรียนวัดคลองชันตั้งอยู่เลขที่ 57 หมู่ที่ 3 ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ทำการสอน 3 ระดับคือตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล, ระดับช่วงชั้นที่ 1 (ประถมศึกษาปีที่ 1-3) ระดับช่วงชั้นที่ 2 (ประถมศึกษา ปีที่ 4-6) บนเนื้อที่ 4 ไร่ 2 งาน 50 ตารางวา ในปัจจุบัน แต่เดิมอาศัยศาลาการเปรียญวัดคลองชันเป็นสถานที่เรียน เริ่มมาตั้งแต่ พ.ศ. 2461 โดยมีแม่ชีเป็นผู้สอนและผู้ปกครองเป็นคนออกค่าเรียน ในปี พ.ศ. 2482 ท่านพระครูบุญญะโสภิต (แต้ม จันทศิริ) เป็นเจ้าอาวาสวัดคลองชันและตำแหน่งเจ้าคณะอำเภอลำลูกกา ได้ร่วมมือกับครูและชุมชนในท้องถิ่นเสนอยื่นเรื่องขอปลูกสร้างอาคารเรียนถาวรด้วยเงินท่านเจ้าอาวาสและเงินสมทบของประชาชนเป็นเงิน 1,700 บาท และเงินงบประมาณจากทางราชการ 800 บาท รวมเป็นเงินสร้างอาคารเรียนหลังแรก 2,500 บาท จากนั้นโรงเรียนได้รับเงินสนับสนุนจากราชการและชุมชนตลอดมา แต่มาในระยะหลังชุมชนเริ่มไม่ค่อยสนับสนุนเท่าที่ควรทำให้ผู้ปกครองย้ายนักเรียนออกไปเรียนที่โรงเรียนใกล้เคียงทำให้ในปีการศึกษา 2544 มีนักเรียนจำนวน 134 คน และมีครูใหญ่ครูประจำการ เหลือเพียง 3 คน ในปีการศึกษา 2545 ทางราชการรับย้ายแต่งตั้งให้นายธนกร จันทปราโมทย์ มาดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ทำให้มีนักเรียนเพิ่มขึ้น จากรายงานข้อมูลจำนวนนักเรียน 10 มิถุนายนทุกปี ในปีการศึกษา 2545 มีนักเรียนจำนวน 253 คน ในปีการศึกษา 2546 มีนักเรียนจำนวน 353 คน ในปีการศึกษา 2547 มีนักเรียน จำนวน 512 คน

ในปีการศึกษา 2548 มีนักเรียนจำนวน 522 คน ผู้บริหาร 1 คน ครูประจำการ 9 คน ครูอัตราจ้างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 1 คน ครูอัตราจ้างจากองค์การบริหารส่วนตำบลลาดสวาย 4 คน และครูที่โรงเรียน ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนรวมมือกันจ้างอีก 8 คน ปัจจุบันมีผู้บริหารและครูที่ทำการสอนทั้งสิ้น 22 คน

ด้านอาคารสถานที่ในปัจจุบัน มีอาคารเรียน 3 หลัง ประกอบด้วย อาคาร สปช. 017 ใช้ทำการสอนระดับช่วงชั้นที่ 1 (ประถมศึกษาปีที่ 1-3) อาคารสภาตำบลลาดสวายมอบให้ 1 หลัง ใช้ทำการสอนระดับอนุบาล และอาคารอนุบาลที่จัดสร้างในปีการศึกษา 2546 ด้วยจำนวนเงิน 670,000 บาท ที่จัดหาโดยชุมชนและผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ด้วย ปัจจุบันในปีการศึกษา 2548 มีนักเรียนเพิ่มขึ้นมากทำให้อาคารเรียนที่มีอยู่ไม่เพียงพอนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2 (ประถมศึกษาปีที่ 4-6) ต้องไปเรียนที่ศาลาวัดและหอประชุม ชุมชนและผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนจึงร่วมระดมทุนได้ เป็นเงิน 2,700,000 บาท และกำลังดำเนินการก่อสร้างอาคารเรียน 3 ชั้น ในภาคเรียนที่ 2

2.2 ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนวัดคลองชัน

ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน มีดังนี้ (ธรรมนูญโรงเรียนวัดคลองชัน. 2545 - 2547 : 13-17)

วิสัยทัศน์

เทคโนโลยีพัฒนาการศึกษา เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก มุ่งเน้นความรู้ คู่คุณธรรม มีความเป็นเลิศในด้านภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ นักเรียนทุกคนมีความสมบูรณ์ ทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ

พันธกิจ

1. พัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ สำหรับความรู้พื้นฐานและ ทักษะเพิ่มเติมเกี่ยวกับ ภาษาไทย คอมพิวเตอร์ ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และ วิทยาศาสตร์
2. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นคุณธรรม จริยธรรม จนเกิดเป็นคุณลักษณะนิสัยที่ดีงาม
3. สนับสนุนการจัดกิจกรรมตามระบอบประชาธิปไตย เพื่อการดำรงชีวิต อย่างมีความสุข และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น
4. ส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองมีส่วนร่วม, รู้, เห็นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและสถานศึกษา
5. ส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนมีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์และแข็งแรง

เป้าประสงค์

ด้านนักเรียน นักเรียนเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดที่ต้องได้รับการพัฒนาให้มีความเป็นเลิศ และเป็นคนดี คนเก่งและมีความสุขในสังคมปัจจุบันดังนี้

1. นักเรียนได้ใช้ทักษะกระบวนการคิด ในการเรียนรู้ได้อย่างมีระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ภาษาไทย เพื่อการสื่อสาร อ่านคล่อง เขียนคล่อง กระบวนการคิดคำนวณได้ อย่างถูกต้อง และรวดเร็ว มีเหตุผลและแก้ไขปัญหาได้ โดยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การสร้างสรรค์งานและองค์ความรู้โดยใช้โทรทัศน์ สื่อวีดิทัศน์ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก และสื่อสารสนทนาภาษาอังกฤษได้อย่างมั่นใจ

2. นักเรียนได้ประพฤติปฏิบัติเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม โดยมีสัมมาคารวะ มีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา ประหยัดซื่อสัตย์ ปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมและประเพณีไทย ในชีวิตประจำวันจนเป็นบุคลิกภาพส่วนตน และลักษณะนิสัยที่ดีงาม

3. นักเรียนได้ทำงานร่วมกันเป็นทีมตามวิถีประชาธิปไตย มีความตระหนักในการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมปัจจุบันอย่างมีความสุข

ด้านครู ครูเป็นบุคคลที่สร้างสรรค์ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอนสอดคล้องกับ ความถนัดของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมให้รู้จักแสวงหาความรู้ สังเคราะห์สร้างความรู้ ด้วยตนเอง และรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งครูจะได้รับการพัฒนาดังนี้

1. ครูมีความก้าวหน้าในวิชาชีพมีความสามารถอย่างครูมืออาชีพ โดยการพัฒนาอบรม สัมมนาศึกษาดูงาน ศึกษาทำงานเป็นทีม ทำเอกสารวิชาการ

2. ครูได้รับการพัฒนาโดยอบรม ฝึกปฏิบัติให้มีความรู้ และความสามารถด้านการใช้ คอมพิวเตอร์ มีความสร้างสรรค์และศึกษาความรู้จากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ส่งผลให้รู้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยและโลก รวมทั้งองค์ความรู้ใหม่ๆที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้ เหมาะสมกับการจัดกระบวนการเรียนรู้

3. ครูได้รับการบริการสิ่งอำนวยความสะดวก ในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเหมาะสม โดย ได้รับการดูแลเอาใจใส่ นิเทศอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้การทำงานของครูมีทิศทางที่ชัดเจนตรงตาม พันธกิจ

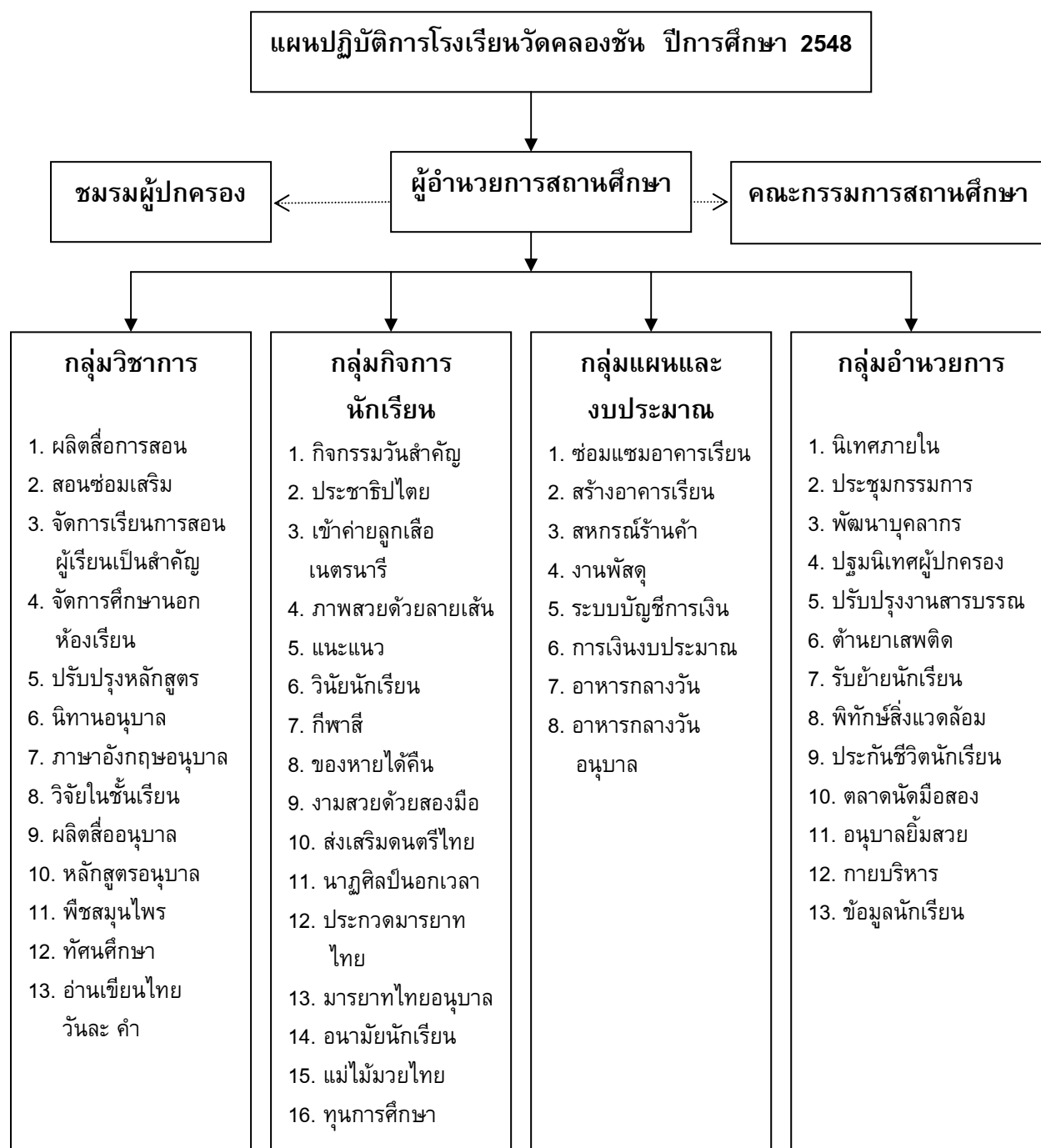
ด้านโรงเรียน โรงเรียนเป็นแหล่งศูนย์รวมภูมิปัญญา สนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ สร้างประชาคมแหล่งการเรียนรู้ และใช้กระบวนการเรียนรู้ สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน

1. โรงเรียนมีบุคลากรและนักเรียนที่มีความรู้ความสามารถมองไกล ใฝ่รู้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลกไร้พรมแดน ส่งผลให้โรงเรียนเป็นเลิศในด้านวิชาการตามความ คาดหวังของชุมชน

2. โรงเรียนมีบุคคลที่เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างให้กับสังคม มีวิถีชีวิตบนพื้นฐานของการทำงานเป็นทีม เป็นหุ้นส่วนของกันและกันตามวิถีประชาธิปไตยส่งผลให้ มีความสุขกับการเรียนและการทำงานเป็นโรงเรียนที่น่าอยู่น่าเรียน

3. โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากชุมชน และให้บริการชุมชน จากการปฏิบัติตาม บทบาทหน้าที่อย่างจริงจังของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จนเกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน

และความร่วมมือ ร่วมใจ ระดมสรรพกำลัง ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ให้มีความเป็นเลิศ

ภาพประกอบ 2 แผนภูมิการบริหารปฏิบัติการโรงเรียน ปีการศึกษา 2548

ที่มา : โรงเรียนวัดคลองชัน. (2548). แผนปฏิบัติการประจำปีโรงเรียนวัดคลองชัน. หน้า 5.

สรุปโรงเรียนวัดคลองชัน เป็นโรงเรียนขนาดกลางในปีการศึกษา 2548 มีนักเรียนจำนวน 522 คน จัดการศึกษาในระดับปฐมวัยถึงประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี มีความมุ่งหวังในด้านคุณภาพของนักเรียนให้มีคุณภาพตามนโยบายของชาติ หลักการจัดการศึกษายึดหลักการมีส่วนร่วมเปิดประตูสู่ชุมชนและสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน เป็นแนวทางการปฏิรูปสถานศึกษา

3. หลักการแนวคิดทฤษฎีของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญมากในปัจจุบันนี้ ได้มีผู้กล่าวถึงแนวคิดของการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

ทองใบ สดขารี (2543 : 169-173) กล่าวถึงแนวคิดการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม เป็นกลไกของการบริหารงานที่มีลักษณะของความต่อเนื่อง (continuum) ที่พิจารณาจากข้อจำกัดตัดสินใจของผู้นำโดยลำพังที่ไม่สนใจรับฟังสารสนเทศใดๆ จากบุคลากร แต่ในข้อตรงกันข้ามจะมอบอำนาจการตัดสินใจ (delegate) ให้ผู้ใต้บังคับบัญชา หรือกลุ่มผู้ใต้บังคับบัญชาได้ทำหน้าที่ในการตัดสินใจ สำหรับในโลกของความเป็นจริงแล้วจะพบว่า มีผู้บริหารจำนวนเพียงเล็กน้อยที่ใช้สไตล์การบริหารแบบเผด็จการ (autocratic styles) หรือมอบอำนาจให้ลูกน้องอย่างสิ้นเชิง (delegation style) ส่วนใหญ่แล้วจะใช้สไตล์การบริหารงานอยู่ในระหว่างกึ่งกลางของข้อจำกัดจัดการและเมื่อเร็ว ๆ นี้เป็นที่ยอมรับตรงกันว่าการศึกษาวิจัยทางด้านการจัดการแบบมีส่วนร่วมทั้งในทางสังคมศาสตร์และการจัดการผู้นำองค์กรจะมอบอำนาจของการบริหาร และการจัดการให้บุคลากรได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ย่อมจะเป็นสิ่งที่จะช่วยให้นำไปสู่การวิเคราะห์และให้ข้อเสนอแนะ เพื่อการมีส่วนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2545 : 7-8) กล่าวว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศ ท้องถิ่นเป็นรากฐานของประเทศ ดังนั้นหากจะพัฒนาประเทศด้วยการศึกษาจึงจำเป็นต้องพัฒนาท้องถิ่นด้วยการศึกษาเป็นเบื้องต้น การศึกษาจำเป็นต้องสนองตอบความต้องการของประเทศ ขณะเดียวกันก็จำเป็นต้องสนองตอบความต้องการของท้องถิ่นด้วยแต่ละท้องถิ่นอาจมีความต้องการที่คล้ายกันหรือแตกต่างกันบ้าง ดังนั้นถ้ารัฐมุ่งจัดการศึกษาสนองความต้องการของรัฐมากเกินไปก็จะละเลยท้องถิ่น หรือถ้าท้องถิ่นต้องการจัดการศึกษาสนองความต้องการของท้องถิ่นมากเกินไปจนขาดการตระหนักถึงความต้องการของรัฐ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องหาวิธีการ ในการจัดการศึกษาเพื่อสนองตอบความต้องการของแต่ละท้องถิ่นให้ได้และขณะเดียวกันก็ต้องสนองตอบนโยบายและความต้องการของรัฐด้วย

จากการพัฒนาท้องถิ่นทั้ง 2 แนวคิด แนวคิดแรกให้เริ่มที่พัฒนาสถานศึกษาแล้วนำความเข้มแข็งของสถานศึกษาไปพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น อีกแนวคิดคือพัฒนาชุมชนก่อน เมื่อชุมชน

และท้องถิ่นเข้มแข็งแล้วก็พัฒนาส่วนต่างๆ ของชุมชนซึ่งรวมไปถึงสถานศึกษาด้วย โดยใช้หลักการสำคัญในการจัดการศึกษาดังนี้

1. การกระจายอำนาจ หน้าที่ความรับผิดชอบไปให้สถานศึกษาเพราะสถานศึกษาตั้งอยู่ในท้องถิ่นย่อมทราบความต้องการของท้องถิ่นด้วย

2. การมีส่วนร่วม ให้ผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (stakeholders) ของการจัดการศึกษาจำเป็นต้องเข้ามามีส่วนร่วม โดยการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบและร่วมประเมินผล ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แก่ ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและสถาบัน ทางสังคม อื่นๆ การมีส่วนร่วมที่ดีควรกระทำในลักษณะการเป็นหุ้นส่วน (partnership)

3. ความโปร่งใส (transparency) มีความสุจริตและความเป็นธรรม

4. ความสามารถที่จะตรวจสอบได้ (accountability) สามารถอธิบายสิ่งที่เราทำได้ ซึ่งจะนำไปสู่ความน่าเชื่อถือและความศรัทธา

5. การคาดคะเนอนาคต สิ่งที่ทำไปในการบริหารจัดการจะต้องคาดคะเนได้ว่าจะเกิดผลลัพธ์อย่างไร จะมีปัญหาอุปสรรคอย่างไร สิ่งใดก็ตามที่สามารถคาดคะเนได้ก็จะลดความเสี่ยงลงได้

6. ความเสมอภาค ที่สำคัญคือความเสมอภาคในโอกาสที่จะได้รับการศึกษา การลงทุนทางการศึกษา คุณภาพของการศึกษาที่จะได้รับ แต่สิ่งที่ต้องตระหนักเกี่ยวกับความเสมอภาค คือ เมื่อเกิดความเสมอภาคอย่างหนึ่ง มักจะก่อให้เกิดความไม่เสมอภาคอีกอย่างหนึ่ง

สรุปได้ว่า แนวคิดการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา คือ การที่โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกส่วน ได้เข้ามาร่วมแสดงความคิดเห็น ตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนที่จัดขึ้น ในลักษณะการมีส่วนร่วมที่ดีควรกระทำในลักษณะการเป็นหุ้นส่วน (partnership) ก่อให้เกิดความผูกพัน

ประโยชน์ที่จะได้จากการจัดการแบบมีส่วนร่วม (Participation Usefulness)

การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้ได้รับข้อมูลข่าวสารเพื่อนำไปกำหนดนโยบายด้านต่างๆ ขององค์กรได้มีผู้กล่าวไว้หลายท่าน ดังนี้

สุรัฐ ศิลปอนันต์ (2543 : 127) กล่าวว่า การสร้างทีมงานให้มีประสิทธิภาพผู้บริหารควรคำนึงถึงบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมาร่วมกันวางแผนตั้งแต่ต้นและที่ขาดเสียไม่ได้คือการมีส่วนร่วมของชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรประกอบด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนด้วย

ไพโรจน์ พิทักษ์ทวยหาญ (2545 : 21-24) ได้ให้แนวคิดวิธีการการพัฒนาชุมชนที่นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน คือการเปิดโอกาสให้บุคคล และผู้แทนของกลุ่มองค์กรต่างๆ ที่อยู่ในชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วม และรับผิดชอบในการกำหนดทิศทางการพัฒนา ร่วมตัดสินใจอนาคตของชุมชน ร่วมดำเนินกิจกรรมการพัฒนา และร่วมรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น จะช่วยให้ชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วม ในการวางแผนและการตัดสินใจ ร่วมสร้างความเข้าใจในการดำเนินงานและ สร้างการยอมรับ

ความรับผิดชอบในฐานะ สมาชิกของชุมชน เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ และเกิดความภาคภูมิใจในผลงานที่ตนมีส่วนร่วม เกิดพลังของการสร้างสรรค์และรับผิดชอบต่อท้องถิ่น

วงศ์เสรี (2545 : 18-19) กล่าวถึง ประโยชน์ของวิธีการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วมจะเกิดการผูกพัน การเป็นเจ้าของก็จะเกิดความรู้สึกผูกพันห่วงแหน การมีส่วนร่วมจึงเป็นสิ่งสำคัญไม่ว่าจะเป็นเรื่องอะไรล้วนแล้วแต่ดีทั้งนั้น เพราะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ การทำอะไรก็ตามถ้าสร้างความรู้สึกการเป็นเจ้าของได้ จะทำให้กิจการนั้นสำเร็จ บรรลุเป้าหมายโดยง่าย การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการกำหนดนโยบายการศึกษาเป็นแนวคิดที่ควรแก่การยกย่อง เพราะคนที่มีส่วนได้เสียก็คือคนในท้องถิ่น เขาย่อมรัก ผูกพัน ห่วงแหน ห่วงเทพัฒนาเพื่อท้องถิ่นของเขาให้เจริญในทุกๆด้าน

อาคม ตรงเที่ยง (2545 : 27) กล่าวว่า การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษากับความต้องการของสังคมในการมีส่วนร่วมพัฒนาการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น โดยอาศัยท้องถิ่น ภูมิปัญญาแหล่งเรียนรู้ประสบการณ์ของคนในสังคมท้องถิ่นนั้น เป็นเครื่องมือสนับสนุนการจัดการศึกษา โดยวิธีการที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมกัน รับผิดชอบ ร่วมกันผลักดัน ร่วมกันสร้างเสริมคุณค่าให้แก่กันและกันอย่างมีคุณภาพอันเป็นการพัฒนาคนให้เป็นคนที่สมบูรณ์

สมบุรณ์ สุขประเสริฐ (2545 : 30-31) ให้แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาเป็นการปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพต้องเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ การปรับตัวให้กับสภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์ต่างๆ ได้โดยมีปัจจัยที่สำคัญคือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม ได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นคน ธรรมชาติ สื่อและเทคโนโลยี ให้ศึกษาค้นคว้าและแสวงหาความรู้และค้นพบคำตอบด้วยตนเองได้ ทำงานร่วมกับผู้อื่น รวมทั้งการปลูกฝังในเรื่องของคุณธรรม ความมีวินัย ความรับผิดชอบในการทำงานเปิดโอกาสให้ ผู้ปกครองชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงศักยภาพและความต้องการของผู้เรียน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ ทุกขั้นตอนคือหัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ คือการปฏิรูปการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด บทบาทของครูจึงต้องปรับเปลี่ยนจากผู้ที่มีความรู้สูงสุด ในกระบวนการจัดการเรียนรู้นี้มาเป็น ผู้อำนวยความสะดวกจะต้องเตรียมจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เตรียมข้อมูลติดต่อหาแหล่งข้อมูล จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง มีส่วนร่วมในกิจกรรม ได้ลงมือปฏิบัติจนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

จิราพร ตั้งสุวรรณ (2546 : 30) กล่าวถึงแนวคิดการมีส่วนร่วมว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารเชิงพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งส่งผลให้การทำงานบรรลุวัตถุประสงค์ และมีประสิทธิภาพทุกคน จะมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร โดยจะมุ่งมั่น ร่วมมือ อดทนทำงานให้ได้ดีเพื่อตนเองและเพื่อหน่วยงาน

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2547 : 62-64) กล่าวถึงประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นกลยุทธ์ที่สามารถหลีกเลี่ยงปัญหา การบริหารบางอย่างได้โดยการใช้องค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ

1. ความกระจำในจุดประสงค์
2. มีความผูกพันและการประสานงานมากขึ้นต่อการตัดสินใจ
3. การแก้ปัญหาความขัดแย้งอย่างมีประสิทธิภาพ
4. ความสามารถในการปรับตัวสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง
5. ปรับปรุงใหม่

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2547 : 33) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีข้อดีหลายประการ ดังนี้

1. เป็นการสร้างสรรค์ให้มีการระดมสรรพกำลังจากบุคคลต่างๆ เช่น พลังความคิด สติปัญญา ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ เป็นต้น
2. เป็นการสร้างบรรยากาศและพัฒนาประชาธิปไตยในการทำงาน
3. ช่วยลดความขัดแย้งระหว่างผู้บริหารกับผู้ปฏิบัติงาน เพราะเกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันมีส่วนช่วยให้ประสานงานกันดี
4. การบริหารแบบมีส่วนร่วมจะทำให้งานมีประสิทธิภาพและคุณภาพที่ดี เพราะจะมีความรับผิดชอบน้อย
5. ผลงานที่เกิดขึ้นจะก่อให้เกิดความภาคภูมิใจแก่บุคลากรทุกคน เพราะทุกคนมีส่วนร่วมในความสำเร็จของงาน
6. ช่วยให้งานสำเร็จลงได้ในเวลาอันรวดเร็ว เพราะมีการแบ่งหน้าที่กันทำ
7. สร้างความสมดุลระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายปฏิบัติ

ธนาชัย ภูมาตร (2547 : 12-14) ได้ให้ความหมาย การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองไว้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษามีหลายรูปแบบ โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษาระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรอื่นๆ ได้ให้การสนับสนุน ในความร่วมมือ เพื่อความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการจัดการศึกษาของบุตรหลาน

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษา โรงเรียนวัดคลองชัน คือ การกระทำต่างๆ ที่แสดงออกทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการของผู้ปกครองนักเรียนได้ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะ ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ส่งเสริมสนับสนุนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดคลองชัน ในด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน โดยเปิดโอกาสให้ ชุมชน องค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนได้เสนอแนะ ร่วมปฏิบัติในกิจกรรมหรือโครงการตามแนวทางการจัดการศึกษาตามสิทธิขั้นพื้นฐานที่พึงมีพึงได้เป็นไปตามความต้องการของชุมชนนั้นๆ โดยร่วมประเมินผลและร่วมแสดงความยินดีในกิจกรรมหรือโครงการที่ประสบผลสำเร็จ รวมไปถึงร่วมรับผิดชอบแก้ไข ในข้อผิดพลาด ซึ่งจะส่งผลทำให้เกิดความผูกพัน ความเป็นเจ้าของ นำไปสู่การพัฒนา สถานศึกษา ชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ ประชาชนในชุมชนย่อมมีความรู้สึก ร่วมกันในการเป็นเจ้าของ

โรงเรียนยินดีที่จะให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือโรงเรียน อาจจะเป็นเงิน วัสดุสิ่งของ แรงงานความรู้ ด้านวิชาการตลอดจนข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียน

3.1 ความหมายการมีส่วนร่วม

กาญจนา แก้วเทพ (2538 : 129) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมแบบความสัมพันธ์ของประชาชนในการทำงานร่วมกันตามวัฒนธรรมว่าความสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกันของนักพัฒนากับประชาชนต้องมีลักษณะเฉพาะตัว คือ มีความสัมพันธ์แบบ partnership อันมีองค์ประกอบย่อย 3 ลักษณะคือ เป็นลักษณะที่ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันรับผิดชอบร่วมกัน เพราะฉะนั้นถ้าผลของการพัฒนาออกมาไม่ดีก็ต้องรับผิดชอบร่วมกันทั้งสองฝ่าย ลักษณะที่สอง เป็นความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกันเสมอภาคกัน และลักษณะสุดท้าย เป็นลักษณะของความสัมพันธ์ ที่มีประโยชน์ร่วมกัน ผลประโยชน์ไม่ขัดแย้งกัน หากแต่สนับสนุนซึ่งกันและกันในรูปธรรมที่เป็นจริง ความสัมพันธ์ระหว่างนักพัฒนากับประชาชนจะเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์เรียกว่าเป็น ความสัมพันธ์พลวัต (dynamic relationship) ในบางสถานการณ์จะมีความสัมพันธ์แบบเพื่อนที่เสมอกันบางสถานการณ์ก็จะเป็นเหมือนพี่น้องกัน

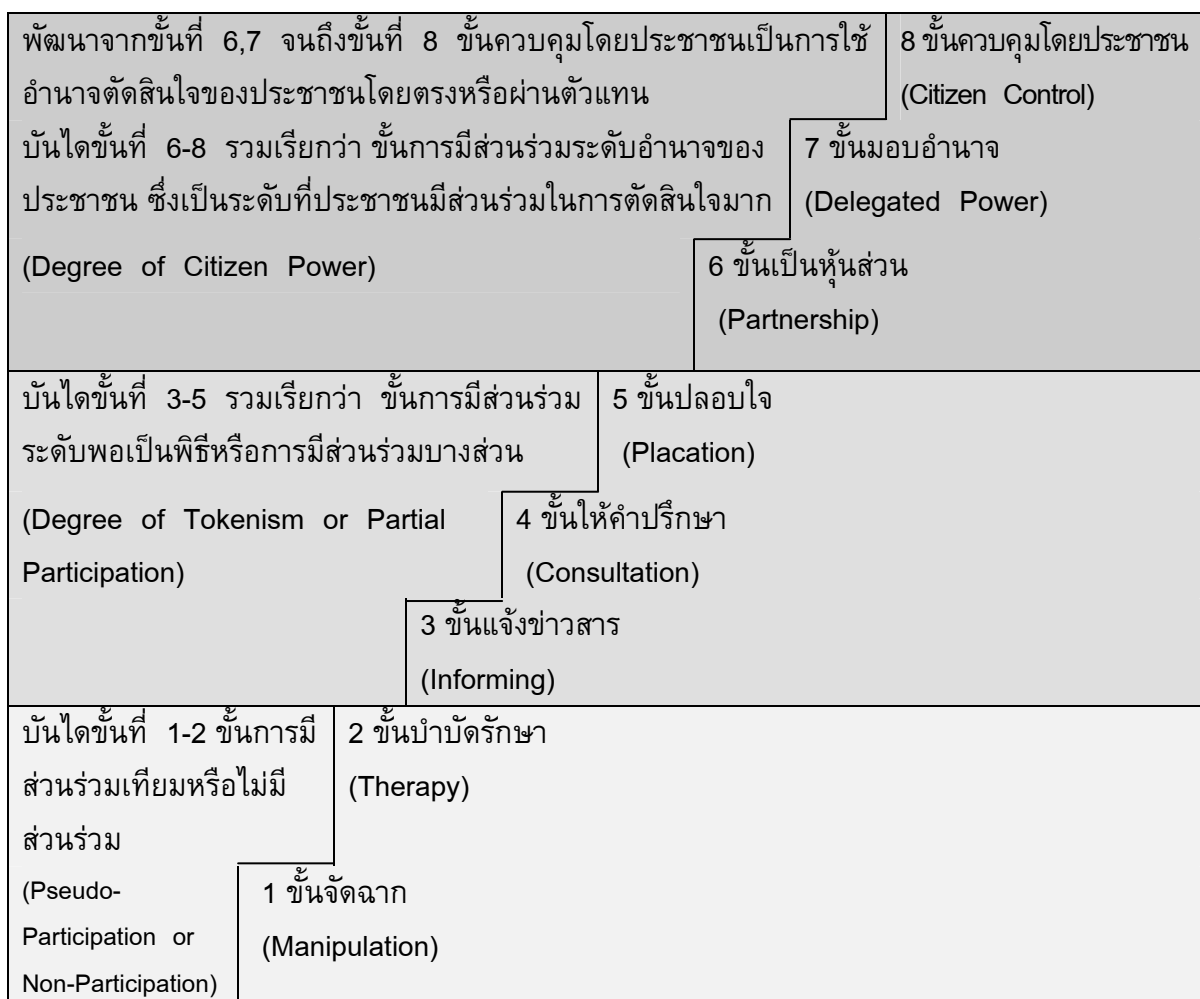
พิมพา ตามี (2540 : 18) กล่าวถึง บทบาทของผู้ปกครองในการพัฒนาเด็กประถมศึกษา ดังนี้ การให้ความร่วมมือสนับสนุนโรงเรียน เช่นผู้ปกครองจะเป็นผู้ให้ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้การสนับสนุนด้านการเงิน หรือแรงงานให้ความร่วมมือโดยเป็นคณะกรรมการ เป็นวิทยากรให้ความรู้ช่วยเหลือด้านการสอนและช่วยประชาสัมพันธ์กิจการของโรงเรียน ช่วยดูแลความประพฤติของเด็กร่วมกับโรงเรียน เป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต

อาร์นสไตน์ (ชูชาติ พ่วงสมจิตต์. 2541 : 18; อ้างอิงจาก Arnstein. S.R. (1969). *Journal of American Institute of Planners* p. 216) ได้เสนอความคิดเห็นว่า การมีส่วนร่วมจะมีลักษณะมากน้อยเพียงใด ให้พิจารณาว่าผู้นำเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปร่วมในการใช้อำนาจและมีบทบาทในการควบคุมได้เท่าใด ซึ่งเป็นข้อบ่งบอกถึงภาวะผู้นำที่เป็นประชาธิปไตย (Democratic Leadership) ว่ามีสูงหรือต่ำ อาร์นสไตน์ได้ใช้อำนาจการตัดสินใจเป็นเกณฑ์ในการบ่งบอกการมีส่วนร่วมโดยสรุปเป็นขั้นบันได (Participation Ladder) 8 ขั้น และจัดได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมเทียม หรือไม่มีส่วนร่วม
2. การมีส่วนร่วมแบบพอเป็นพิธี หรือร่วมเป็นบางส่วน
3. การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง คือ มีอำนาจและบทบาทมาก

วอง (Whang. 1981 : 90-92) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่าเป็นการชี้ให้เห็นถึงความสนใจของบุคคลหรือกลุ่มที่ต้องการจะให้การสนับสนุนช่วยเหลือด้านแรงงานหรือทรัพยากรต่อสถาบัน เพราะเล็งเห็นว่าการเข้าไปมีส่วนร่วมนั้นเกี่ยวข้องกับชีวิตของพวกเขา

ภาพประกอบที่แสดงบันไดของลักษณะการมีส่วนร่วม

ภาพประกอบ 3 บันไดลักษณะการมีส่วนร่วม (Participation Ladder) 8 ขั้น

ที่มา: Arnstein, S.R. (1969). *Journal of American Institute of Planners*. p. 216.

จากภาพประกอบอธิบายได้ดังนี้

บันไดขั้นที่ 1-2 รวมเรียกว่า ขั้นการมีส่วนร่วมเทียมหรือไม่มีส่วนร่วม หมายถึง ประชาชนยังไม่เข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอย่างแท้จริง

บันไดขั้นที่ 3-5 รวมเรียกว่า ขั้นการมีส่วนร่วมระดับพอเป็นพิธีหรือการมีส่วนร่วมบางส่วน หมายถึง เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมได้ในบางส่วนบางเรื่องเท่านั้น เพราะบางส่วนผู้มีอำนาจเต็มสงวนเอาไว้แต่ก็นับว่ายังดีกว่าขั้นที่ 1-2

บันไดขั้นที่ 6-8 รวมเรียกว่า ขั้นการมีส่วนร่วมระดับอำนาจของประชาชน ซึ่งเป็นระดับที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากโดยพัฒนาจากขั้นที่ 6, 7 จนถึงขั้นที่ 8 ขั้นควบคุมโดยประชาชนเป็นการใช้อำนาจตัดสินใจของประชาชนโดยตรงหรือผ่านตัวแทน บันไดแต่ละขั้น

มีรายละเอียดดังนี้

1. **ขั้นจัดฉาก (Manipulation)** เป็นการเข้ามามีบทบาทในกิจกรรมหนึ่งๆ โดยมีได้มุ่งหวังจะเข้ามาเพื่อมีส่วนร่วมในการบริหาร แต่แฝงพฤติกรรมไว้เพียงเพื่อต้องการแสดงหรืออวดตนเอง ให้คนอื่นสนใจหรือรู้จักเท่านั้น คล้ายกับการจัดฉากแสดง บางท่านเรียกว่าขั้นเป็นหุ่นเชิด

2. **ขั้นบำบัดรักษา (Therapy)** เป็นพฤติกรรมที่ผู้นำมีความมุ่งหวังที่จะให้ทุกคนเชื่อฟังและปฏิบัติตามที่ผู้นำต้องการคล้ายๆ กันหมดเหมือนการรักษาคนไข้ เมื่อวินิจฉัยโรคแล้วก็สั่งยาให้รับประทานและให้พักผ่อน คนไข้จะต้องปฏิบัติตามอย่างเดียว

3. **ขั้นแจ้งข่าวสาร (Informing)** เป็นลักษณะที่ผู้นำเปิดโอกาสให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารเพียงเล็กน้อย คล้ายกับเมื่อมีการประชุมประชาชนในที่ประชุมจะเป็นผู้พูดเพื่อชี้แจงนโยบายวิธีดำเนินงานเป้าหมาย ฯลฯ เป็นส่วนใหญ่เพียงผู้เดียว แต่จะเปิดโอกาสให้ที่ประชุมซักถามข้อสงสัยในตอนท้ายแล้วก็ปิดการประชุม ซึ่งจะเป็นลักษณะเช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ที่มีหน้าที่คอยชี้แจงตอบคำถามของผู้มาติดต่องานเท่านั้น ไม่มีการเสวนากันไปมากกว่านี้

4. **ขั้นให้คำปรึกษา (Consultation)** การมีส่วนร่วมในลักษณะนี้เหมือนกับการนิเทศงานของผู้บริหารหรือหัวหน้างาน เมื่อผู้ร่วมงานแสดงความคิดเห็นอะไร ผู้บริหารจะรับฟังแต่จะปฏิบัติตามหรือไม่ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง อย่างไรก็ตาม วิธีการนี้เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมมากกว่าขั้นแจ้งข่าวสาร (Informing)

5. **ขั้นปลอบใจ (Placation)** เป็นลักษณะที่ผู้นำทำที่ว่าเห็นด้วยมีที่ท่าคล้ายตามมีความเห็นใจหรือกระตือรือร้นที่จะทำตามข้อเสนอแนะของผู้ตาม คล้ายๆกับการปลอบใจให้กำลังใจผู้มีปัญหา แต่ในส่วนลึกมิได้เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะนั้นๆ เลย ซึ่งอาจเป็นเพราะข้อเสนอแนะนั้นไม่ตรงกับแนวความคิดของผู้บริหารก็ได้

6. **ขั้นเป็นหุ้นส่วน (Partnership)** เป็นการมีส่วนร่วมที่ผู้บังคับบัญชาเปิดโอกาสให้ผู้ตามมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมกันตัดสินใจ คล้ายๆกับการดำเนินกิจกรรมของห้างหุ้นส่วน

7. **ขั้นมอบอำนาจ (Delegated Power)** เป็นการที่ผู้มีอำนาจมอบอำนาจหน้าที่ให้ผู้ตามปฏิบัติงานแทน การมอบอำนาจเช่นนี้ผู้ปฏิบัติงานมีอำนาจหน้าที่เท่ากับผู้มีอำนาจทุกประการและมีอิสระในการแสดงความสามารถได้อย่างเต็มที่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้รับมอบอำนาจเป็นที่ไว้วางใจของผู้บริหารนับว่าเป็นการเปิดโอกาสในการมีส่วนร่วมการบริหารมากขึ้น

8. **ขั้นควบคุมโดยประชาชน (Citizen Control)** เป็นลักษณะที่ผู้นำเปิดโอกาสให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจในกระบวนการบริหารอย่างแท้จริง มีอำนาจและบทบาทหน้าที่ในองค์กรมากที่สุด บางท่านเรียกขั้นนี้ว่าขั้นมีอำนาจและควบคุม (Power and Control)

กล่าวโดยสรุป ลักษณะการมีส่วนร่วมประเภทนี้พิจารณาจากพฤติกรรมของผู้นำว่าเปิดโอกาสให้ผู้ตามมีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใด หรือมอบอำนาจการมีส่วนร่วมเท่าใด เป็นการพิจารณาถึงระดับของการมีส่วนร่วมซึ่งแบ่งเป็น 8 ขั้น ดังกล่าว

ผู้ใช้อำนาจมาก (เผด็จการ)	การจัดฉาก (Manipulation)	มีส่วนร่วมเทียม หรือแทบไม่มีส่วนร่วม
	การบำบัดรักษา (Therapy)	
ผู้นำค่อนข้าง เป็นประชาธิปไตย	การแจ้งข่าวสาร (Informing)	มีส่วนร่วมเล็กน้อย
	การให้คำปรึกษา (Consultation)	
	การปลอบใจ (Placation)	
ผู้นำแบบ ประชาธิปไตย	การเป็นหุ้นส่วน (Partnership)	มีส่วนร่วมมาก
	การมอบอำนาจ (Delegated Power)	
ผู้นำแบบ ประชาธิปไตย ในอุดมคติ	การควบคุมโดยประชาชน (Citizen Control)	มีส่วนร่วมมากที่สุด

ภาพประกอบ 4 ระดับการมีส่วนร่วมตามแนวคิดของอาร์นสไตน์

ที่มา : Arnstein, S.R. (1969). *Journal of American Institute of Planners*. p. 217.

ชาญชัย อาจิณสมจาร (2541 : 66-67) กล่าวถึงการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นโปรแกรมสำหรับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองทั้งเรื่องปกติและเรื่องสำคัญต่อการตัดสินใจในองค์การบริหารที่มีประสิทธิผลต้องการความผูกพันกับการมีส่วนร่วม การวิจัยการศึกษาได้ค้นหาเพื่อเปิดเผยว่าอะไรคือองค์ประกอบที่จำเป็นก่อให้เกิดโรงเรียนที่มีประสิทธิผลการวิจัยระบุถึงมิติจำนวนหนึ่ง การรวมมิติเหล่านี้เป็นแนวคิดทั่วไปของการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมของครูและทีมงาน เหตุผลที่ว่าทำไมการมีส่วนร่วมจึงมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาอยู่ที่การมอบอำนาจและการทำให้เป็นวิชาชีพ บทนี้ได้รวมรายการขั้นตอนที่ผู้บริหารการศึกษาสามารถใช้พัฒนาโปรแกรมการบริหารแบบมีส่วนร่วม ตลอดจนอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมที่สมควรได้รับการพิจารณา โปรแกรมการมีส่วนร่วมที่ประสบความสำเร็จสามารถหลีกเลี่ยงปัญหาทางการบริหารจำนวนหนึ่ง โดยก่อให้เกิดการทำความกระจ่างในจุดประสงค์ การประสานงาน การตัดสินใจ การแก้ไขความขัดแย้งที่ดีกว่า และความสามารถในการปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

ชมแข พงษ์เจริญ (2542 : 6) อธิบายการมีส่วนร่วม หมายถึงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนที่มีโอกาสได้เข้าร่วมในการกำหนดระเบียบของนักเรียน เพื่อเป็นแนวทางหรือทิศทางในการปฏิบัติของโรงเรียนการร่วมกำหนดปัญหา และความสำคัญในการปฏิบัติตามระเบียบของนักเรียน ตลอดจนการเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน เช่น การร่วมแสดงความคิดเห็นในการประชุมของโรงเรียนร่วมเป็นคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครูของโรงเรียน ร่วมบริจาคเงินและทุนต่างๆร่วมให้คำปรึกษาและเสนอข้อมูลแก่โรงเรียนร่วมแก้ไขปัญหาความประพฤติของนักเรียนพร้อมทั้งร่วมในการปรับปรุงระเบียบของโรงเรียน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ดังนั้นบ้านและชุมชนจึงมีบทบาทสำคัญที่เกี่ยวข้องกับทางโรงเรียน และมีส่วนสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน

อุดม เหลืองสด (2545 : 18) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาว่า การที่ผู้ปกครองจะเข้ามามีส่วนร่วมขึ้นอยู่กับสภาพความคิด ความเชื่อถือ และความยึดมั่นของแต่ละบุคคล องค์กร หน่วยงาน รวมไปถึงกาลเวลาและยุคสมัยแต่อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมคือการที่ชาวบ้านได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆที่จัดขึ้นเองโดยชาวบ้าน สถาบัน และคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นผู้เสนอความคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการตัดสินใจ วางแผนปฏิบัติรับผลประโยชน์รวมถึงการประเมินผลกิจกรรมนั้นๆ

โคเฮน และ อับฮอฟ (อุดม เหลืองสด. 2545 : 18-19; อ้างอิงจาก Cohen. & Uphoff. 1977 : 7-10) กล่าวถึงขั้นตอนการมีส่วนร่วม ดังนี้

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ คือ การกำหนดความต้องการและจัดลำดับความสำคัญต่อนั้นก็เลือกนโยบายและประชากรที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงาน โครงการนั้นจะได้มาจากคำถามที่ว่าใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้าง และจะทำประโยชน์ด้วยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากร การบริหารงานและประสานงานต่างๆ รวมไปถึงการขอความช่วยเหลือ เป็นต้น

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้วยังต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วยผลประโยชน์ของโครงการนี้จะรวมทั้งผลประโยชน์ในทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการ ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์ และเป็นโทษได้ทั้งต่อบุคคลและสังคม

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้นสิ่งสำคัญที่จะต้องสังเกตก็คือความเห็น (Views) ความชอบ (Preference) และความคาดหวัง (Expectations) จะมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่างๆได้

บพิตร ออมไรสง (2546 : 29) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนจะเกิดขึ้นได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความตระหนักในปัญหาที่ทุกคนในชุมชนประสบอยู่และการได้รับความเสมอภาคในความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกันซึ่งจะนำไปสู่การผึกกำลังกาย กำลังสติปัญญาและกำลังใจของคนในชุมชนนั้นๆในการร่วมกันกำหนดจุดหมายกำหนดเป้าหมายทางการศึกษาจากการวิเคราะห์สาเหตุที่มาเพื่อลำดับความสำคัญ ในการกำหนดแผนงานเพื่ออนุมัติปัจจัยต่างๆ สู่การปฏิบัติและการประเมินผลของงานวิชาการ งบประมาณ งานบุคลากรและงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนในที่สุด

วิโรจน์ สารรัตน์ (2546 : 53-60) กล่าวถึงการตัดสินใจร่วมเป็นรูปแบบการตัดสินใจแบบกระจายอำนาจที่ให้โอกาสกับครูและผู้เกี่ยวข้องช่วยกันตัดสินใจเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียนโดยอาจขยายขอบเขตผู้มีส่วนร่วมไปถึงผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนอกโรงเรียนด้วย เป็นรูปแบบการตัดสินใจบนพื้นฐานความเป็นสังคมประชาธิปไตย

ณรงค์ ฤ ลำพูน; และ เพ็ชร ฐปวิเชตร (2546 : 40) กล่าวถึงแนวทางการมีส่วนร่วมคือ บุคลากรทุกคนร่วมปฏิบัติงานโดยที่รู้ปัญหาอย่างแท้จริงและสามารถปรับปรุงแก้ไขงานการศึกษา ทั้งหมดทั้งในส่วนตัวและส่วนรวมได้อย่างเป็นระบบ โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่างๆเพื่อนำไปปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

อเนก นามวงษ์ (2546 : 33) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการเรียน การสอนและการประเมินผลการเรียนของนักเรียนว่า ครูผู้สอนจะต้องพิจารณาหรือเลือกวิธีการสอน ให้เหมาะสมกับเนื้อหาบทเรียนแต่ละเรื่อง รวมทั้งเหมาะสมกับผู้เรียนมีการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ เร้าความสนใจของผู้เรียนมีการวัดผลและประเมินผลการเรียนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะให้ผู้ปกครองเกิด ความเชื่อมั่น และศรัทธา ในการจัดการเรียนการสอนของครูว่ามีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการนำ นักเรียนมาเข้าเรียนในโรงเรียน การจัดการเรียนการสอนของครูจึงเป็นสิ่งที่ผู้ปกครองนำมาพิจารณา ประกอบการตัดสินใจเลือกส่งนักเรียนเข้าเรียนต่อระดับมัธยมศึกษา

โคเฮน และ อัพฮอฟ (สวัณน์ วิวัฒน์ชานนท์. 2548 : 12-13; อ้างอิงจาก Cohen. & Uphoff. 1977 : 7-26) กล่าวถึงกรอบในการพิจารณาเรื่องของการมีส่วนร่วมว่า มีโครงสร้างพื้นฐาน จำแนกเป็น 3 มิติ ได้แก่

มิติที่ 1 มีส่วนร่วมในเรื่องอะไร (What Participation are We Concerned with?) หรือที่ โคเฮนและอัพฮอฟ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ประเภทหรือลักษณะของการมีส่วนร่วม (Kinds of Participation) ซึ่งทั้งสองกล่าวว่ามี 4 ประเภท ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Participation in decision making)
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ (Participation in implementation)
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Participation in benefits)
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Participation in evaluation)

มิติที่ 2 ใครที่เข้ามามีส่วนร่วม (Whose Participation are We Concerned with?) ในส่วนนี้ มีคำที่ใช้ในความหมายกว้างคำหนึ่ง คือ การมีส่วนร่วมของประชาชน (popular participation) ซึ่ง โคเฮนและอัพฮอฟ ได้จำแนกให้เป็นกลุ่มบุคคลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยจำแนกออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ ได้แก่

1. ผู้ที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น (local residents or local people)
2. ผู้นำท้องถิ่น (local leaders)
3. เจ้าหน้าที่ของรัฐ (government personnel)
4. คนต่างชาติ (foreign personnel)

กลุ่มคนทั้ง 4 กลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมนี้ย่อมมีคุณลักษณะต่างๆ กันซึ่งคุณลักษณะ เหล่านี้ล้วนเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทั้งสิ้น เสนอว่าคุณลักษณะของบุคคลที่ควรพิจารณา คือ

1. เพศ
2. อายุ
3. สถานภาพของครอบครัว

4. การศึกษา

การแบ่งกลุ่มในสังคม ได้แก่ กลุ่มชนชาติ เผ่า เชื้อชาติ ศาสนาที่นับถือชั้นวรรณะ ภาษาที่ใช้ แหล่งกำเนิด และอื่นๆ

1. อาชีพ
2. รายได้
3. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน
4. ระยะทางของที่พักกับที่ตั้งของโครงการความร่วมมือ
5. สถานภาพของการถือครองที่ดิน
6. สถานภาพของการได้รับการจ้างงาน (เช่นทำงานเต็มเวลาหรือไม่เต็มเวลา)

มิติที่ 3 การมีส่วนร่วมนั้นเกิดขึ้นอย่างไร (How is Participation Occurring with in the Project?) ในมิตินี้ มีประเด็นที่ควรพิจารณาอยู่ 4 ประเด็นด้วยกัน คือ

1. พื้นฐานของการมีส่วนร่วม พิจารณาเกี่ยวกับแรงที่กระทำให้เกิดการมีส่วนร่วม มาจากเบื้องบนหรือเบื้องล่างแรงที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมมาจากที่ใด
2. รูปแบบของการมีส่วนร่วม พิจารณาเกี่ยวกับรูปแบบขององค์การการมีส่วนร่วม โดยตรงหรือโดยอ้อม
3. ขอบเขตของการมีส่วนร่วม พิจารณาเกี่ยวกับระยะเวลาที่เข้ามามีส่วนร่วม ช่วงของกิจกรรม
4. ประสิทธิผลของการมีส่วนร่วม พิจารณาเกี่ยวกับการให้อำนาจแก่ผู้เข้ามามีส่วนร่วมปฏิสัมพันธ์ของคุณลักษณะต่างๆของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียน คือ ร่วมแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะ ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการในการจัดการศึกษาของโรงเรียน แต่สิ่งที่โรงเรียนต้องคำนึงถึงคือ องค์ประกอบในสถานภาพของแต่ละบุคคลที่มีความแตกต่างกัน ทั้งทางกายภาพและชีวภาพล้วนแล้วแต่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ทั้งสิ้นสิ่งสำคัญคือผู้บริหารต้อง เข้าใจธรรมชาติของชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ

3.2 หลักการจัดการศึกษาโรงเรียนประมตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา

การจัดการศึกษาของท้องถิ่นต้องมีความหลากหลายสนองอัตภาพของแต่ละบุคคล และความเหมาะสมของท้องถิ่นให้ประชาชน หรือชุมชนมีโอกาสสนับสนุนการจัดการศึกษาท้องถิ่นมากที่สุด โดยถือว่าบุคคลในท้องถิ่นมีส่วนรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษา ให้ประชาชนหรือชุมชนร่วมจัดการศึกษามากที่สุดด้วยการนำของผู้นำท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นและผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ มาร่วมรับผิดชอบและผูกพันต่อการจัดการศึกษา จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่ให้ความสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นให้มากที่สุด

ดร.ณิ เวียงชัย (2541 : 23) กล่าวถึง แนวคิดในการปฏิรูปการศึกษาที่สำคัญคือ

1. การยึดโรงเรียนเป็นศูนย์กลาง (Site Based-decision making หรือ School based-decision making) เป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นให้โรงเรียนมีอิสระตัดสินใจด้วยตนเองได้ โดยยึดประโยชน์ที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. โรงเรียนเป็นศูนย์กลางการผลิต (Product Center) โรงเรียนผลิตผลผลิต คือให้นักเรียนมีคุณภาพ มีมาตรฐานในชั้นสูง เพื่อที่จะเป็นกำลังในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมสามารถดำรงตนในสังคมที่มีการแข่งขันสูง ขณะเดียวกันก็ต้องร่วมมือกันในโลกนานาชาติ

3. การมีส่วนร่วมและการร่วมคิดร่วมทำ (Participation & Collaboration) การศึกษาเป็นแหล่งของสาธารณชน มิใช่การรับผิดชอบของใครแต่เพียงฝ่ายเดียวอีกต่อไป

4. การกระจายอำนาจ แนวคิดเกี่ยวกับอำนาจในการจัดการศึกษาตามแนวคิดปฏิรูปนี้ ถือว่าเป็นการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับผู้ที่อยู่ใกล้เด็ก ได้แก่ โรงเรียน ผู้บริหาร ครู และชุมชน เป็นความเชื่อถือว่าผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการศึกษาหรืออยู่ใกล้ชิดเด็กจะสามารถจัดการศึกษาได้ดีที่สุดตรงตามความต้องการของผู้เรียนและผู้สอน ทั้งนี้จะต้องเสียสละในการตัดสินใจในระดับปฏิบัติ คือ สถานศึกษา

5. ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability) การที่จะปฏิรูปการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย ผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องมีความรับผิดชอบร่วมกันสนับสนุน สิ่งที่สำคัญจะต้องมีการกำหนดบทบาท ภารกิจของฝ่ายบริหาร ครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา และชุมชน ที่ชัดเจนและความรับผิดชอบนี้ จะต้องสามารถตรวจสอบความสำเร็จได้ เพื่อเป็นหลักประกันคุณภาพการศึกษาให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริง

วิโรจน์ สารัตนะ (2542 : 2) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรธุรกิจที่เกี่ยวข้องและผู้สนับสนุนโรงเรียน เป็นต้น ควรมีอำนาจหน้าที่และควมมีอิสระมากขึ้นในการจัดสรรทรัพยากรด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านงบประมาณ บุคลากร หลักสูตรและทรัพยากรทางกายภาพ เป็นต้น ภายใต้กฎ ระเบียบ นโยบายหรือการจัดลำดับ ตลอดจนได้รับการตรวจสอบจากท้องถิ่น รัฐหรือส่วนกลาง

พวงรัตน์ เกษรแพทย์ (2543 : 73) กล่าวถึงการวางแผนการจัดการศึกษาโรงเรียน ประถมศึกษาว่า โรงเรียนประถมศึกษาในที่นี้หมายถึงโรงเรียนที่จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึงประถมศึกษาปีที่ 6 แนวคิดในการวางแผนเพื่อให้สถานศึกษามีแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ครอบคลุมภารกิจหลักด้านต่างๆ ของสถานศึกษาและระบุเป้าหมายการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการและแนวโน้มการพัฒนาของท้องถิ่น นอกจากนั้นเพื่อสร้างกรอบการดำเนินงานของสถานศึกษาโดยการวางแผนร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการโรงเรียนที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนภายในระยะเวลาที่กำหนด ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ทำให้เกิดความชัดเจนในระบบการบริหารคุณภาพ ระบบควบคุมคุณภาพ และการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ มีจุดเน้นของการพัฒนาตามขีดความสามารถที่มีอยู่ และทำให้เกิดเชื่อมั่น ศรัทธา แก่ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้เกี่ยวข้อง

สุรัฐ ศิลปอนันต์ (2543 : 13-32) กล่าวถึงหลักการปฏิรูปการศึกษาว่า การปฏิรูปการศึกษา คือ การเปลี่ยนแปลงการศึกษาทั้งระบบเป็น systemic change เป็นการรื้อและปรับปรุงครั้งใหญ่ ยกเครื่องกันทั้งระบบเลยปรับขนาดใหญ่ทั้งระบบ ที่เราเรียกว่า ปรับ 4 องค์ประกอบ (Components) ใหญ่ อันได้แก่

- การบริหาร (ตั้งแต่กระทรวงลงมาถึงโรงเรียน)
- หลักสูตร (รวมทั้งมาตรฐานและการประเมินผล)
- กระบวนการเรียนการสอน
- วิชาชีพ (ของครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา)

หัวใจของการจัดการศึกษา คือ การเรียนรู้ของเด็ก ระบบการศึกษามีหน้าที่สร้างประชากรที่มีคุณภาพให้กับประเทศชาติที่ผ่านมาแม้พวกเราทำงานหนัก และประสบความสำเร็จพอสมควรก็ยังไม่ถึงขีดที่ต้องการ เราจึงต้องมาเปลี่ยนแปลงกันใหม่หมดทั้งระบบเพื่อให้คุณภาพการเรียนรู้ (ของเด็ก) ได้มาตรฐานสูงเพื่อได้มาตรฐานโลกภายใต้ความเชื่อที่ว่าเด็กทุกคนเรียนได้ เราจะต้องอาศัยเดินทางร่วมกับ “กระบวนการปรับปรุงโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ” ใช้กระบวนการนี้เป็นพาหนะเราจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนกฎเกณฑ์ บทบาท และความสัมพันธ์ในโรงเรียน เป็นที่เข้าใจชัดเจนแล้วว่า ปัจจัยแวดล้อมภายในโรงเรียน มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในห้องเรียนมาก การปฏิรูปการศึกษาที่แท้จริงเป็นการปฏิรูปโรงเรียน เป็นรายโรงเรียนๆไป จะใช้ 5 ยุทธศาสตร์ด้วยกัน คือ

1. การกระจายอำนาจ (ในการบริหาร)
2. การใช้แผนยุทธศาสตร์ (เป็นเครื่องมือปรับปรุงโรงเรียน)
3. การมีส่วนร่วม (ของทุกฝ่ายที่มีประโยชน์ได้เสียกับโรงเรียน)
4. การประกันคุณภาพ
5. การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

การกระจายอำนาจการบริหารให้ผู้อยู่ติดกับเด็ก คือ ให้โรงเรียนคิดเอง ทำเอง วางแผนเอง บริหารเอง แก้ไขปัญหาเอง ตัดสินใจเอง และต้องรับผิดชอบต่อผลการเรียนของเด็กเองด้วย ขณะเดียวกันก็ให้ผู้มีประโยชน์ได้เสียร่วมกัน อันได้แก่ ตัวนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ครู-อาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและการบริหารและมีส่วนรับผิดชอบต่อผลการที่จะทำให้ได้ห้องเรียนมีประสิทธิภาพในโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพเราต้องปฏิรูปเปลี่ยนแปลงทุกเรื่อง ทุกระบบย่อยภายในระบบการศึกษา ทั้งระบบในทุกระดับทั้งระดับโรงเรียนและระดับหน่วยงานบริหารภาคกลาง ตั้งแต่บุคคล ห้องเรียน โรงเรียน (ระดับโรงเรียน) อำเภอ - จังหวัด เขตพื้นที่ กระทรวง ยุทธศาสตร์ที่ใช้ในการปฏิรูปจึงต้องหาคนที่รับผิดชอบ (accountability) 5 ยุทธศาสตร์

- ยุทธศาสตร์การกระจายอำนาจ
- ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วม
- ยุทธศาสตร์การใช้แผนยุทธศาสตร์
- ยุทธศาสตร์การประกันคุณภาพ
- ยุทธศาสตร์การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ดังนั้น การปฏิรูปการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ เราจึงจะเปลี่ยนจากแบบเดิมๆ มาใช้ การบริหารแบบยึดโรงเรียนเป็นฐาน School - Based Management หรือ เอส.บี.เอ็ม เป็นการกระจายอำนาจสู่โรงเรียนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียกับการเปลี่ยนแปลงโรงเรียนการบริหารงานบริหารคน บริหารเงิน ต้องมีผลส่งถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็ก โดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง

ประเวศ วะสี (2544 : 8) กล่าวว่า การเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดรูปแบบ และวิธีการให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การปฏิบัติงานของโรงเรียนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชนนับตั้งแต่การวางแผน การติดต่อประสานงาน การเผยแพร่ข่าวสาร การให้ความร่วมมือช่วยเหลือตลอดจนการใช้แหล่งทรัพยากร ซึ่งกันและกัน โดยมุ่งสร้างสรรค์ก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านต่างๆ แก่โรงเรียน และชุมชน ต้องการที่จะปฏิรูปโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องใช้นวัตกรรมรูปแบบใหม่ๆ มาใช้ในการปฏิรูปการศึกษา โดยอาศัยหลักการกระจายอำนาจ และการตัดสินใจทางการบริหาร โดยให้ทั้งผู้ให้บริการและผู้รับบริการได้ร่วมกันตัดสินใจในระดับโรงเรียน ให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการการศึกษาที่อยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาร่วมบริหาร

อเนก นามวงษ์ (2546 : 25) กล่าวถึงการตัดสินใจมีส่วนร่วมของผู้ปกครองว่า กระบวนการตัดสินใจของผู้ปกครองและนักเรียนที่มีต่อการเลือกส่งนักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียนอาจจัดได้ว่าอยู่ในกระบวนการของการตัดสินใจที่อาศัยเหตุผลและความเหมาะสมเป็นหลัก เป็นกระบวนการแบบห่วงสัมพันธ์ของกิจกรรมสำคัญที่เชื่อมโยงต่อเนื่องกัน 5 ชั้น คือ ขั้นกำหนดปัญหา ขั้นกำหนดทางเลือก ขั้นวิเคราะห์ทางเลือก ขั้นตัดสินใจและขั้นนำไปปฏิบัติ

ธีระ รุญเจริญ (2546 : 6-21) กล่าวถึงหลักการจัดการศึกษาตามแนวทางปฏิรูปสถานศึกษาว่าเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา ใน พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มี 2 ด้านหลักคือ

(ก) การจัดการศึกษา ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย หลักการ แนวทาง รูปแบบการจัดการศึกษา หลักสูตร และกระบวนการจัดการเรียนการสอน

(ข) การบริหารการศึกษา ให้เป็นไปตามแนวทางการบริหารที่กำหนดไว้ โดยเน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมของหลายฝ่าย รวมทั้ง บิดา มารดา ผู้ปกครอง องค์กรของรัฐและเอกชน ตลอดจนทั้งชมรม สมาคมในสังคมทั้งนี้จะต้องให้ความสำคัญในการปฏิรูปด้านต่างๆ ดังนี้

ปฏิรูประบบการศึกษา ให้สอดคล้องซึ่งกันและกันทั้งระบบ ทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย

ปฏิรูปการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญแก่หลักสูตร (หลักสูตรแกนกลาง และหลักสูตรท้องถิ่น) เนื้อหาสาระ วิธีการเรียนการสอน แหล่งเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน จะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาตามหลักการ คน ทั้งมวลเพื่อการศึกษา (All for Education) ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง และสังคมก้าวหน้า และจะส่งผลให้กระบวนการปฏิรูปสัมฤทธิ์ผลได้ตรงตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษา

1. การปฏิรูปโครงสร้างระบบบริหารการศึกษา
2. การปฏิรูประบบบริหารบุคลากร
3. การปฏิรูปการเรียนการสอน
4. การปฏิรูประบบการศึกษา

หลักการบริหารสถานศึกษาตามแนวทางปฏิรูปสถานศึกษาเป็นการบริหารแบบมีส่วนร่วม การบริหาร โดยองค์คณะบุคคล เน้นการดำเนินการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ นักเรียนเป็นการศึกษาที่ให้ทุกคน ทุกฝ่าย ทุกองค์กร มีส่วนร่วมการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานอย่างอิสระ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารงานใน รูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษา โดยเน้นการมีส่วนร่วมทั้งครู โรงเรียน บุคคลและหน่วยงาน ภายนอกโรงเรียน ทั้งหน่วยงานของภาครัฐและบุคลากร พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่างๆ การเป็นผู้อำนวยความสะดวก

ณรงค์ ณ ลำพูน; และ เพ็ชร ฐปวิเชตร (2546 : 36) กล่าวถึงหลักการปฏิรูปสถานศึกษาไว้ ดังนี้ สิ่งที่ผู้บริหารและบุคลากรในสถาบันการศึกษาควรทราบเกี่ยวกับการปฏิรูปการจัดการศึกษาใน โรงเรียน มีรายละเอียดการปฏิรูป ดังต่อไปนี้

1. การปฏิรูปหลักสูตรการเรียนรู้
2. การประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อให้เกิดมาตรฐาน
3. การปฏิรูปการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับผู้เรียนและชุมชน
4. การปฏิรูปครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีคุณภาพ
5. การปฏิรูปทรัพยากรที่มีอยู่และการดึงบุคคลในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วม
6. การปฏิรูปการใช้งบประมาณที่เน้นคุณภาพของงานและการใช้ประโยชน์สูงสุด

สรุปได้ ว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษา ควรใช้หลักการให้ชุมชน ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมเสนอแนะแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ในด้านการพัฒนาหลักสูตรรวมไปถึงกิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัดสภาพแวดล้อม แหล่งการเรียนรู้และอาคารสถานที่ ที่ส่งเสริมการพัฒนาการของนักเรียน เช่น แหล่งเรียนรู้และ ศูนย์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และจัดบรรยากาศของโรงเรียนให้อบอุ่น เพื่อให้ผู้เรียนมีความรักที่จะเรียนรู้และรู้จักแสวงหาความรู้ ในด้านการประเมินผลผู้บริหารสถานศึกษา จำเป็นต้องจัดให้ประเมินผล โดยส่งเสริมการประเมินผลภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ คำนึงถึงผู้ที่ใกล้ชิดนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลด้วย และที่สำคัญจะต้องมีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ข่าวสารของโรงเรียนแก่ผู้ปกครอง ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับงาน ด้านเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนให้ชุมชนและสาธารณชนทราบ โดยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน และสร้างการมีส่วนร่วมเพิ่มขึ้นโรงเรียนจะมีประสิทธิภาพต้อง อาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย โดยมีแนวทางที่เหมาะสมสนับสนุนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม

ในการจัดการศึกษา ส่งเสริมความร่วมมือกันระหว่างครอบครัวและโรงเรียนมีการช่วยเหลือปรึกษาหารือ ในกิจกรรมต่างๆของโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นการจัดประสบการณ์ทักษะ เพื่อให้การคิดอย่างมีเหตุผล การเรียนการสอนกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่างๆ การจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ให้เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนเต็มศักยภาพ การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองรวมถึง การประเมินผลการเรียนของนักเรียน สร้างความตระหนักให้ผู้ปกครองเห็นว่าโรงเรียนเป็นของเขา ถ้าสามารถประสานสิ่งเหล่านี้ได้แล้ว การทำงานร่วมกันย่อมเกิดผลดีต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน การทำงานร่วมกันระหว่าง ครอบครัว โรงเรียน และชุมชนนั้น สร้างความแตกต่างอย่างมากใน ความสำเร็จของนักเรียน และโรงเรียนให้มีคุณภาพ เป็นไปในทางที่ดีขึ้นเมื่อผู้ปกครองใกล้ชิดกับ นักเรียน และจะเพิ่มความแข็งแกร่งให้กับโรงเรียนและชุมชน คือสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัว ที่มีต่อโรงเรียน

ความสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา

หลักการสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาคือการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษา ราชการ ชัยจิรฉายากุล; ปราณี สังขะตะวรรณ; และประภาพรรณ เอี่ยมสุภาสิต (2546 : ออนไลน์) การเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งการดำเนินการให้บรรลุตามหลักการ ดังกล่าว จำเป็นต้องสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้นำชุมชนและผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การพัฒนาผู้บริหาร การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูทั้งภาครัฐและเอกชน ผู้นำชุมชนและผู้นำองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นเป็นยุทธศาสตร์หลักในการสร้างกลไกและเป็นพลังขับเคลื่อนสำคัญ ในการปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกระจายอำนาจให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ต้องสร้างความเข้มแข็ง สร้างความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และสร้างความเชื่อมั่นให้ทุกฝ่าย สามารถปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้นำชุมชนและผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้น

สถานศึกษาต้องร่วมกับชุมชน กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นเป้าหมายในการ พัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่สถานศึกษาจะกำหนดให้เหมาะสมกับสภาพ ท้องถิ่นเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้นสามารถกำหนดขึ้นได้ ตามความต้องการโดยให้สอดคล้อง กับสภาพปัญหาและความจำเป็นที่จะต้องมีให้แก่ผู้เรียน เพิ่มจากที่กำหนดไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ต่างๆ ในแต่ละภาคเรียนหรือปีการศึกษา ครูผู้สอนต้องจัดให้มีการวัดและประเมินผลรวมด้าน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยเป็นการประเมินเชิงวินิจัย เพื่อการปรับปรุงพัฒนาและ การส่งต่อทั้งนี้ควรประสานสัมพันธ์กับผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องร่วมกันประเมินคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ รายปี/รายภาค ในแต่ละช่วงชั้น สถานศึกษาต้องจัดให้มีการวัดและประเมินผลรวมด้าน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เพื่อทราบความก้าวหน้าและพัฒนาการของผู้เรียน สถานศึกษา

จะได้นำไปกำหนดแผนกลยุทธ์ ในการปรับปรุงพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

การที่บุคคลของสถานศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร โดยเฉพาะผู้บริหาร และครูผู้สอน จะช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องดังกล่าวเข้าถึงและเข้าใจความสำคัญ ทิศทางของหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างแท้จริง เพราะได้มีการอภิปราย การตรวจสอบ และการหาข้อยุติอย่างรอบคอบ เป็นที่แน่ชัดว่าการจัดการเรียนการสอนของครูที่ดำเนินตามหลักสูตรที่ตนมีส่วนร่วมสร้างขึ้นมาเองจะทำให้การจัดการสอนสนองความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและบรรลุมรรฐผลที่วางไว้มากกว่าการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่มีผู้กำหนดมาให้เรียบร้อย แล้วนั้น โดยไม่ได้มองสภาพท้องถิ่น วัฒนธรรมความเป็นจริงของท้องถิ่น

สรุปได้ว่า หลักสูตรสถานศึกษาเป็นการที่สถานศึกษานำแนวทางนโยบายหลักสูตรแม่บท หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มาบูรณาการให้เหมาะสมกับท้องถิ่น โดยให้ผู้ปกครอง ชุมชนสถาบันองค์กรที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำเพื่อให้สอดคล้องกับสังคม ท้องถิ่น สนองต่อความต้องการ สร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนเป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง สังคม ชุมชน ท้องถิ่นนั้นๆ

แนวการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กรมวิชาการ. 2545 : 36) กำหนดแนวทางในการจัดหลักสูตรของสถานศึกษา ให้สถานศึกษาต้องกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย จุดประสงค์ ที่แสดงถึงคุณภาพของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มี ความรู้ ความคิด กระบวนการเรียนรู้ เจตคติคุณธรรม ค่านิยมที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม ทั้งในระดับสากล ระดับประเทศ และระดับท้องถิ่น จากนั้นให้สถานศึกษานำมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี สารการเรียนรู้รายปีสำหรับช่วงชั้นที่ 1-3 (ประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3) มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่กำหนดไว้แต่ละมาตรฐานนั้น สถานศึกษาต้องพิจารณากำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังทุกรายปี ทุกภาค เมื่อจบแต่ละชั้น สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการเรียนรู้ครบถ้วนตามมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่กำหนดไว้ ทั้งนี้สถานศึกษาจะต้องเพิ่มสาระเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความต้องการในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้นๆ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ จากนั้นจึงกำหนดเวลาเรียนและจำนวนหน่วยกิตให้เหมาะสม จัดทำคำอธิบายรายวิชา กำหนดหน่วยการเรียนรู้ และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายของสถานศึกษาต้องหาวิธีการให้เป็นไปตามความต้องการของชาติและขณะเดียวกันต้องสนองความต้องการของท้องถิ่น

สุนทร วิเศษ (2545 : 26-27) กล่าวว่า หลักการวางแผนพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นต้องดำเนินการทุกขั้นตอนอย่างเป็นระบบ คำนึงถึงความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ผู้เรียน และ ครอบคลุมถึงทิศทางการพัฒนาท้องถิ่น เนื้อหาวิชา และหลักสูตรแม่บท ตลอดจน

ความพร้อมของบุคลากร งบประมาณ สิ่งอำนวยความสะดวก และการจัดการที่ดี อันที่จะส่งผลต่อการดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรเป็นไปอย่างสะดวก และสามารถตรวจสอบคุณภาพได้ทุกขั้นตอน ระบบการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเริ่มจาก การศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาหลักสูตร ต่อจากนั้นจึงกล่าวถึงการดำเนินการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งในการพัฒนาหลักสูตรจะประกอบด้วยการ วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการของท้องถิ่น กำหนดจุดมุ่งหมาย การคัดเลือก และการจัดเนื้อหาสาระ การประเมินหลักสูตรที่สร้างเสร็จการนำหลักสูตรไปใช้ และการปรับปรุงหลักสูตร ก่อนที่จะนำไปใช้

การศึกษาขั้นพื้นฐานของชาติที่กำหนดไว้ กระบวนการสร้างวิสัยทัศน์ โดยอาศัยบุคคล ต่างๆ ให้เข้าไปมีส่วนร่วมนี้ เป็นกระบวนการที่มีพลังผลักดันให้แผนกลยุทธ์ที่สถานศึกษาสร้างขึ้น ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีทิศทาง ก่อให้เกิดเจตคติในทางที่สร้างสรรค์ดีงามแก่ชุมชนสังคม ของสถานศึกษา มีระบบและหน่วยสนับสนุนในการปฏิบัติงานเกิดขึ้นอย่างเป็นเครือข่ายเพียบพร้อม ทุกด้าน เช่น ระบบคุณภาพ ระบบหลักสูตร สารการเรียนรู้ การเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้ การวัด และประเมินผลการติดตาม การรายงานฐานข้อมูลการเรียนรู้ แบบมีส่วนร่วม มีระบบสนับสนุนครู อาจารย์เป็นต้น จะนำไปสู่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การกำหนดสาระการเรียนรู้หรือหัวข้อ เรื่องในท้องถิ่นสนองตอบความต้องการของชุมชน

การออกแบบการเรียนการสอน ควรดำเนินไปตามความสนใจของผู้เรียน ครูผู้สอนในช่วง ขั้นที่ 1 ควรเข้าใจจิตวิทยาการสอนเด็กเล็กอย่างลึกซึ้ง สามารถบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ให้ผสมกลมกลืนตอบสนองต่อชีวิตที่อยากรู้อยากเห็นของเด็กโดยเฉพาะ แต่ต้องไม่ลืมนึกถึงทักษะ พื้นฐานดังกล่าว สำหรับผู้เรียนในช่วงขั้นที่ 2 ซึ่งได้ผ่านการเรียนเป็นกลุ่มมาแล้วในช่วงขั้นนี้ จึง มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเริ่มทำงานเป็นทีม การสอนตามหัวข้อเรื่องจึงเป็นเรื่องสำคัญ หัวข้อเรื่องขนาดใหญ่ สามารถจัดทำเป็นหัวข้อย่อยทำให้ผู้เรียนรับผิดชอบและไปศึกษาค้นคว้าตามหัวข้อย่อยเหล่านี้ เป็น การสร้างความรู้ของตนเองและใช้กระบวนการวิจัยควบคู่กับการเรียน และนำผลงานมาแสดงทำให้ ผู้เรียนทุกคนได้เรียนรู้ผลงานของกันและกันในรูปของแฟ้มสะสมผลงาน นำไปสู่การประเมินผล ตามสภาพจริง

สรุปได้ว่า แนวการจัดหลักสูตรการเรียนที่มุ่งพัฒนาความสามารถ ความถนัดและ ความสนใจของผู้เรียน สถานศึกษานอกจากจะทบทวนการเรียนรู้ในกลุ่มสาระต่างๆ ที่ได้เรียนรู้ตาม มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงขั้นที่กำหนดไว้แล้ว จะต้องจัดการเรียนแบบบูรณาการเป็นโครงการมากขึ้น เป็นการเริ่มทำให้ผู้เรียนได้เข้าใจการศึกษาสู่โลกของการทำงานตามความต้องการของท้องถิ่น และ สังคม นวัตกรรมด้านการสอนและประสบการณ์ในการทำงานด้านต่างๆ แม้การเรียนภาษาก็สามารถ เป็นช่องทางสู่โลกของการทำงานได้ และต้องชี้แจงให้ผู้เรียนได้ทราบว่าสังคมในอนาคตจะต้องอยู่ บนรากฐานของความรู้ สถานศึกษาจึงต้องจัดบรรยากาศให้อยู่ในสภาพแห่งการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ ตามความถนัด ความสนใจของผู้เรียน

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ และ ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน โดยคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ (กรมวิชาการ. 2545 : 36)

- 1) การจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น ชมรมวิชาการ เพื่อเกื้อกูลส่งเสริมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้
- 2) จัดกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัดตามธรรมชาติ และความสามารถตามความต้องการของผู้เรียนและชุมชน
- 3) จัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนมีบุคลิกภาพและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ฝึกการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และส่วนรวม เช่น กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี เป็นต้น
- 4) จัดกิจกรรมประเภทบริการด้านต่างๆ ฝึกการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และส่วนรวม
- 5) การประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมอย่างเป็นระบบโดยให้ถือว่าเป็นเกณฑ์ ประเมินผลการผ่านช่วงชั้นเรียน

(สุวัฒน์ วิวัฒน์ชานนท์. 2548 : 52) กล่าวถึงการจัดกิจกรรมนักเรียนว่า เป็นกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อมุ่งส่งเสริมให้นักเรียนมีประสบการณ์กว้างขวาง สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นสุข โดยเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีเวลาทำกิจกรรมได้มากยิ่งขึ้นและสามารถเลือกเข้าร่วมกิจกรรมตามที่ตนเองถนัด ทำให้นักเรียนได้ฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตาม เพื่อสร้างความสัมพันธ์ไมตรีระหว่างครูกับนักเรียน เป็นกิจกรรมส่งเสริมประเพณีไทย สโมสรนักเรียน กิจกรรมชมรม - ชุมนุม สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ควรคำนึงถึงความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ที่เป็นการพัฒนาทักษะการดำรงชีวิต ฝึกการทำงานร่วมกันเป็นทีม กล้าแสดงออก ฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี อยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุข

ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

การทำความเข้าใจกระบวนการของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาทุกขั้นตอน

(กรมวิชาการ 2543 : 19-35) ในเชิงทฤษฎีหรือเชิงหลักการไม่เป็นเรื่องยากแต่อย่างใด เมื่อนำขั้นตอนและกระบวนการนั้นไปดำเนินการ มักจะเกิดปัญหาและมีอุปสรรคอยู่เสมอ ซึ่งมีตัวอย่างให้เห็นอยู่เสมอ ความล้มเหลวของสถานศึกษาในการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาจะขึ้นอยู่กับตัวแปรหรือเงื่อนไขหลายประการ ได้แก่ ความสามารถในการบริหารจัดการหลักสูตร การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้อง ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1. สร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรของสถานศึกษา ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน และนักเรียน เพื่อให้เห็นความสำคัญหรือความจำเป็นที่ต้องร่วมมือกันบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา

2. ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการของสถานศึกษาตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และงานวิชาการของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544

3. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน/องค์กรในชุมชน
ทุกฝ่ายได้รับทราบ และให้ความร่วมมือในการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา

4. จัดทำข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาให้เป็นระบบ

5. จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาหรือธรรมนูญสถานศึกษา

6. พัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำความรู้ไปใช้
จัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา

การวางแผนบริหารจัดการกิจกรรมเสริมหลักสูตร การวางแผนบริหารจัดการหลักสูตรหรือ
วางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร มีภารกิจที่ต้องดำเนินการ 3 ส่วน คือ

1. การบริหารจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น กิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้สื่อ
และแหล่งการเรียนรู้อย่างหลากหลาย การสอนซ่อมเสริม การประเมินผลตามสภาพจริง เป็นต้น

2. การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น การวางแผนให้ครูทุกคนสามารถ
แนะแนวผู้เรียนได้ทั้งด้านการศึกษา อาชีพและปัญหาอื่นๆ เป็นต้น

3. การส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น
การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในและนอกสถานศึกษา การส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน เป็นต้น

สรุปได้ว่า การที่เปิดโอกาสให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาโดยเฉพาะผู้ปกครองได้มี
ส่วนร่วมในการเสนอแนะความคิดเห็นและตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินงานใน ด้านการพัฒนา
กิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์ และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านจัดสภาพแวดล้อม
อาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และด้านการประเมินผลการเรียนของ
นักเรียน โดยเฉพาะผู้บริหาร ครูผู้สอน ชุมชนผู้ปกครอง จะช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องดังกล่าวเข้าถึงและ
เข้าใจความสำคัญ ทิศทางการปฏิรูปสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้
อย่างแท้จริง เพราะได้มีการอภิปราย การตรวจสอบ และการหาข้อยุติอย่างรอบคอบ เป็นที่แน่ชัดว่า
การจัดการเรียนการสอนของครูที่ดำเนินตามหลักสูตรที่ตนมีส่วนร่วมสร้างขึ้น จะทำให้การจัดการสอน
สนองความต้องการของผู้เรียน และบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้มากกว่าการจัดการเรียนการสอนตาม
หลักสูตรที่มีผู้กำหนดมาให้เรียบร้อยแล้ว และมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษามากขึ้น หลีกเลียง
หรือลดการใช้โครงสร้าง การทำงานแบบเดิมลง ความสามารถที่จะตัดสินใจให้สอดคล้องกับเงื่อนไข
ของท้องถิ่นและเป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครองได้ สร้างความกระตือรือร้นระหว่างผู้มี
ส่วนร่วมในการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการตอบสนองความต้องการ
ที่เหมาะสมมากขึ้น

การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้อง

ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาประสบผลสำเร็จก็คือ

การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เนื่องจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลักสูตรที่กระจายอำนาจการจัดการศึกษาแก่สถานศึกษา ทั้งในด้านการบริหารวิชาการ การบริหารจัดการ และการใช้หลักสูตร เป็นกระบวนการนำหลักสูตรแกนกลางในระดับชาติไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา จึงต้องได้รับการสนับสนุน ส่งเสริม และร่วมมือจากบุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยที่การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เน้นความสำคัญในการปฏิรูปกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งที่ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ดังนี้

ผู้ปกครอง

อรุณี หรดาล (2536 : 72-75) กล่าวถึง สาเหตุที่ทำให้ผู้ปกครองไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ไว้ดังนี้

1. ผู้ปกครองที่พยายามหลีกเลี่ยงการเข้าร่วมกิจกรรมกับโรงเรียน ผู้ปกครองประเภทนี้ส่วนมากจะมีทัศนคติไม่ดีหรือมีประสบการณ์ไม่ดีกับโรงเรียน
2. ผู้ปกครองที่ต้องเชิญชวนหรือชักชวนให้เข้าร่วมกิจกรรม ผู้ปกครองประเภทนี้ต้องได้รับการกระตุ้นหรือชักชวนให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมจึงจะสนใจให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในกิจการด้านต่างๆ
3. ผู้ปกครองที่พร้อมจะมีส่วนร่วมถ้าโรงเรียนต้องการ ผู้ปกครองประเภทนี้ไม่ค่อยมีความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบโรงเรียนเป็นพิเศษ แต่ถ้าโรงเรียนต้องการความช่วยเหลือหรือความร่วมมือในเรื่องใดที่สามารถช่วยได้ก็พร้อมที่จะช่วยเหลือ
4. ผู้ปกครองมีความยินดีและเต็มใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมกับโรงเรียนในการดำเนินงานด้านต่างๆ ผู้ปกครองประเภทนี้ส่วนมากจะชอบและรู้สึกสนุกสนานที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม
5. ผู้ปกครองที่ชอบและกระตือรือร้นที่จะช่วยเหลือหรือมีส่วนร่วม กับโรงเรียน ผู้ปกครองประเภทนี้ส่วนมากจะเป็นผู้นำในการจัดกิจกรรมหรือดำเนินการในเรื่องต่างๆ

ชุมชน

พนิจดา วีระชาติ (2542 : 21-25) เขียนอธิบายวิธีการที่จะส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม โรงเรียนต้องเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรและบริหารจัดการให้เกิดวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่กลมกลืนกับท้องถิ่น และร่วมกับสถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยโรงเรียนเป็นสถาบันที่มีหน้าที่ขัดเกลาเยาวชนให้สามารถตอบสนองความต้องการของสังคม (Demands of Society) กล่าวคือ มีหน้าที่ในการปรับปรุงและสร้างความเจริญรุ่งเรืองให้แก่ชุมชน ด้วยการฝึกการเป็นพลเมืองดีของประเทศ โดยจะต้องพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมของชุมชน ปัญหาและความต้องการของชุมชนด้วย ในขณะที่ชุมชนจะต้องยอมรับในความสำคัญของโรงเรียนโดยการให้ความร่วมมือช่วยเหลือสนับสนุนโรงเรียนในด้านต่างๆได้แก่ การพัฒนาปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชนควบคู่กันเพื่อชีวิตที่ดีของผู้เรียนและชุมชน

จารุมาศ บุญอินทร์ (2545: 39-40) ได้เขียนอธิบายหลักการที่นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมไว้ ดังนี้ การที่ชุมชนจะเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาจะต้องขึ้นอยู่กับความเต็มใจ โดยมีการรวมกลุ่มกันเพื่อเสนอความต้องการที่เกิดจากชุมชน การกระทำดังกล่าวจะต้องมีทางวางแผนอย่างมีระบบ มีโอกาสและขีดความสามารถที่จะเข้ามามีส่วนร่วมอย่างพอเพียงและมีทางเลือกที่หลากหลาย เกิดจากความคิด ความต้องการของกลุ่มจนเกิดเป็นพลัง สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเองในการวางแผน การดำเนินงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานได้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามมุ่งหมายและสามารถประเมินผลการดำเนินงานได้ว่าเกิดประโยชน์ต่อกลุ่มมากหรือน้อยเพียงใดนั่นเอง จึงจะทำให้องค์กรประกอบต่างๆ เหล่านี้ เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับที่คาดหวังได้ มีความผูกพันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ในชุมชน มีวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยมร่วมกัน ปลุกฝังเยาวชนให้รู้จักบทบาทของตนเองและบุคคลอื่น

ผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาที่ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา เข้าใจบทบาทหน้าที่ของ ผู้บริหารอย่างถ่องแท้และนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังแบบต่อเนื่อง จะช่วยให้การพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาประสบผลสำเร็จได้อย่างมีคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา ต้องปรับเปลี่ยนบทบาทจากการสั่งการมาเป็นผู้ร่วมงาน คือร่วมวางแผนและร่วมปฏิบัติ ผู้บริหาร สถานศึกษาจึงควรมีบทบาทดังนี้

ลักษณะ ฤทธาคนี (2547 : 48) ได้เขียนอธิบายบทบาทผู้บริหารที่ควรปฏิบัติไว้ว่า ดังนี้

1. ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญและความจำเป็นของการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม
2. การขาดเงินงบประมาณในการดำเนินกิจกรรม
3. ผู้บริหารเกรงว่าผู้ปกครองจะเข้ามาวุ่นวายในการบริหารงานและรู้ความลับบางอย่าง ที่ไม่อยากเปิดเผยต่อคนทั่วไป
4. ผู้บริหารคิดว่าการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมเป็นการเพิ่มภาระงานให้กับตนเอง และ บุคลากรของโรงเรียน ซึ่งปกติมีงานมากอยู่แล้ว
5. ผู้บริหารขาดความรู้ความสามารถในการดำเนินการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม

ครูผู้สอน

ครูผู้สอนมีบทบาทโดยตรงในการพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนรู้คือครูผู้สอนเป็นผู้เอื้ออำนวยความสะดวกต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยการชี้แนะทางการนำความรู้จากแหล่งต่างๆ มาใช้ประโยชน์ กล่าวคือ ทำให้ผู้เรียนรู้วิธีการเข้าถึงแหล่งข้อมูล มีทักษะในการใช้สื่อ ผลิตสื่อ ทั้งสื่อ สิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการสืบค้นข้อมูลมาใช้ได้สะดวก วิธีการที่ครูสามารถทำได้ในฐานะ ผู้เอื้ออำนวยความสะดวกที่ดี เช่น ให้โอกาสผู้เรียนเข้าไปใช้บริการสืบค้นข้อมูลจากห้องสมุด ของโรงเรียนสามารถบอกแหล่งที่มาของข้อมูลให้นักเรียนที่สนใจ สามารถสืบค้นจากซีดีรอม หรือ จากโฮมเพจใน อินเทอร์เน็ต ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และหาแนวทางจัดการสอน ครูไม่

เพียงแต่จะมีบทบาทหน้าที่ในการจัดการเรียนรู้เท่านั้น แต่ครูยังต้องมีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ดังต่อไปนี้ (กรมวิชาการ. 2543 : 16) ครูยังต้องปรับบทบาทจากการเป็นผู้ป้อนข้อมูลเป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษา โดยครูจะต้องตระหนักเสมอว่า ตนเองไม่ใช่ผู้กำหนดความรู้ แต่เป็นผู้สอนแก่นความรู้ในวิชาที่สอน และแนะวิธีการคิด ให้กรอบในการวิเคราะห์เนื้อหาวิชาการ แนะนำการพิจารณาข้อมูลที่จะเลือกนำมาใช้ แนะนำเรื่องทั่วๆ ไปที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตของผู้เรียนด้วย เช่น ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ การพัฒนาบุคลิกภาพ มารยาท การป้องกันตนเองจากภัยอันตรายต่างๆ เป็นต้น ครูจะทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษาแก่นักเรียนและเป็นผู้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ก็ต่อเมื่อครูเป็นผู้ที่เรียนรู้มาก่อน นั่นหมายความว่า ครูจะต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้กระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ เป็นคนช่างสังเกตและคิดแตกฉานกับข้อมูลและความรู้ที่ผ่านเข้ามาในสมองด้วยการตั้งคำถาม และหาทางพิสูจน์เรื่องเหล่านี้ให้ได้

สมศรี สุ่มมัตย์ (2545 : 20) กล่าวถึง ครูควรปฏิบัติอย่างไรที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีการพัฒนาเต็มศักยภาพไว้บทบาทหน้าที่ของผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีดังนี้

1. มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับผู้ปกครอง และครูมีการวางแผนการเรียนรู้ของตนเองตามความถนัด ความสนใจและความสามารถของตนเองและครูควรเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการ ครูส่งเสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม พร้อมทั้งสังเกตส่วนดีและปรับปรุงส่วนด้อยของผู้เรียน
2. มีความรับผิดชอบใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และบริหารจัดการเรียนรู้ของตนเองให้มีคุณภาพ
3. ปฏิบัติตนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ รู้วิธีแสวงหาความรู้ พร้อมทั้งสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ครูเอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตาต่อผู้เรียนอย่างทั่วถึง
4. มีการประเมินและพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง ครูควรจัดกิจกรรมและสถานการณ์เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกและคิดอย่างสร้างสรรค์
5. มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครูและเพื่อนโดยช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน
6. ครูจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลูกเร้าใจและเสริมแรงให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
7. ครูใช้สื่อการสอนเพื่อฝึกการคิด การแก้ปัญหา และการค้นพบความรู้
8. ครูใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง
9. ครูฝึกฝนกิริยามารยาทและวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย
10. ครูสังเกตและประเมินพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

ผู้เรียน

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2544ข : 19-28) ได้เขียนไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ

ดังนั้น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรและจัดกระบวนการเรียนรู้จึงต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมีเป้าหมายที่การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือเป็น คนเก่ง คนดี และ มีความสุข

อภิญา เวชชัย (2544 : 151) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้เรียนไว้ ดังนี้

1. สมาชิกในครอบครัว

- มีโอกาสได้เรียนรู้วิธีการใหม่ๆเกี่ยวกับการแนะแนว การเจริญเติบโตและพัฒนาการ
- มีความรู้ความเข้าใจโดยตรงเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้หรือหลักสูตรที่สามารถนำมาประยุกต์ที่บ้านได้

- ได้รับสมรรถนะ ความรู้สึกในการมีส่วนร่วมกับการโปรแกรมการเรียนรู้

2. ตัวเด็ก

- ได้เห็นบทบาทของสมาชิกในครอบครัวที่แตกต่างจากบ้าน
- มีความคุ้นเคยกับผู้ใหญ่ที่มีทักษะความรู้ลึก และวิธีสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่นอกเหนือจากครอบครัวครู
- มีความสนใจเป็นเอกเทศมากยิ่งขึ้น
- ได้รับประสบการณ์ที่หลากหลายกว่าในหลักสูตร
- จะได้ประโยชน์สูงสุด และมีโอกาสในการเตรียมความพร้อม ด้านทักษะทางสังคมในระหว่างเรียน
- มีโอกาสปรับปรุงระดับการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพอื่นๆ
- มีผู้ดูแลอย่างใกล้ชิด และ ได้รับการป้องกันจากภาวะเสี่ยง

สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาจะประสบผลสำเร็จได้ด้วยดีจะต้องได้รับความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมเสนอแนะตัดสินใจ ร่วมวางแผน และร่วมดำเนินการ จากบุคลากรทุกฝ่าย ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน บิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลหรือหน่วยงานใน ชุมชน ได้แก่ องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ประชาชนกลุ่มต่างๆมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในลักษณะต่างๆหลายลักษณะ โดยถือว่าการจัดการศึกษาเป็นภาระหน้าที่สำหรับทุกคน การมีส่วนร่วมของประชาชนหรือบุคลากรทุกฝ่ายอาจดำเนินการได้หลายทาง เนื่องจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลักสูตรที่กระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาแก่สถานศึกษา ทั้งในด้านการบริหารวิชาการ การบริหารจัดการ และการใช้หลักสูตร เป็นกระบวนการนำหลักสูตรแกนกลางในระดับชาติไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา จึงต้องได้รับการสนับสนุน ส่งเสริม และร่วมมือจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุก การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียน ทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

4. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษา

หลังจากมีการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยอย่างเป็นระบบและมีพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 สถาบันการศึกษาต่างๆ ของไทยจะต้องปฏิบัติตามสาระในพระราชบัญญัตินี้ที่เน้นกระบวนการปรับปรุงทั้งระบบไม่ว่าจะเป็น หลักสูตรและกิจกรรมเสริม กระบวนการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้านกับโรงเรียนรวมถึงการประเมินผลสิ่งต่างๆ เหล่านี้ ล้วนเป็นการ ส่งเสริมให้สถานศึกษาปฏิรูปทั้งระบบ โดยเฉพาะหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา ที่ระบุรายละเอียด ของมาตราต่างๆ ดังนี้

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนา ตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถ พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

มาตรา 23 การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษา ตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตาม ความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

(1) ความรู้เกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบ การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

(2) ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและ ประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อม อย่างสมดุลยั่งยืน

(3) ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลป วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ ใช้ภูมิปัญญา

(4) ความรู้ และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่าง ถูกต้อง

(5) ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีสุข

มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

(2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

(3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

(4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

(5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้ในการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียน การสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

(6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา 25 รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ อุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและ แหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ

มาตรา 26 ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียนการร่วมกิจกรรมและการทดสอบความรู้ไปใน กระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา

ให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อ และให้นำผลการประเมินผู้เรียนตามวาระหนึ่งมาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย

มาตรา 27 ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ

ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวาระหนึ่งใน ส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อ เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

มาตรา 28 หลักสูตรการศึกษาให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับโดยมุ่งพัฒนา คุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วันและศักยภาพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุล ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม

มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และ สถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ ชุมชนมีการจัดอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและ วิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการ สนับสนุน ให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

มาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้ง ส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

สรุปได้ว่า จากมาตราต่างๆที่เป็นแนวการจัดการศึกษามุ่งเน้นให้สถานศึกษาบริหารจัดการ โดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมเสนอแนะข้อคิดเห็นและตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ในกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์และ กิจกรรมการเรียนการสอน ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนได้พัฒนาตามควร แก่วัยอย่างเหมาะสมและมีคุณภาพตามแนวทางการปฏิรูปสถานศึกษาให้มีคุณภาพ และสอดคล้องกับ ความต้องการของผู้ปกครองและชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ

4.1 ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

การเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่จัดนอกเหนือจากกิจกรรมการสอนในห้องเรียน การที่ โรงเรียนนำเอาหลักสูตรแม่บทในระดับชาติไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาให้ได้ผลยิ่งขึ้น เพื่อให้ สอดคล้อง เหมาะสมกับสภาพ ปัญหา และความต้องการของท้องถิ่นนั้นๆ รวมถึงกิจกรรมต่างๆที่ พัฒนาผู้เรียนตามความถนัด เช่น กิจกรรมชมรม-ชุมนุม กีฬา และกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ และความแตกต่าง ระหว่างบุคคลของผู้เรียน (กรมวิชาการ, 2545 : 36) โดยคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

- 1) การจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น ชมรมวิชาการ เพื่อเกื้อกูลส่งเสริมการเรียนรู้ตาม กลุ่มสาระการเรียนรู้
- 2) จัดกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัดตามธรรมชาติ และตามความสามารถ ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน
- 3) จัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนมีบุคลิกภาพและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ฝึกการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และส่วนรวม เช่น กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี เป็นต้น
- 4) จัดกิจกรรมประเภทบริการด้านต่างๆ ฝึกการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และส่วนรวม
- 5) การประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมอย่างเป็นระบบโดยให้ถือว่าเป็นเกณฑ์ประเมินผล การผ่านช่วงชั้นเรียน

มามี โชติมา (2546 : 11-12) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในด้านการจัดการศึกษา คือการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน เช่น กิจกรรมวันแม่ กิจกรรมวันปิดภาคเรียน การประชุมพิเศษผู้ปกครอง นอกจากนั้นยังได้มีการเชิญผู้ปกครองหรือบุคคลใน ชุมชนมาเป็นวิทยากรในการจัดประสบการณ์แก่นักเรียน จัดทัศนศึกษาจัดแสดงผลงานของนักเรียน และจัดนิทรรศการ ฯลฯ โดยโรงเรียนจะเปิดกว้างเพื่อรับฟังความคิดเห็น และเสนอแนะข้อมูลจาก ผู้ปกครองและชุมชน รับฟังปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นแก่นักเรียน

ธนาชัย ภูมาตร (2547 : 22-27) กล่าวถึงแนวทางการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและประเภท ของกิจกรรมที่ให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมนั้น มีหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับว่าทางโรงเรียนจะเลือกกิจกรรม

ได้จึงจะเหมาะสมกับสภาพสังคม ครอบครัว เจตคติและความเชื่อของผู้ปกครองซึ่งทางโรงเรียนควรจัดกิจกรรมหลายๆ กิจกรรมประกอบกันเพื่อให้ผู้ปกครองมีโอกาสเลือก และเข้าร่วมกิจกรรมได้ง่าย โรงเรียนต้องชี้แจงให้ผู้ปกครองทราบว่าถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม

สุวัฒน์ วิวัฒน์ชานนท์ (2548 : 52) ให้ความหมายของการจัดกิจกรรมนักเรียน คือ กิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อมุ่งส่งเสริมให้นักเรียนมีประสบการณ์กว้างขวางสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นสุข โดยเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีประสบการณ์กว้างขวาง สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นสุข โดยเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีเวลาทำกิจกรรมได้มากยิ่งขึ้นและสามารถเลือกเข้าร่วมกิจกรรมตามที่ตนเองถนัด ทำให้นักเรียนได้ฝึกการเป็นผู้นำ และผู้ตาม เพื่อสร้างความสัมพันธ์ไมตรีระหว่างครูกับนักเรียน โรงเรียนเซนต์คาเบรียลได้จัดกิจกรรมนักเรียน เช่น กิจกรรมกีฬา กิจกรรมดนตรี กิจกรรมลูกเสือ กิจกรรมช่วยเหลือสังคม กิจกรรมส่งเสริมประเพณีไทย สโมสรนักเรียน กิจกรรมชมรม-ชุมนุม

จากแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรควรสร้างให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเป็นผู้คิด และตัดสินใจ เป็นอิสระ เข้าใจในความรับผิดชอบ สามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิต โดยมีส่วนร่วมเสนอแนะ และตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการของผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของโรงเรียนวัดคลองชัน ในการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น ชุมนุมเกษตรผักปลอดสารพิษ ชุมนุมสนทนาภาษาอังกฤษ ชุมนุมกีฬา ชุมนุมดนตรีไทย และกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะที่เป็นการพัฒนา บุตรหลาน และสอดคล้องกับ วิถีชีวิต สภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นนั้นๆ รวมไปถึงส่งเสริมให้ผู้ปกครองได้ร่วมปฏิบัติกิจกรรมนั้นๆ เป็นการพัฒนาให้เด็กเกิดความสุขและความเพลิดเพลินในการเรียนรู้ และมีความผูกพันต่อครอบครัว

4.2 ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน

การเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดการเรียนร่วมกับครูผู้สอนเป็นผู้สร้างระบบการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียน และส่งผลให้ ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้เอง มีทักษะกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล และมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในกลุ่มและระหว่างกลุ่มได้อย่างมีความสุข การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ และเปลี่ยนไปตามธรรมชาติของการศึกษาผู้สอนต้องปรับปรุงกระบวนการสอนและประเมินกระบวนการสอนของตน เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลง และผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม การศึกษาจะเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น การให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอนจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะว่าผู้ปกครองเป็นผู้ที่ใกล้ชิดย่อมทราบความต้องการ และกิจกรรมอะไรที่จะพัฒนาบุตรหลานของเขาให้เต็มศักยภาพ และเป็นตามความต้องการของท้องถิ่นความก้าวหน้าแก่ผู้เรียนให้ได้มากที่สุด มีความรู้สูงสุดสำหรับผู้เรียนทุกคน ควรสร้างความเข้มแข็ง ความสนใจ และประสบการณ์ให้ผู้เรียน และพัฒนาความมั่นใจ ให้เรียนและทำงาน

อย่างเป็นอิสระและร่วมใจกัน ควรให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้สำคัญๆ ส่งเสริมจิตใจที่อยากรู้อยากเห็น และมีวิธีการกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล ต้องทั้งพัฒนาหลักคุณธรรมจริยธรรมและความอิสระของผู้เรียนและช่วยให้เป็นพลเมืองพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ สามารถช่วยพัฒนาสังคมได้ มีบุคคลหลายท่านเสนอแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่พัฒนาผู้เรียน ไว้ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543 : 35) กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวกับการสอนด้วย เช่นการใช้สื่อการสอน การจัดกิจกรรมระหว่างสอน การทดสอบ เป็นต้น การเรียนการสอนจึงเป็นคำที่ครอบคลุมกิจกรรมในการเรียนรู้ และมักจะใช้ควบคู่กันไปเมื่อครูต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างไรก็ตาม การสอนในสถานศึกษามีได้หมายถึงการสอนในด้านทฤษฎีเนื้อหาวิชาเท่านั้น แต่รวมถึงทักษะคุณภาพที่ต้องการรวมทั้งความสามารถในการจัดการครูจึงจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือแนะแนวแก่ผู้เรียนในด้านต่างๆ รวมทั้งให้กำลังใจ ให้ความรัก ความเอาใจใส่ด้วย

รัชณี ทำเลดี (2544 : 37-38) ให้แนวคิดว่าการกำหนดกิจกรรมหรือประสบการณ์ (Activity or Experience) ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ โดยพิจารณาว่ากิจกรรมหรือประสบการณ์ใดจะนำผู้เรียนไปสู่จุดหมายปลายทางได้ จะให้ค้นคว้า ทดลอง อภิปราย ชมภาพยนตร์ ฯลฯ การวางแผนการเรียนการสอน กระบวนการเรียนการสอนประกอบด้วยฝ่ายที่ทำหน้าที่สอน (Teacher) และฝ่ายที่ทำหน้าที่เรียน (Learning) การดำเนินกิจกรรมให้บรรลุจุดหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลจะต้องวางแผนล่วงหน้าอย่างรัดกุมและมีขั้นตอน โดยที่ฝ่ายทำหน้าที่สอนจะเป็นผู้กำหนดและควบคุมให้เป็นไปตามแผนการนั้น การวางแผนการเรียนการสอน มีวิธีการดังนี้ คือ

1. กำหนดยุทธศาสตร์การสอน (Teaching Strategy) ได้แก่ เทคนิควิธีสอนที่จะนำมาใช้ ผู้สอนเป็นฝ่ายกระทำคนเดียวหรือร่วมงานกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียนหรือผู้เรียนกระทำแต่เพียงฝ่ายเดียวจะเป็นการเรียนการสอนแบบบรรยาย สืบสวนสอบสวน ฯลฯ
2. กำหนดสื่อการเรียนการสอน (Instructional Media) จะใช้สื่อประเภทใดที่สอดคล้องกับกิจกรรมหรือประสบการณ์ และยุทธศาสตร์การสอนที่กำหนดไว้จัดหาสื่อมาเตรียมไว้
3. กำหนดบทบาทของผู้สอนและผู้เรียน (Teacher and Student Role) จะให้ผู้สอนและผู้เรียนทำอะไร ในแต่ละขั้นตอนของกิจกรรม มีลำดับก่อนหลังอย่างไร หน้าที่ของแต่ละฝ่ายจะต้องปฏิบัติมีอะไรบ้าง
4. กำหนดการจัดกลุ่ม เวลา และสถานที่ (Group Time and Space) จะจัดกลุ่มผู้เรียนแบบใดจัดกลุ่มใหญ่ กลุ่มเล็ก หรือรายบุคคล จะใช้เวลาในการเรียนการสอนทั้งหมดเท่าไรแต่ละขั้นตอนของกิจกรรมใช้เวลาเท่าใด จะจัดการเรียนการสอนที่ใด จะเป็นภายในห้องเรียน โรงยิม ห้องปฏิบัติการ หรือนอกสถานที่

สุดาพร สอนจิตต์ (2544 : 32) กล่าวถึงแนวทางที่จะทำให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสถานศึกษาต้องปรับปรุงพัฒนาให้เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง ผู้นำท้องถิ่น จะต้องประกอบด้วยปัจจัยหลายอย่าง เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การสร้างประสบการณ์ของการเรียนรู้ควบคู่คุณธรรม เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่จะ

สนองต่อความต้องการของนักเรียน เพื่อเป็นการส่งเสริมประชาธิปไตย อันเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของนักเรียนในอนาคตที่จะออกไปสู่สังคม ตลอดจนการส่งเสริมการศึกษาอบรม พัฒนาความรู้ ความสัมพันธ์ ความเอื้ออาทร ความเป็นกัลยาณมิตรของบุคลากรทุกฝ่าย มีบุคลากรที่มีความรู้รอบรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมอย่างกว้างขวางสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนได้ โรงเรียนต้องพร้อมในด้านวิชาการ อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์สื่อ การเรียนการสอน สิ่งแวดล้อมและบรรยากาศในโรงเรียน และโรงเรียนที่ดีจะต้องเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วย เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันที่จะช่วยกันพัฒนาโรงเรียนให้เจริญยิ่งขึ้นไป

โสภณ นุ่มทอง (2545 : 13-14) กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนผู้เรียนเป็นสำคัญคือ ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถที่เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Bruner ที่กล่าวว่าสอนอะไรก็ได้หากการสอนนั้นตรงกับเงื่อนไขการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งต้องวิเคราะห์ผู้เรียนตามความสามารถ ความพร้อมในด้านต่างๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ฉะนั้น ควรระดมสรรพกำลังทั้งหลายทั้งปวง ส่งเสริมสนับสนุน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้ตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพของผู้เรียน

ประจักษ์ บุญอารีย์ (2545 : 44-49) เสนอแนวคิด การจัดกระบวนการเรียนการสอนควรมุ่งเน้นให้จัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมทุกฝ่าย เพื่อให้มีประสิทธิภาพควรนำภูมิปัญญาท้องถิ่นและให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมตัดสินใจที่เลือกเรียนตามความสนใจโรงเรียน และควรจะผูกขาดการจัดการเรียนรู้ต่อไปไม่ได้อีกแล้ว บทบาทใหม่ของครู คือ ผู้จัดการเรียนรู้ (Teaching Manager) มากกว่านักสอน (Teacher) ผู้เรียนจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดสามารถแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ด้วยตนเองได้หลากหลายทั้งในสถาบัน และนอกสถาบันการเรียนรู้ในอนาคตไม่ใช่ภาระรับผิดชอบของรัฐแต่เพียงผู้เดียว แต่เป็นของทุกฝ่าย พ่อแม่ เครือญาติ ผู้นำทางศาสนา องค์กรเอกชน องค์กรประชาชน องค์กรภาครัฐ นายจ้าง สื่อมวลชน ฯลฯ

สุวรรณา วลัยอักษรลิขิต (2547 : 23-27) กล่าวว่าหลักการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดทักษะควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ คือ เหมาะกับอายุวุฒิภาวะและระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ
2. จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้คือ เด็กได้ลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยตนเอง
3. จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ คือ บูรณาการทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้
4. จัดประสบการณ์ให้เด็กได้เริ่มคิด วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำและนำเสนอความคิดโดยผู้สอนเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวกและเรียนรู้ร่วมกับเด็ก

5. จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น กับผู้ใหญ่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุข และเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่างๆ กัน
 6. จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อ และแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก
 7. จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดี และทักษะการใช้ชีวิตประจำวันตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
 8. จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริงโดยไม่ได้คาดการณ์ไว้
 9. ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ทั้งการวางแผน การสนับสนุนสื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ
 10. จัดทำสารนิทัศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำมาไตร่ตรองและใช้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กและการวิจัยในชั้นเรียน
- ดังนั้น การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน และร่วมดำเนินการของผู้ปกครองในการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนร่วมกับครูผู้สอน เป็นผู้สร้างระบบการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียน และส่งผลให้ ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้เอง มีทักษะกระบวนการคิด และมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในกลุ่มและระหว่างกลุ่มได้อย่างมีความสุข เช่น โครงการสวนสมุนไพรในโรงเรียน โครงการผักปลอดภัยไร้สารพิษ โครงการเรียนร่วมกันบ้านโรงเรียน จึงมีความสำคัญอย่างมากในการพัฒนา การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามความถนัดเต็มศักยภาพสอดคล้องกับวิถีชีวิตจริง เป็นการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวมีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้เป็นกลุ่ม เป็นการส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีเรียนร่วมกับสังคมและชุมชน นำไปสู่การดำรงชีวิตที่มีความสุข การเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนร่วมกับครูผู้สอนเป็นผู้สร้างระบบการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียน และส่งผลให้ ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้เอง มีทักษะกระบวนการคิด และมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในกลุ่มและระหว่างกลุ่มได้อย่างมีความสุข

4.3 ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่

โรงเรียนเปรียบเสมือนบ้านหลังที่สองเวลาของนักเรียนหลายชั่วโมงอยู่ที่โรงเรียน ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพโดยทั่วไปของโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นความปลอดภัย ความสะอาด ล้วนแล้วแต่เป็นการส่งเสริม การพัฒนาการทางร่างกาย สมอง จิตใจ ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับประถมเป็นพื้นฐานของการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพในอนาคต เพื่อจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เป็นที่ยอมรับของสังคม และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งสำคัญโรงเรียนจะต้องทราบ

ความต้องการนำไปพัฒนาให้ตรงตามความต้องการของชุมชน มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ได้มีบุคคลหลายท่านเสนอแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมไว้ดังนี้

รัชนี ทำเลดี (2544 : 19-23) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนไว้ว่าการพัฒนาสถานศึกษาและการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนเป็นสิ่งจำเป็นให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน การพัฒนาอาคารสถานที่ให้สะอาดเรียบร้อยสวยงาม ร่มรื่น เรียบร้อยการจัดหาน้ำดื่ม น้ำใช้ให้เพียงพอส่วนในระยะยาว จะต้องมีการจัดทำแผนพัฒนาเพื่อจัดหางบประมาณส่งเสริมและสนับสนุน เช่น การสร้างอาคารเรียนเพิ่ม การจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์ประกอบการเรียนการสอนเป็นการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อให้เกิดผลสำเร็จอย่างจริงจัง จะต้องมีการติดตามอย่างต่อเนื่องทุกระยะ โดยในสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิดการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษาจะต้องอาศัยพลังของบุคลากรรวมทั้งองค์กรที่จะต้องให้ ความสนใจและเอาใจใส่จะสามารถพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นสถานศึกษาในอุดมคติ

บพิตร ออมไธสง (2546 : 41-42) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่ไว้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน โดยเฉพาะโรงเรียนประถมศึกษาซึ่งควรได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษให้สะอาดและส่งเสริมการดำเนินงานต่างๆของโรงเรียน โรงเรียนจึงควรจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้คล้ายคลึงหรือดีกว่าที่บ้าน โดยสนองความต้องการของนักเรียน เพื่อช่วยพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญา ดังนั้นการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนจึงมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อจัดและปรับสภาพแวดล้อม เสริมสร้างบรรยากาศในโรงเรียนให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนและความเป็นอยู่ของนักเรียน ตลอดจนครูอาจารย์ในโรงเรียน
2. เพื่อให้นักเรียนรักและภูมิใจในโรงเรียนของตน
3. เพื่อให้นักเรียนมีพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา
4. เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นระเบียบ รักสวยรักงามและมีรสนิยม
5. เพื่อให้โรงเรียนเป็นสถานที่ที่เป็นตัวอย่างแก่ชุมชน

มาลี โชติมา (2546 : 19-23) ความต้องการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนผู้ปกครองส่วนใหญ่คาดหวังให้โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนโดยเน้นความปลอดภัย สะอาด และสภาพห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอ มีอากาศถ่ายเทดี และมีบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมแก่วัยของเด็ก สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้จะต้องอยู่ในสภาพที่สนองความต้องการความสนใจของเด็กทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ครูจะต้องจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กอยู่ในที่ที่สะอาดและปลอดภัย อากาศสดชื่น ผ่อนคลายไม่เครียด มีโอกาสออกกำลังกายและพักผ่อน มีสื่อวัสดุอุปกรณ์ มีของเล่นที่หลากหลายเหมาะสมกับวัยให้เด็กมีโอกาสได้เลือกเล่น ได้เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและโลกที่เด็กอยู่ รวมทั้งพัฒนาการอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคม ดังนั้นสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนจึงเป็นเสมือนหนึ่งสังคมที่มีคุณค่าสำหรับเด็กแต่ละคน

สมลักษณ์ มธุรสสุวรรณ (2548 : 47-51) กล่าวถึงหลักการจัดสภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ว่า สภาพแวดล้อม และอาคารสถานที่ มีความสำคัญในการเสริมสร้าง

ความเจริญทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และสังคมให้กับผู้เรียน บุคลากร และเป็นส่วนช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงต้องจัดอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมให้อยู่ในสภาพที่ดีเพื่อเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดึงดูดความสนใจให้ผู้เรียนศรัทธา ตลอดจนสร้างบรรยากาศในการเรียน

ดังนั้นสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ หมายถึง การที่สถานศึกษาส่งเสริม เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแนะความคิดเห็นตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการในการจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมสิ่งอำนวยความสะดวก การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริม สุขภาพกายสุขภาพใจและความปลอดภัย รวมถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ในโรงเรียนทั้งที่มีชีวิต และไม่มีชีวิต อันมีผลกระทบหรือมีอิทธิพลต่อความรู้สึกของบุคลากรต่างๆ ของโรงเรียน เช่น การใช้พื้นที่ในบริเวณโรงเรียนการจัดอาคารเรียนและอาคารประกอบต่างๆ การจัดระบบสุขภาพ เพื่อสร้างเสริมสุขภาพอนามัยของนักเรียนในโรงเรียน เพราะสภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่ มีผลโดยตรงต่อการพัฒนาการทุกด้านของนักเรียน การเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมสิ่งอำนวยความสะดวก การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพร่างกายสุขภาพใจ และความปลอดภัย รวมถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ในโรงเรียนทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต จึงเป็นสิ่งจำเป็น และใกล้เคียงกับชีวิตประจำวันของนักเรียน และโรงเรียนต้องไม่แปลกแยกออกจากชุมชน

4.4 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

การที่จะให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองนั้น โรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมได้มากมายเพื่อสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครอง การเอื้อเพื่อสถานที่ของโรงเรียนเพื่อจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น งานด้านศาสนา นิทรรศการด้านสุขภาพ อนามัย การให้ความรู้ด้านวิชาช่าง ตลอดจนการบริการทางสังคมต่างๆ อันจะทำให้เกิดความใกล้ชิดระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง จนทำให้รู้สึกว่าเป็นส่วนสำคัญที่จะต้องทำนุบำรุงรักษาและประชาสัมพันธ์ต่อบุคคลอื่นให้เข้าใจในกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อบุตรหลานเป็นอย่างดีด้วย ได้มีบุคคลหลายท่านเสนอแนวการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ไว้ดังนี้

เมตต์ เมตต์การุญจิต (2541 : 59-60) กล่าวถึงแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับสถานศึกษา การส่งเสริมให้บ้านมีความสัมพันธ์แนบแน่นกับสถานศึกษาเป็นสิ่งดี เพราะจะทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันส่งผลให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันในการพัฒนาเด็ก บ้านกับสถานศึกษาต้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทั้งสองฝ่ายจะทำงานเหมือนเส้นขนานมิได้ ซึ่งแนวทางในการสร้างความสัมพันธ์มีดังนี้

ทางด้านบ้านควรปฏิบัติอย่างไร

1. สร้างบรรยากาศให้เกิดความอบอุ่น พ่อแม่ผู้ปกครองจะต้องอยู่ใกล้ชิดกับเด็กให้มากที่สุด

2. ให้ความรัก ความเอ็นดู ความเอื้ออาทร และความห่วงใย
3. เผื่อระวังดูแลพฤติกรรมของเด็กอย่างใกล้ชิด หากพบว่าสิ่งใดที่เด็กยังไม่เข้าใจและต้องการมีประสบการณ์ จะต้องมีการชี้แนะให้ความรู้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับวัย
4. ดูแลสนใจการศึกษาเล่าเรียนของเด็ก จัดหาอุปกรณ์การศึกษาให้ครบตามต้องการ ไม่ควรแข่งวัดกับผลการเรียนมากเกินไป ตลอดจนอย่าคาดหวังถึงอนาคตของเด็กว่าจะต้องสูงส่ง ปล่อยให้เติบโตไปตามความสามารถและความต้องการของเด็กในการเลือกวิชาชีพ
5. จะต้องให้เด็กอยู่ห่างไกลจากบรรยากาศของสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดี เช่น สื่อลามก ยาเสพติด การเที่ยวเตร่ในสถานที่ที่ไม่เหมาะสมกับวัย การคบเพื่อนไม่ดี เป็นต้น
6. หมั่นพบปะกับครูอาจารย์เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับตัวเด็ก

7. ผู้ปกครองและชุมชนจะต้องสนับสนุนช่วยเหลือในกิจการของสถานศึกษา เช่น การระดมสรรพกำลังในด้านวัสดุอุปกรณ์ ทุนการศึกษา เป็นต้น
8. พ่อแม่ ผู้ปกครอง ร่วมกับครูและผู้บริหารในการจัดและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของบุตรหลานทั้งที่บ้านและในสถานศึกษา รวมทั้งในแหล่งเรียนรู้ต่างๆ
9. สื่อมวลชนมีบทบาทในการประชาสัมพันธ์สนับสนุนกิจกรรมการศึกษา ร่วมสร้างความเข้าใจและเจตคติที่ถูกต้องแก่สังคมและส่งเสริมการปฏิบัติ

ทางด้านสถานศึกษาควรปฏิบัติอย่างไร

1. สร้างบรรยากาศห้องเรียนและสถานศึกษาให้เสมือนว่าเด็กอยู่บ้าน อยู่กับพ่อแม่ ผู้ปกครองที่เป็นมิตรและมีความอบอุ่น
2. ครูอาจารย์จะต้องมีความพร้อมในการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับเด็ก มีความเข้าใจในจิตวิทยาเด็ก มีความรัก ความเมตตา มีอารมณ์เยือกเย็น และอดทนต่อการกระทำของเด็ก เพราะเด็กยังมีประสบการณ์น้อย เมื่อผิดพลาดจึงต้องให้อภัย ถ้าครูมีความพร้อมอยู่เสมอแม้ว่าเด็กจะมีความพร้อมน้อยกว่าก็จะช่วยให้ความแตกต่างระหว่างครูกับเด็กลดน้อยลง
3. มีการประสานงานกับผู้ปกครอง ชุมชน ในการอบรมจรรยาบรรณทางความประพฤติ และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งอาจกระทำอยู่ในรูปของการประชุม ผู้ปกครอง
4. มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาเพื่อให้บุคคลภายนอกได้รับทราบ เช่น วารสาร จดหมายข่าว การใช้สื่ออินเทอร์เน็ต (Internet)
5. จัดกิจกรรมทางนันทนาการให้เหมาะสม มิใช่มุ่งแต่เนื้อหาทางวิชาการมากเกินไป เช่น การเล่นเกม การไปทัศนศึกษา การประกวดวาดภาพ ร้องเพลง เป็นต้น
6. ควรมีการให้รางวัลกับเด็กที่สร้างผลดีไม่ว่าจะเป็นด้าน ความประพฤติ การเรียน เช่น มอบเกียรติบัตร โล่ คำชมเชย เป็นต้น

7. มีการติดตามประเมินผลการทำงานของครูอาจารย์ พฤติกรรมของเด็ก เพื่อนำมาพัฒนาการเรียนการสอนตามความต้องการของสถานศึกษาและชุมชน
8. เปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมตัดสินใจในกิจกรรมของโรงเรียนในบางเรื่องบางโอกาส
9. มีการวางแผนการเรียนรู้ คือ การวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน
10. ร่วมกับชุมชนกำหนดนโยบายการจัดกระบวนการเรียนรู้และเป็นแหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่น
11. การประเมินผล เช่น การประเมินผลประสบการณ์ด้านต่างๆ ของการจัดกระบวนการเรียนรู้

ชมแข พงษ์เจริญ (2542 : 43) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองว่าเป็นการที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลให้การสนับสนุน ช่วยเหลือร่วมมือกับโรงเรียน การที่ผู้ปกครองจะให้ความร่วมมือกับโรงเรียนอาจทำได้โดยการเป็นกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครู จากการเลือกตั้งซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียนหลายประการ เช่น การให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาต่างๆ เช่น ความประพฤติของนักเรียน และการให้ความช่วยเหลือดูแล ควบคุมพิจารณาปรับปรุงระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน

พนิดา วีระชาติ (2542 : 9) กล่าวถึงการประชาสัมพันธ์โรงเรียนโดยพ่อแม่ผู้ปกครองที่มีส่วนช่วยในการสนับสนุนโรงเรียนเข้าใจจุดมุ่งหมาย และการดำเนินงานของโรงเรียน ก็จะเป็นผู้หนึ่งที่จะช่วยประชาสัมพันธ์โรงเรียนเป็นอย่างดี และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการเสริมสร้างความร่วมมือขยายผลไปสู่ประชาชนทั่วไป

รุ่งเรือง สุขารมย์; และอรุณี สถานพงษ์ (2544 : 12) กล่าวถึงการสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียนคือการที่พ่อแม่และผู้ปกครองมีเจตคติที่ดีต่อผู้ให้บริการจัดการศึกษาให้แก่บุตรหลานของตน การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพ่อแม่และผู้ปกครอง จึงเน้นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันครอบครัวกับหน่วยงานทางการศึกษาในทุกระดับ เพื่อให้พ่อแม่และผู้ปกครองมั่นใจว่าสถานบันการศึกษาและหน่วยงานต่างๆ ที่ให้บริการที่เกี่ยวข้องจะเป็นผู้รับช่วงดูแลบุตรหลานของตนอย่างมีประสิทธิภาพเป็นไปตามหลักวิชาการ ในขณะที่เดียวกันโรงเรียนจะทราบสภาวะ ทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และอารมณ์ของเด็กอย่างถูกต้อง ความร่วมมือในระดับนี้จะเน้นการส่งเสริมระบบการสื่อสารระหว่างพ่อแม่ผู้ปกครองกับโรงเรียน

มามี โชติมา (2546 : 18-22) กล่าวถึงวิธีการที่สร้างความสัมพันธ์ของครูและผู้ปกครองควรติดต่อสื่อสารร่วมมือกันจะได้เข้าถึงความต้องการของเด็ก และตอบสนองความต้องการได้ถูกต้องเหมาะสม โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ ผู้ปกครองเข้าร่วมสนับสนุนการศึกษาของเด็ก เพราะเด็กมีความผูกพันเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวจึงควรให้ความสำคัญต่อผู้ปกครองและครอบครัวเพื่อจะได้จัดการศึกษาสนองความต้องการของเด็กได้พร้อมทั้งหาแนวทางในการพัฒนาวิธีการทำงานร่วมกันกับผู้ปกครองให้มีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแนะและตัดสินใจ รวมวางแผน ร่วมดำเนินการของผู้ปกครองในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ และความเข้าใจ ที่ถูกต้องระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือในการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น การจัดทำวารสารของโรงเรียน กิจกรรมวันแม่ กิจกรรมวันพ่อ กิจกรรมวันไหว้ครู กิจกรรมวันเด็ก ของโรงเรียนวัดคลองชัน โรงเรียนวัดคลองชันมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับชุมชนมาเป็นเวลานาน บทบาทของโรงเรียนจึงไม่ได้จำกัดอยู่แต่ในรั้วของโรงเรียนเท่านั้น แต่เป็นการเปิดกว้างให้แก่คนที่ใกล้ชิดนักเรียนเข้ามาร่วมงาน โรงเรียนวัดคลองชันจึงมีบทบาทสำคัญหลายด้าน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองจึงเป็นสิ่งสำคัญมาก ส่งเสริมวิธีการทำงานร่วมกันกับผู้ปกครองให้มีประสิทธิภาพ

4.5 ด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน

กรมวิชาการ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2539 : 39-78) ได้เขียนอธิบาย การประเมินผู้เรียน มี 3 แนวทางที่สำคัญ ดังนี้

1. การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) เป็นการประเมินเชิงคุณภาพอย่างต่อเนื่องในด้านความรู้ ความคิด พฤติกรรม วิธีการปฏิบัติและผลการปฏิบัติของผู้เรียนในสภาพที่เป็นจริง วิธีการที่ใช้ประเมิน ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ บันทึกจากผู้เกี่ยวข้อง แบบทดสอบวัดความสามารถจริง การรายงานตนเอง และแฟ้มสะสมงาน (Portfolio)
2. การประเมินภาคปฏิบัติ (Performance Assessment) เป็นการทดสอบความสามารถในการทำงานของผู้เรียน ภายใต้สถานการณ์และเงื่อนไขที่สอดคล้องกับสภาพจริงมากที่สุดประเมินได้ 3 ลักษณะคือ ประเมินกระบวนการ ประเมินผลผลิต ประเมินทั้งกระบวนการและผลผลิต ซึ่งจะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์และเกณฑ์การให้คะแนนให้ชัดเจน อาจใช้วิธีการประเมินเป็นรายบุคคล การประเมินกลุ่มหรือใช้การประเมินตนเองและเพื่อนด้วยวิธีสืบค้นการสังเกตการวิเคราะห์ และการทดสอบตามความเหมาะสม
3. การประเมินจากแฟ้มสะสมงาน (Portfolio Assessment) เป็นแนวทางหนึ่งของการประเมินตามสภาพจริงที่ใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน สามารถสะท้อนให้เห็นผลที่เกิดจากกระบวนการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างชัดเจนการที่ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมประเมินผลการเรียนของนักเรียนทั้งในหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมศักยภาพของนักเรียนได้เต็มความสามารถของแต่ละบุคคล การวัดและประเมินผล และแนวทางการประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กรมวิชาการ. 2546ก : 9-13)

การจัดการเรียนรู้จึงต้องมีกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย เน้นการจัดการเรียนรู้ให้ตรงหรือสอดคล้องกับสภาพชีวิตจริงให้ผู้เรียนเกิดการปฏิบัติจริง และการเรียนรู้แบบบูรณาการ ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ การเรียนรู้คุณภาพ การวัดและประเมินผลก็เช่นเดียวกัน เป้าหมายของการวัดผลและประเมินผลจากเดิมที่เน้นการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียน

และใช้วิธีการประเมินด้วยการใช้ข้อทดสอบ โดยเฉพาะข้อสอบเลือกตอบเป็นส่วนใหญ่ ก็ต้องปรับเปลี่ยนเป้าหมายการประเมินและวิธีการประเมินมาเป็นการประเมินเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายและกระทำควบคู่กันไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน

หลักการประเมินผลในชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544

1. เป้าหมายหลักของการประเมินตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 มุ่งเน้นการประเมินเพื่อการพัฒนาผู้เรียน

2. การประเมินควรใช้เครื่องมือและวิธีที่หลากหลายเพื่อวัดพัฒนาการด้านความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานหลักสูตรได้อย่างน่าเชื่อถือและเป็นธรรม

3. การประเมินเป็นการให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถที่ได้จากการเรียนรู้ โดยการกระทำหรือปฏิบัติจริงอย่างครบกระบวนการ และใช้กระบวนการทำงานและเกณฑ์การประเมินที่ใกล้เคียงกับมาตรฐานในสภาพจริงในระดับมืออาชีพ

4. กิจกรรมการประเมินเป็นประสบการณ์ที่มีคุณค่าทางการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอนที่ดำเนินควบคู่กันอย่างต่อเนื่องโดยประเมินจากคุณภาพของงานและกระบวนการทำงาน

5. มีการจัดเก็บข้อมูลการประเมินอย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนาผู้เรียน การตัดสินผลการเรียน การศึกษาต่อ และการรายงานประจำปีในระบบการประกันคุณภาพของสถานศึกษา

ในการจัดการประเมินการเรียนการสอนแต่ละหน่วย แต่ละกิจกรรม ผู้สอนจะต้องกำหนดเป้าหมายหรือผลการเรียนที่คาดหวังไว้ทุกครั้งว่าต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อะไร ทำอะไรได้ และมีคุณธรรม จริยธรรมอะไรบ้างแล้วดำเนินการวัดผลประเมินผลควบคู่กันไปในขณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเลือกใช้วิธีการประเมินผลต่างๆ ให้เหมาะสมสอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ และมีลักษณะการประเมินที่สะท้อนให้เห็นการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้เกิดความรู้ความสามารถ และการปฏิบัติจริง การประเมินได้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้

1. ผลงาน โครงการ แบบฝึกหัด เป็นการประเมินผลจากการให้นักเรียนสร้างผลงานแล้วประเมินจากกระบวนการทำงาน ผลงาน คุณธรรม จริยธรรมเฉพาะด้านของงานนั้นๆ ข้อดีของการประเมินโดยวิธีนี้คือ นักเรียนสามารถนำความรู้ ความสามารถ ทักษะที่มีอยู่มาใช้ในการตัดสินใจ การแก้ปัญหา ซึ่งมีสภาพใกล้เคียงกับชีวิตจริง

2. การทดสอบในลักษณะต่างๆ เช่น การทดสอบด้วยข้อเขียน การทดสอบโดยการให้ปฏิบัติจริงโดยเฉพาะแบบทดสอบความสามารถจริง ซึ่งเป็นข้อคำถามที่เป็นปัญหาให้นักเรียนคิดและเขียนคำตอบมีหลากหลายวิธีในการหาคำตอบที่สะท้อนถึงการใช้ปัญญา ความสามารถ ความรู้สึกและที่สำคัญจะต้องมีเกณฑ์การให้คะแนน ที่ชัดเจน

3. การสังเกต เป็นการสังเกตพฤติกรรม ความสามารถในการปฏิบัติซึ่งการสังเกตจะต้องเป็นการสังเกตที่มีเป้าหมายชัดเจนว่าจะสังเกตอะไร สังเกตเมื่อไร ที่ไหน และแปลความหมาย

และสรุปผลสิ่งที่สังเกตนั้นว่าอย่างไร ข้อควรระวังคืออาจเกิดการเสแสร้งแสดงพฤติกรรมหากผู้ถูกสังเกตตัว

4. การสัมภาษณ์ ซึ่งสามารถกระทำได้ทั้งการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ และสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ

5. การบันทึกของผู้เรียน ผู้สอน ผู้ปกครอง

6. แบบสอบถาม / แบบสำรวจ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลต่างๆ ส่วนใหญ่จะเป็นข้อมูลในด้านความคิดเห็น ความรู้สึก เจตคติ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม บุคลิกภาพ เป็นต้น

7. แฟ้มผลงาน เป็นการรวบรวมข้อมูลผลงานต่างๆ ของผู้เรียนซึ่งแสดงถึงความรู้ความสามารถ ทักษะด้านต่างๆ และคุณลักษณะ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม แล้วตัดสินผลสรุปเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถของผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการการเปลี่ยนแปลง ความพยายาม ความสนใจ เจตคติ และการปฏิบัติ

เนื่องจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เน้นการประเมินให้ดำเนินควบคู่กันไปในกิจกรรมนักเรียน ดังนั้น การสร้างและพัฒนาเกณฑ์การประเมินจึงควรพิจารณาดังนี้

1. หน่วยการเรียนรู้หรือภาระงานที่กำหนดขึ้นตรงกับมาตรฐานการเรียนรู้ข้อใด
2. ประเด็นที่นำมาประเมินภาระงานนั้นสามารถบอกได้ว่าเป็นคุณภาพของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ข้อใดบ้าง
3. จัดทำกรอบการประเมินที่ครอบคลุมประเด็นที่นำมาประเมิน
4. อธิบายการแสดงออกถึงระดับความสามารถตามประเด็นที่กำหนดเป็นระดับ ๆ
5. ทดลองหาความชัดเจนของเกณฑ์โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและให้ผู้เรียนได้ศึกษาทำความเข้าใจ

6. หลังจากนำเกณฑ์ไปใช้ประเมินผู้เรียนแล้วให้หาข้อดี ข้อควรปรับปรุงแก้ไข ปรับปรุงเกณฑ์ที่ยังมีข้อบกพร่องหรือพัฒนาเกณฑ์อื่นๆให้ดียิ่งๆ ขึ้น

หลักการประเมินผลที่ดีได้มีหลายท่านได้ทำการวิจัย และเสนอแนวทาง ไว้ดังนี้

รัชนี้ ทำเลดี (2544 : 37-38) กล่าวถึงการประเมินผล (Evaluation) พิจารณาว่าจะใช้วิธีการประเมินผลแบบใด เวลาใด ที่จะทำการประเมินผล และจุดใดบ้างที่ต้องประเมินผล เช่น สื่อ กิจกรรม ยุทธศาสตร์การสอน จุดมุ่งหมายของผู้เรียน ฯลฯ เพื่อนำเสนอข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น เมื่อผู้สอนวางแผนและเตรียมการทุกอย่างพร้อมแล้วจึงดำเนินการตามแผนการที่กำหนดไว้

จินดา ทับจีน (2546 : 46-47) ได้เขียนอธิบายว่า การประเมินผลการเรียนของนักเรียนควรรู้จักใช้เครื่องมือและวิธีการเหมาะสมมีการวัดและประเมินผลผู้เรียนอย่างเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับวุฒิภาวะและกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment)

สมลักษณ์ มธุรสสุวรรณ (2548 : 40-41) กล่าวถึงการประเมินผลผู้เรียนดังนี้

การประเมินสภาพจริง เป็นการประเมินที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่ตรงตามความต้องการ และเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จำเป็นต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอตั้งแต่ก่อนเริ่มต้น ระหว่าง และหลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการ และเทคนิคที่หลากหลาย

สรุปได้ว่า การที่โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนะตัดสินใจร่วมวางแผน และร่วมดำเนินการ วิธีการประเมินผลการเรียนของนักเรียนทั้งในหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมศักยภาพของนักเรียนได้เต็มความสามารถของแต่ละบุคคล จะทำให้ครูผู้สอนและผู้ปกครองเข้าใจพัฒนาการ สามารถปรับปรุงหรือส่งเสริมผู้เรียนได้ถูกต้องตามพัฒนาการโดยใช้การวัดผลประเมินผลโดยเน้นการปฏิบัติจริง โดยลดความสำคัญของการใช้แบบทดสอบ เพิ่มการสังเกตพฤติกรรมและการรวบรวมผลงาน จะได้ผลใกล้เคียงความเป็นจริงตาม การพัฒนาตามความสามารถของผู้เรียน เช่น ตรวจประเมินแฟ้มผลงาน แสดงความคิดเห็นในการพัฒนาพฤติกรรมนักเรียนเอกสารวิชาการของนักเรียน เป็นต้น

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

นภาพรรณ อุณาภูล (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลผลการวิจัย พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความต้องการสวัสดิภาพของนักเรียน ด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ด้านสนามเด็กเล่น ด้านรถนักเรียน และด้านสวัสดิศึกษา อยู่ในระดับมากทุกด้าน และผลรวมทั้งสี่ด้านอยู่ในระดับมากโดยมีสวัสดิภาพของรถโรงเรียนเป็นความต้องการอันดับแรก

ปัญญา จันทรรักษ์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ จังหวัดปทุมธานี พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความเห็นว่า การจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี จัดการศึกษามีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลางทั้งในภาพรวมและในแต่ละงาน ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาและเขตที่อยู่อาศัยต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนแตกต่างกัน มีความเห็นต่อการจัดการศึกษาในทุกระดับแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชมแข พงษ์เจริญ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติงานตามระเบียบของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญจังหวัดนนทบุรี ในด้านการแต่งกาย ความประพฤติ และการลงโทษ จำแนกตามอาชีพ ระดับ การศึกษา เขตที่อยู่อาศัย เชื้อชาติและความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับลูก ผลการวิจัย สรุปได้ว่า

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่มีต่อกิจกรรมของโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนมีการ

เข้าร่วมประชุมที่โรงเรียนจัดขึ้นเกือบทุกครั้ง ส่วนกิจกรรมด้านอื่นๆที่โรงเรียนจัดขึ้นผู้ปกครองนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเป็นบางครั้ง

2. ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการปฏิบัติตามระเบียบของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี ผู้ปกครองนักเรียนไม่เห็นด้วยกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมด้านการแต่งกาย และด้านความประพฤติที่ผิดจากระเบียบของโรงเรียน และเห็นด้วยที่โรงเรียนลงโทษนักเรียนตามระเบียบของโรงเรียน

3. ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพ ระดับการศึกษา เขตที่อยู่อาศัย เชื้อชาติและความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับลูก มีส่วนร่วมและความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามระเบียบของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปาริชาติ สวนอักษร (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียนหมายถึง ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถ และความต้องการของตนเองและได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่พฤติกรรมจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ร่วมกิจกรรม แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างปฏิบัติกิจกรรม ทำให้บรรยากาศของการเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดี ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทำงานเป็นกลุ่ม ได้มีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริง ได้ทำกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสามารถ และความสนใจ และการดำรงชีวิต

นิรันดร์ เลาะวิธิ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดโรงเรียนอนุบาลเอกชนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็น ดังนี้ 1) ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน โรงเรียนควรจัดหลักสูตรโดยมีจุดมุ่งหมายในการส่งเสริมให้มีพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข รวมทั้งผนวกคุณธรรม จริยธรรม ให้ผสมกลมกลืน ทั้งนี้นักเรียนควรจะเป็นผู้เลือกกิจกรรมจากสิ่งที่ครูได้เตรียมมาโดยครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบและดำเนินการเรียนการสอน ซึ่งเนื้อหาที่เรียนควรเกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน และในการจัด กิจกรรมควรเน้นกิจกรรมสร้างสรรค์ด้านการวาดภาพและงานศิลปะ ด้านอาคารสถานที่ โรงเรียนควรจัดห้องเรียนให้มีพื้นที่กว้าง เหมาะกับการทำกิจกรรม ให้ความรู้และให้ความร่วมมือกันระหว่าง โรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน

อุดม เหลืองสด (2545 : บทคัดย่อ) ศึกษาเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและคุณภาพนักเรียนตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบ้านเก่าวิทยา จังหวัดกาญจนบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. คุณภาพนักเรียนตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบ้านเก่าวิทยา จังหวัดกาญจนบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3. การเปรียบเทียบผลของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนบ้านเก่าวิทยา จังหวัดกาญจนบุรี โดยจำแนกตามเพศ รายได้ครอบครัว และ ความเกี่ยวข้องกับนักเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

4. การเปรียบเทียบคุณภาพนักเรียนตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนบ้านเก่าวิทยา จังหวัดกาญจนบุรี โดยจำแนกตามเพศ รายได้ครอบครัว และ ความเกี่ยวข้องกับนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง โดยรวมไม่แตกต่างกัน

เยาวนุช ทานาม (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ความต้องการมีส่วนร่วมโดยรวม ผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับสูงมีความต้องการมีส่วนร่วมโดยรวมมากกว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับต่ำในด้าน ด้านการจัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ด้านการประสานความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน และเมื่อเปรียบเทียบความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง โดยรวมและในทุกรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนในด้านการจัดหลักสูตรตามปกติในโรงเรียน และด้านการจัดการเรียนการสอน ส่วนด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .05$ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผู้ปกครองที่มีอาชีพรัฐวิสาหกิจมีความต้องการมีส่วนร่วมมากกว่าอาชีพรับจ้างกับอาชีพธุรกิจส่วนตัว และผู้ปกครองที่มีอาชีพรับราชการกับอาชีพรับจ้างมีความต้องการมีส่วนร่วมมากกว่าอาชีพธุรกิจส่วนตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .05$ ส่วนผลต่างเฉลี่ยรายคู่อื่น ๆ ที่เหลือไม่แตกต่างกัน

จำเนียร ไตรมาตร (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการดำเนินงาน ครูผู้สอนพัฒนาหลักสูตรโดยการปรับกิจกรรมให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น และให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรโดยร่วมเป็นวิทยากรและเป็นวิทยากรวางแผนการสอนโดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ทางภาษา วัฒนธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นสื่อ ใช้สื่อและห้องปฏิบัติการต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอน ผลการดำเนินงาน โรงเรียนสามารถพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนและความต้องการของท้องถิ่น ครูผู้สอนใช้วิธีสอนที่หลากหลายขึ้น และผู้เรียนได้รับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น อยู่ในสังคมชุมชนของนักเรียนได้

มามี โชติมา (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมาพบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการในการจัดการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อเปรียบเทียบความต้องการตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้พบว่า

1. ผู้ปกครองมีความต้องการในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมากกว่าระดับสภาพปัจจุบันทุกด้าน

2. ผู้ปกครองที่มีอายุแตกต่างกันมีความต้องการในการจัดการศึกษาไม่แตกต่างกัน
3. ผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีความต้องการในการจัดการศึกษาในด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ได้เหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีความต้องการในข้อนี้ต่ำกว่ากลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีและระดับสูงกว่าปริญญาตรี ส่วนในด้านอื่นๆไม่แตกต่างกันทุกข้อ
4. ผู้ปกครองที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความต้องการในการจัดการศึกษาไม่แตกต่างกัน
5. ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีความต้องการในการจัดการศึกษาไม่แตกต่างกัน

จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองเกี่ยวกับความคิดเห็นในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมาทั้ง 4 ด้าน พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความพอใจในการจัดการศึกษาทุกด้าน นับได้ว่าเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพ และเห็นว่าควรที่จะเปิดสอนในระดับประถมศึกษาด้วยเพื่อให้เกิดการต่อเนื่อง

สุวัช พานิชวงษ์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยด้านสภาพของผู้ปกครองนักเรียนในส่วนของปัจจัยย่อย คือ วุฒิการศึกษา ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วมและเจตคติต่อการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านพฤติกรรม และด้านอาชีพ ส่วนปัจจัยด้านสภาพของผู้ปกครองนักเรียนในปัจจัยย่อยด้านอาชีพของผู้ปกครองนั้นมีความสัมพันธ์ทางลบกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านความรู้ และด้านพฤติกรรม ตัวแปรจำนวนบุตร และตำแหน่งทางสังคมในท้องถิ่นพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

2. กลุ่มตัวแปรที่มีนัยสำคัญ (ประสิทธิภาพสูงสุด) ในการพยากรณ์การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนเรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม และเจตคติต่อการมีส่วนร่วม โดยทั้ง 2 ตัวแปรนี้มีอำนาจในการพยากรณ์การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนได้ร้อยละ 41.00

ธนาชัย ภูมาทร (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ - เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี ใน 3 ด้านคือ ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 3 ด้าน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียน พบว่า ความต้องการของผู้ปกครองอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบตามสภาพของผู้ปกครอง ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันมีความต้องการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

สุวรรณ วลัยอักษรลิขิต (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเปรมฤทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านค่าใช้จ่าย ความพึงพอใจของผู้ปกครองอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองตามสมมติฐานที่ตั้งไว้พบว่าคือ อายุ วุฒิการศึกษา มีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยไม่แตกต่างกัน แต่ในด้านอาชีพ รายได้ต่อเดือน มีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ลักษณะ ฤทธาคนี (2547ก : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านความรู้สึก ด้านความรู้ และการปฏิบัติจำแนกตามระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือนของครอบครัว อาชีพ และความสัมพันธ์กับเด็ก ผลการวิจัยทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนอยู่ในระดับดี และจำแนกตามอาชีพ ความสัมพันธ์กับเด็กไม่แตกต่างกัน ยกเว้นระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือนของครอบครัว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุวัฒน์ วิวัฒน์ชานนท์ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในงานกิจการนักเรียนของผู้ปกครองโรงเรียนเซนต์คาเบรียล ใน 4 ด้านของผู้ปกครอง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมนักเรียนในด้านการจัดสวัสดิการนักเรียน การจัดบริการแนะแนว การจัดโภชนาการ การจัดการบริการด้านสุขภาพนักเรียน การจัดการบริการด้านสุขภาพของนักเรียนและการจัดกิจกรรมนักเรียน ผลการวิจัยพบว่าผู้ปกครองมีความพึงพอใจงานกิจการนักเรียนทุกด้าน

จากการศึกษางานวิจัยสรุปได้ว่า การที่ผู้ปกครองจะมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านต่างๆ ประกอบด้วยปัจจัยหลายอย่าง เช่นสถานภาพส่วนตัวของผู้ปกครอง รายได้ ระดับการศึกษาอาชีพ และระยะเวลาในการพักอาศัยในชุมชนนั้น ล้วนเป็นสิ่งสำคัญต่อความพร้อมที่จะเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน แต่ถ้าโรงเรียนสร้างความเข้าใจและสร้างสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ปกครองจัดการศึกษาตรงตามความต้องการของท้องถิ่น จะได้รับการสนับสนุนจากองค์กร สถาบันต่างๆ นำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพได้

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

จอห์นสัน (Johnson. 1987 : 3621-A) ได้ทำการวิจัยเรื่องกิจกรรมการสอนเพื่อสร้างภาวะผู้นำนักเรียนของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาในชนบทโดยการรับรู้ และการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสร้างภาวะผู้นำ ของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาย้อนหลัง 8 ปี และการคาดคะเนการจัดกิจกรรมต่อไปในอนาคต โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน 30 คน พบว่าผู้บริหารส่วนมากเห็นว่าควรมีการเปลี่ยนแปลงการจัดกิจกรรม ควรมีการพัฒนาบุคคล พัฒนาหลักสูตร วิธีการสอนและตารางการจัดกิจกรรมในปี 1984-1985 (ช่วง 8 ปีต่อไป) ผู้บริหารต้องการให้ครู

มีการวัดผลให้เป็นมาตรฐานและมีหลักฐานสามารถตรวจสอบได้ และผู้บริหารส่วนมากต้องการเปลี่ยนแปลงการวัดผลประเมินผลนักเรียนปี 1984-1985 มีความแตกต่างกันของการวัดผลแบบเดิม การเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดกิจกรรม เพื่อสร้างภาวะผู้นำของนักเรียน

คราฟ (Craft. 1988 : 1633-A) ได้ศึกษาทัศนคติของชุมชนต่อการจัดการศึกษาและระดับการมีส่วนร่วมในกิจการของโรงเรียน ที่จะทำให้ทัศนคติของชุมชนต่อโรงเรียนดีขึ้น จุดมุ่งหมายคือ ต้องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการมีส่วนร่วมสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนกับทัศนคติต่อสถานศึกษาของรัฐ ผลการศึกษาพบว่า มีความสัมพันธ์กันระหว่างระดับทัศนคติกับระบบโรงเรียนแต่ละสิ่งแวดล้อม แต่ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของชุมชนกับสิ่งแวดล้อมหรือทัศนคติของชุมชนกับระดับการเข้าร่วมในกิจการของโรงเรียน

บาร์นส์ (Barnes. 1995 : 3152-A) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนของผู้ปกครองนักเรียนพบว่า การมีส่วนร่วมกับการเรียนการสอนของโรงเรียน โดยอุดมคติแล้ว ผู้ปกครองต้องการมีบทบาทที่โรงเรียนหรือในชั้นเรียน แม้ว่าจริงๆ แล้วการมีส่วนร่วมของพวกเขาจะไม่เป็นไปตามอุดมคติดังกล่าว และได้พบว่าผู้ปกครองต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนที่บ้านด้วย การศึกษาครั้งนี้ได้หลักฐานเพิ่มเติมว่าบิดามารดาชาวอเมริกัน-แอฟริกันมีความประสงค์ที่จะมีสิทธิมีเสียงเกี่ยวกับการเรียนการสอนของลูกๆ ของตน ซึ่งบ่งชี้ว่าบิดามารดาชาวอเมริกัน-แอฟริกัน เห็นคุณค่าของการศึกษาและเห็นว่าโรงเรียนจำเป็นต้องตระหนักถึงความคาดหวังด้านการศึกษาและวัฒนธรรมของผู้ปกครองด้วย

จอยส์ (สุตาพร สวนจิตต์. 2544 : 65; อ้างอิงจาก Joyce. 1992 : 5) ได้ศึกษาเหตุผลของผู้ปกครองที่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาของ 2 รัฐโดยผู้ปกครอง 2 กลุ่มของโรงเรียนสแตนเบนวิลล์ (Stenbenville Public School) ในรัฐโอไฮโอ (Ohio) และโรงเรียนเซนต์ปอล (St. Paul School) ในรัฐมินเนโซตา (Minnesota) สรุปความเห็นของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนที่คล้ายคลึงกันมา 8 ข้อ คือ 1) คุณภาพของครู 2) ระเบียบของโรงเรียน 3) วินัยของโรงเรียน 4) หลักสูตรพิเศษ 5) จริยธรรมของครู 6) การประเมินความสามารถของครู 7) ความรับผิดชอบของโรงเรียน 8) มีแนวการสอนหลากหลาย ส่วนเหตุผลที่มีความสำคัญน้อยที่สุดคือ รายได้ครอบครัว และพื้นฐานทางคุณธรรม ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในโรงเรียนมี 8 ข้อเช่นกัน คือ เป็นระบบกระจายอำนาจ มีอิสระแบบเอกชน ให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาตามต้องการ มีลักษณะเป็นผู้นำมีอิทธิพลต่อการแข่งขันสูงมีความสัมพันธ์ชุมชนดีมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม ผู้วิจัยยังสรุปถึงเหตุผลอื่นๆ เช่น บุคลากรของโรงเรียนที่มีความเข้มแข็งในสาขาวิชา อาคารสถานที่ที่ดึงดูดความสนใจของผู้ปกครองได้มาก สภาพบรรยากาศที่ดี การเดินทางสะดวก และชื่อเสียงของโรงเรียน

ฟอสเตอร์ (จักรกฤษ แยมสรวล. 2545 : 46 ; อ้างอิงจาก Foster. 1993 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาประเภทของผู้ปกครองที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง : ผลต่ออัตราการเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียน ผลวิจัยระบุว่า ผู้ปกครองที่เข้ามาในโรงเรียน หรือเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการประชุมสภาที่ปรึกษาของโรงเรียน ซึ่งผู้ปกครองประเภทนี้จะมีผลต่อนักเรียนในทางอ้อม และ

ผู้ปกครองประเภทที่สอง เป็นประเภทที่ส่งผลต่อนักเรียนโดยตรง ได้แก่ ผู้ปกครองที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนโดยการช่วยนักเรียนทำการบ้าน หรือช่วยทำโครงการให้กับนักเรียน

สติเฟน (รัชนี ทำเลดี. 2546 : 64; อ้างอิงจาก Stephen. 1992 : 3794-A) วิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีต่อการพัฒนาโรงเรียนและบุคลากรทางการศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงตอนกลาง มลรัฐอิลลินอยส์ สหรัฐอเมริกา พบว่า ผู้บริหารบางคนไม่มีส่วนร่วมในฐานะผู้นำทางการเรียนการสอน และไม่ยอมรับบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรธุรกิจในการบริหารโรงเรียน ส่วนด้านการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนกำหนดเป็นแผนงานระยะยาว ซึ่งขึ้นอยู่กับระดับตำแหน่ง และความสนใจของบุคลากร นอกจากนี้ยังเห็นว่าสถาบันพัฒนาบุคลากรภายนอกจัดบริการในราคาแพง ขณะที่การจัดบริการภายในหน่วยงานทางการศึกษามีราคาถูกกว่า ประหยัดเวลาแต่ขาดผู้มีประสบการณ์ และผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษา ผู้บริหารเห็นด้วยกับโครงการที่ใช้เวลาและงบประมาณในการดำเนินงานน้อยเนื่องจากเห็นว่าตนเองมีภาระงานมากพออยู่แล้วจากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โฮชิน (จิราพร ตั้งสุวรรณ. 2546 : 46 ; อ้างอิงจาก Houchin. 1988 : 393-A) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ทำงานในการวางแผนและการใช้โปรแกรมการศึกษาสำหรับคนด้อยสติปัญญา ในสถาบัน งานวิจัยนี้เป็นบทบาทของผู้ทำงานการดูแลโดยตรงและผลของงานต่อความพึงพอใจในงาน ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการให้รายละเอียดงาน และบทบาทของผู้ทำงานการดูแลโดยตรงที่เกี่ยวข้องกับพวกเขาในการพัฒนาการออกแบบ การนำไปใช้ และการปรับปรุงติดตามผลโปรแกรมการศึกษาอบรมพิเศษสำหรับผู้ด้อยสติปัญญา จะช่วยปรับปรุงความพึงพอใจในงานของผู้ทำงานการดูแลโดยตรง เก็บรวบรวมข้อมูล โดยคำนึงถึงผลต่อผู้ทำงานการดูแลโดยตรงของฝ่ายบริการของสถาบันสำหรับคนที่ด้อยสติปัญญา มีการดัดแปลงรายละเอียดของงานและหน้าที่ของผู้ทำงานการดูแลโดยตรงในฝ่าย เพื่อให้ข้อมูลโดยตรงด้านกระบวนการตัดสินใจเพื่อการพัฒนาออกแบบ และการปรับเปลี่ยนโปรแกรมที่บริการจัดไว้ให้ การวิจัยนี้ศึกษาการตอบสนองเชิงพฤติกรรมและทัศนคติของผู้ทำงานของผู้ทำงานการดูแลโดยตรงต่อบทบาทใหม่ของพวกเขา มีการประเมินผลประเด็นเชิงทัศนคติผ่านทางคำตอบจากผู้ทำงานการดูแลโดยตรงคำถามการเปลี่ยนแปลงในอดีต โดยคำนึงถึงความรู้สึกต่อการเปลี่ยนแปลงและผลของมันต่อความพึงพอใจในงาน นอกจากนั้นยังประเมินประเด็นเชิงพฤติกรรม ผ่านการประเมินผลข้อมูลที่เก็บไว้จากการทดสอบก่อนและหลัง 7 เดือน หลังการเปลี่ยนแปลงผลที่ดูเหมือนเสนอแนะการแสดงนัยที่สำคัญ และการขยายสำหรับผู้พัฒนาองค์กรสำหรับโปรแกรมที่สนองต่อคนที่ด้อยสติปัญญา ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าผู้ทำงานการดูแลโดยตรงมีความสงสัยเกี่ยวกับความสามารถในการมีส่วนร่วมในบทบาทใหม่ ถึงแม้ว่าจะยินดีมีส่วนร่วมในกระบวนการที่ปล่อยให้เขาควบคุมสภาพแวดล้อมในการทำงาน บางครั้งสถานการณ์นี้ถูกไถ่ถอนด้วยปฏิกิริยาที่พวกเขาได้รับจากผู้ร่วมงานวิชาชีพและที่ปรึกษาสถาบัน

จากงานวิจัยที่ศึกษาครั้งนี้สรุปได้ว่า การจัดการศึกษานั้น บิดามารดามีความประสงค์ที่จะมีสิทธิ์มีเสียงเกี่ยวกับการเรียนการสอนของลูกๆของตน ซึ่งบ่งชี้ว่าบิดามารดาเห็นคุณค่าของการศึกษา และเห็นว่าโรงเรียนจำเป็นต้องตระหนักถึงความคาดหวังด้านการศึกษาและวัฒนธรรมของผู้ปกครอง

ด้วย ความพึงพอใจ บทบาทและความคิดเห็น ว่ามีความสัมพันธ์กันระหว่างทัศนคติกับระบบโรงเรียน
 สิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ผู้ปกครองยังมีความแตกต่างกัน สถานศึกษาต้องคำนึงว่าจัดอย่างไร และถ้า
 สถานศึกษาสามารถจัดการได้ตรงความต้องการ ของผู้ปกครองจะเข้ามีส่วนร่วมมากขึ้นโดยเฉพาะใน
 ปัจจุบันการปฏิรูปสถานศึกษา เป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาปรับเปลี่ยนทั้งระบบ ไม่ว่าจะเป็นบริบท
 ทั่วไป จัดสภาพแวดล้อม กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครู การบริหารและจัดการต้องมุ่งเน้น
 ไปที่การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง เพราะการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะ
 อันพึงประสงค์มิใช่แต่ครูผู้เดียวที่จะพัฒนาได้ พ่อ แม่ ครอบครัว และบุคคลใกล้ชิดย่อมทราบวิธีการ
 พัฒนาและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ส่งเสริมจุดเด่นที่มีเพื่อจะได้พัฒนาได้เต็มศักยภาพ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาของโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ประชากร ได้แก่ ผู้ปกครองของนักเรียนแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือระดับช่วงชั้นที่ 1 (ป.1-ป.3) จำนวน 196 คนและระดับช่วงชั้นที่ 2 (ป.4-ป.6) จำนวน 147 คน ที่มีชื่อในทะเบียนโรงเรียนวัดคลองชัน ปีการศึกษา 2548 รวมจำนวน 343 คน โดยให้นักเรียน 1 คน มีผู้ปกครอง 1 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ตัวแทนของผู้ปกครองของนักเรียนที่มีชื่อในทะเบียนของโรงเรียน ในปีการศึกษา 2548 โดยถือว่านักเรียนแต่ละคนมีผู้ปกครอง 1 คนแบ่งเป็น 2 กลุ่ม

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ตอบแบบสอบถาม ในการศึกษาครั้งนี้ ขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970 : 608) โดย แยกเป็นระดับช่วงชั้น 2 ระดับ เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้ระดับช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 132 คน ระดับช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 108 คน รวมกลุ่มตัวอย่างจำนวน 240 คน จากนั้นจึงใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Random Sampling)

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม

ผู้ปกครองของนักเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ระดับช่วงชั้นที่ 1 (ป.1 - ป.3)	196	132
ระดับช่วงชั้นที่ 2 (ป.4 - ป.6)	147	108
รวม	343	240

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สัมภาษณ์ ในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยแยกเป็นระดับช่วงชั้นที่ 2 ระดับ เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดห้องเรียนละ 2 คน ระดับช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 6 ห้องเรียน 12 คน ระดับ ช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 4 ห้องเรียน 8 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ จำนวน 20 คน

ตาราง 2 จำนวนห้องและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์

ผู้ปกครองของนักเรียน	จำนวนห้องเรียน	กลุ่มตัวอย่าง
ระดับช่วงชั้นที่ 1 (ป.1 - ป.3)	6	12
ระดับช่วงชั้นที่ 2 (ป.4 - ป.6)	4	8
รวม	10	20

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มี 2 ชนิด

1. แบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อการศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยแบ่งเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษา โดยพัฒนามาจากแบบสอบถามของธนาชัย ภูมาตร (2547 : 91-97) มามี โชติมา (2546 : 121-126) และข้อมูลการจัดกลุ่มสนทนากการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองของ สุวัฒน์ วิวัฒน์ชานนท์ (2548 : 109-113) มาเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของ ลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับโดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5 หมายถึง มากที่สุด

4 หมายถึง มาก

3 หมายถึง ปานกลาง

2 หมายถึง น้อย

1 หมายถึง น้อยที่สุด

2. แบบสัมภาษณ์ (Interview Form) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมเสนอแนะความคิดเห็นของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน 5 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ชนิด

1. แบบสอบถามสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาของโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร หลักการแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา บทความต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษา 5 ด้านคือ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน

1.2 นำข้อมูลและแนวคิดต่างๆ มากำหนดเป็นนิยามศัพท์และสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมนิยามศัพท์และตัวแปรที่กำหนด

1.3 นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องให้มีความถูกต้อง สมบูรณ์ พร้อมทั้งตรวจสอบสำนวนภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม

1.4 ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของประธานควบคุมสารนิพนธ์ นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และนำแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญไปคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามในแต่ละข้อเพื่อเลือกข้อคำถามที่มีค่า (IOC) ตั้งแต่ .60 ขึ้นไป ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย

รองศาสตราจารย์ นิภา ศรีไพโรจน์	อาจารย์ประจำภาควิชาวัดและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สายใจ แจ่มสุทธิมล	อาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม กรรมการสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน
นางจรรุณฏ รัตนปรีชาชัย	หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ 8 สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2
นางสาวกาญจนา วิริยะเจริญธรรม	ศึกษานิเทศก์ 8 ฝ่ายพัฒนาหลักสูตรและการสอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2
นางนันทนิจ เทียงพูนโภาค	ผู้อำนวยการโรงเรียนระดับ 9 โรงเรียนวัดเปรมประชา จังหวัดปทุมธานี

1.5 แบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-Out) กับผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนวัดคลองชัน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach, 1984 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98

1.6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปเก็บข้อมูลกับผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 132 คนและ ช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 108 คน รวม 240 คน ได้รับแบบสอบถามกลับ ช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 131 ฉบับ และช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 104 ฉบับ รวม 235 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.92

2. แบบทันทีที่การสัมภาษณ์ผู้ปกครองที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการปฏิรูปสถานศึกษา โรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ใน 5 ด้าน คือด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านจิตสภาวะแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และด้าน การประเมินผลการเรียนของนักเรียน เป็นแบบแสดงความคิดเห็นปลายเปิด

2.1 เขียนคำสัมภาษณ์ตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.2 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้ปกครอง 1 คน เพื่อความต่อเนื่องของข้อคำถาม

2.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ปรับปรุงและแก้ไขแล้วไปดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด ช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 12 คนและ ช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 6 คน รวม 20 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้จากผู้ปกครองนักเรียนที่มีชื่อในทะเบียนโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ปีการศึกษา 2548 มีขั้นตอน ดังนี้

1. ขอลหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้บริหารของโรงเรียนวัดคลองชัน เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยเสนอต่อผู้บริหารของโรงเรียนวัดคลองชัน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมกับนัดหมาย วัน เวลา กับผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถามระดับช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 132 คน และระดับช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 108 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 240 คน ได้แบบสอบถามกลับช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 131 ฉบับ และช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 104 ฉบับ รวม 235 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.92

4. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสัมภาษณ์ผู้ปกครองที่ระดับช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 12 คน และระดับช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 8 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่สัมภาษณ์จำนวน 20 คน

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนทั้งหมดไปตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows Version 11.5 ทำการวิเคราะห์ ดังนี้

1. แบบสอบถาม ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

2. แบบสอบถาม ตอนที่ 2 สอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูป สถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัด ประสพการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านจิตสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ ข้อมูลโดยหา ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายชื่อ รายด้าน และโดยรวมทุกด้าน เสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

3. ใช้เกณฑ์การแปลผลคะแนนเฉลี่ยตามแนวคิดของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาของโรงเรียน วัดคลองชัน โดยใช้สถิติ t - test กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 กลุ่ม และใช้สถิติ One - Way ANOVA กับกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่ม และทดสอบเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé's test)

5. แบบบันทึกการสัมภาษณ์ เป็นแบบบันทึกการสัมภาษณ์ปลายเปิดแบบมีโครงสร้าง โดย สัมภาษณ์ ผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานี เขต 2 ใน 5 ด้าน คือด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดประสพการณ์และ กิจกรรมการเรียนการสอน ด้านจิตสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับผู้ปกครอง และด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน แล้วทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) หาความถี่ (Frequency) จัดลำดับเนื้อหาเสนอข้อมูลใน 3 อันดับแรกของแต่ละด้านเป็น ความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติสำหรับการวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) และค่าดัชนี ความสอดคล้อง Item-objective Congruence (IOC)

2. ค่าสถิติพื้นฐานวิเคราะห์แบบสอบถามประกอบด้วย

2.1 ค่าร้อยละ (%)

2.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

2.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2.4 ค่าความถี่ (f)

3. สถิติทดสอบสมมติฐานมี ดังนี้

3.1 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาของโรงเรียน วัดคลองชัน ใน 5 ด้าน คือด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน จำแนกตามตัวแปร ที่มี 2 กลุ่มคือ ระดับชั้นของนักเรียนในปกครอง, ระดับการศึกษา, รายได้ต่อเดือนของครอบครัว, ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน โดยใช้สถิติ t - test

3.2 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาของโรงเรียน วัดคลองชัน ใน 5 ด้าน คือด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน จำแนกตามตัวแปรที่มีมากกว่า 2 กลุ่มคือ อาชีพ โดยใช้สถิติ One - Way ANOVA กรณีที่ค่ามีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé 's test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการแปลความหมายและการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำเสนอผลการวิจัยดังนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าการแจกแจงแบบที (t - distribution)
F	แทน	ค่าการแจกแจงแบบเอฟ (F - distribution)
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean of square)
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็นที่ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบจะตกอยู่ในช่วง ปฏิเสธสมมติฐานกลาง
f	แทน	ค่าความถี่ (Frequency)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
***	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยตามขั้นตอนครั้งนี้ ดังนี้

ตอนที่ 1. สถานภาพทางชีวสังคมของกลุ่มตัวอย่างค่าสถิติพื้นฐาน (จำนวน และร้อยละ) ของผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยซึ่งได้แก่ ผู้ปกครองของนักเรียนที่มีชื่อในทะเบียนของโรงเรียน วัดคลองชัน ระดับช่วงชั้นที่ 1 และระดับช่วงชั้นที่ 2 ปีการศึกษา 2548

ตอนที่ 2. ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากคะแนนแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน

ตอนที่ 3. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ย การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชันตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตอนที่ 4. ข้อมูลความถี่ ข้อเสนอแนะ ความคิดเห็น จากการสัมภาษณ์ที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมเสนอแนะความคิดเห็นของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน โดยนำเสนอในรูปของความเรียง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้นำเสนอข้อมูลตามลำดับดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ค่าสถิติพื้นฐาน (จำนวน และร้อยละ) ของผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งได้แก่ ผู้ปกครองที่เป็นตัวแทนของนักเรียนที่มีชื่อในทะเบียนของโรงเรียนวัดคลองชัน ระดับช่วงชั้นที่ 1 และระดับช่วงชั้นที่ 2 ปีการศึกษา 2548

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน โดยการสำรวจด้วยแบบสอบถาม จำนวน 240 ชุด ผลการสำรวจปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาและมีลักษณะที่สมบูรณ์สามารถใช้ในการวิจัยได้ จำนวน 235 ชุด คิดเป็นร้อยละ 97.92 จึงนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์เพื่อหาค่าความถี่ และค่าร้อยละดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทางชีวสังคมของกลุ่มตัวอย่าง

สถานภาพทางชีวสังคมของกลุ่มตัวอย่าง ในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาจำนวนและร้อยละ แสดงผลการวิเคราะห์ ในตารางที่ 3

ตาราง 3 ค่าจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ระดับชั้นของนักเรียนในปกครอง		
ระดับช่วงชั้นที่ 1 (ป.1 – ป.3)	131	55.74
ระดับช่วงชั้นที่ 2 (ป.4 – ป.6)	104	44.26
รวม	235	100.00
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	205	87.23
ปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี	30	12.77
รวม	235	100.00
อาชีพ		
รับจ้างทั่วไป	186	79.15
เกษตรกรกรรม	3	1.28
ธุรกิจส่วนตัว	34	14.47
พนักงานรัฐวิสาหกิจ / รับราชการ	12	5.10
รวม	235	100.00

ตาราง 3 (ต่อ)

ตัวแปรต้น	จำนวน(คน)	ร้อยละ
รายได้		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	161	68.51
10,000 บาท ขึ้นไป	74	31.49
รวม	235	100.00
ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน		
ต่ำกว่า 5 ปี	126	53.62
5 ปี ขึ้นไป	109	46.38
รวม	235	100.00

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 3 แสดงว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นผู้ปกครองเด็กนักเรียนระดับ ช่วงชั้นที่ 1 (ป.1 - ป.3) จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 55.74 รองลงมาเป็นผู้ปกครองเด็กนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2 (ป.4 - ป.6) จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 44.26 โดยผู้ปกครองส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับ ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 87.23 รองลงมาเป็นผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 12.77 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาอาชีพของผู้ปกครองพบว่า ผู้ปกครองอาชีพรับจ้างทั่วไปมากที่สุด จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 79.15 รองลงมาคืออาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 14.47 อาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ / รับราชการ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 5.10 และอาชีพที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือเกษตรกรกรรม จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.28 ในด้านรายได้ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีรายได้ ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 68.51 รองลงมาคือ รายได้ 10,000 บาท ขึ้นไป จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 31.49 ส่วนผู้ปกครองที่มีระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 53.62 และรองลงมามีระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน 5 ปี ขึ้นไป จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 46.38

ตอนที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากคะแนนแบบสอบถามศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน แสดงผลการวิเคราะห์ ในตารางที่ 4

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชันสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยรวมและเป็นรายด้าน

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	2.84	.83	ปานกลาง
2. ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน	3.12	.85	ปานกลาง
3. ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่	2.90	.92	ปานกลาง
4. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง	3.32	.80	ปานกลาง
5. ด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน	3.14	.91	ปานกลาง
รวม	3.06	.77	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 4 แสดงว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.06$, S.D.= .77) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดย มีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ($\bar{X} = 3.32$, S.D.=.80) รองลงมาคือ ด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน ($\bar{X} = 3.14$, S.D.=.91) ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.12$, S.D. = .85) ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ($\bar{X} = 2.90$, S.D.= .92) และด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ($\bar{X} = 2.84$, S.D.= .83) ตามลำดับ

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการปฏิรูป
สถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ในด้านการจัด
กิจกรรมเสริมหลักสูตร จำแนกเป็นรายข้อ

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1 มีส่วนร่วมในการประชุมเสนอแนะชุมนุมเกษตร			
ผักปลอดสารพิษ	2.66	.93	ปานกลาง
2 เป็นที่ปรึกษาโครงการเกษตรปลอดสารพิษ	2.28	.85	น้อย
3 เป็นวิทยากรให้ความรู้กับนักเรียนชุมนุมเกษตร			
ปลอดสารพิษ	2.20	.87	น้อย
4 ร่วมจัดนิทรรศการให้ความรู้กิจกรรมวันแม่	3.35	.86	ปานกลาง
5 มาร่วมงานกิจกรรมวันแม่ วันพ่อ	3.95	.75	มาก
6 ร่วมบริจาคเงินซื้อเครื่องดนตรีไทย	2.39	.73	น้อย
7 ผลิตผลงานร่วมกับนักเรียนในกิจกรรมวันสำคัญ	2.99	.92	ปานกลาง
8 ร่วมวางแผนในการจัดกิจกรรมกีฬาสี	2.67	.95	ปานกลาง
9 ร่วมเปิดงานกีฬาสีของโรงเรียน	3.11	.97	ปานกลาง
10 เป็นผู้แนะนำแหล่งเรียนรู้จัดนักเรียนไป			
ทัศนศึกษาตามแผนปฏิบัติการประจำปี	2.51	.91	ปานกลาง
11 ไปเยี่ยมค่ายลูกเสือเมื่อนักเรียนไปเข้าค่าย	2.24	.93	น้อย
12 ร่วมจัดหาอุปกรณ์กีฬาให้โรงเรียนเพื่อพัฒนา			
ความสามารถนักเรียน	2.40	.93	น้อย
13 สนับสนุนโครงการคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา	3.09	.96	ปานกลาง
14 จ่ายเงินให้นักเรียนได้เรียนภาษาอังกฤษ			
กับชาวต่างประเทศ	3.93	.92	มาก
รวม	2.84	.83	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 5 แสดงว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูป
สถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
($\bar{X} = 2.84$, S.D. = .83) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากมี 2 ข้อ คือ มา
ร่วมงานกิจกรรมวันแม่ วันพ่อ ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = .75) รองลงมาคือจ่ายเงินให้นักเรียนได้เรียน
ภาษาอังกฤษกับชาวต่างประเทศ ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = .92) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางมี 7 ข้อ
จัดอันดับที่มีค่าเฉลี่ยสูงใน 3 ข้อแรกคือ ร่วมจัดนิทรรศการให้ความรู้กิจกรรมวันแม่ ($\bar{X} = 3.35$,

S.D.= .86) รองลงมาคือ ร่วมเปิดงานกีฬาของโรงเรียน ($\bar{X}$ = 3.11, S.D.= .97) และสนับสนุนโครงการคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา ($\bar{X}$ = 3.09, S.D.= .96) ตามลำดับ และข้อที่อยู่ในระดับน้อยมี 5 ข้อ จัดอันดับที่มีค่าเฉลี่ย สูงใน 3 ข้อแรกคือ ร่วมจัดหาอุปกรณ์กีฬาให้โรงเรียนเพื่อพัฒนา ($\bar{X}$ = 2.40, S.D.= .93) รองลงมาคือร่วมบริจาคเงินซื้อเครื่องดนตรีไทยความสามารถนักเรียน ($\bar{X}$ = 2.39, S.D.= .73) และ เป็นที่ปรึกษาโครงการเกษตรปลอดสารพิษ ($\bar{X}$ = 2.28, S.D.= .85) ตามลำดับ

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ใน ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน จำแนกเป็นรายข้อ

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. เสนอแนะ ในการจัดการเรียนการสอนร่วมกับครูประจำชั้นของนักเรียน	2.65	.84	ปานกลาง
2. ร่วมจัดหาอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนต่างๆให้นักเรียนฝึกทักษะ	2.81	.85	ปานกลาง
3. เสนอแนะการจัดประสบการณ์ที่พัฒนานักเรียนเต็มศักยภาพ	2.80	.83	ปานกลาง
4. ร่วมทำการบ้านหรือกิจกรรมอื่นๆ ที่พัฒนานักเรียนตามที่โรงเรียนร้องขอ	3.74	.75	มาก
5. ร่วมจัดหาแหล่งเรียนรู้ให้นักเรียนทั้งที่บ้านและโรงเรียน	3.32	.77	ปานกลาง
6. ร่วมมือกับครูในการแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียน	3.50	.84	มาก
7. ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมที่หลากหลายประกอบ การเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียน	3.32	.83	ปานกลาง
8. เข้าร่วมประชุมอบรมการทำแผนการสอนของครู	3.07	.85	ปานกลาง
9. ร่วมกิจกรรมการสอนที่สร้างความคิดสร้างสรรค์แก้ปัญหาเหมาะสมตามวัยนักเรียน	3.07	.85	ปานกลาง
10. ส่งเสริมกิจกรรมการสอนที่เป็นการเรียนรู้ร่วมกันกับผู้ปกครอง	3.26	.87	ปานกลาง
11. เสนอแนะให้ครูจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเนื้อหาวิชาและกิจกรรมชุมชน	2.89	.92	ปานกลาง

ตาราง 6 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
12. วางแผนให้ครูนำนักเรียนไปศึกษา ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนให้ได้ประสบการณ์ตรง	2.94	.84	ปานกลาง
รวม	3.12	.85	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 6 แสดงว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$, S.D.= .85) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่อยู่ในระดับมากมี 2 ข้อ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงตามลำดับ คือ ร่วมทำการบ้านหรือกิจกรรมอื่นๆที่พัฒนานักเรียนตามที่โรงเรียนร้องขอ ($\bar{X} = 3.74$, S.D.= .75) รองลงมาคือ ร่วมมือกับครูในการแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียน ($\bar{X} = 3.50$, S.D.= .84) ข้อที่อยู่ในระดับปานกลางมี 10 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงใน 3 อันดับแรกคือ ร่วมจัดหาแหล่งเรียนรู้ให้นักเรียนทั้งที่บ้านและโรงเรียน ($\bar{X} = 3.32$, S.D.=.77) ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมที่หลากหลายประกอบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียน ($\bar{X} = 3.32$, S.D.= .83) และ ส่งเสริมกิจกรรมการสอนที่เป็นการเรียนร่วมกันกับผู้ปกครอง ($\bar{X} = 3.26$, S.D.= .87) ตามลำดับ

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูป
สถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ใน
ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ จำแนกเป็นรายข้อ

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ร่วมสหบทบทุนทอดผ้าป่าการศึกษาเพื่อสร้างอาคารเรียน	3.54	.90	มาก
2. เสนอความคิดเห็นในการวางแผนผังและอาคารต่างๆ และอาคารประกอบ	2.55	.95	ปานกลาง
3. ร่วมบริจาคและปลูกต้นไม้เพื่อความร่มรื่นในบริเวณโรงเรียน	2.83	.93	ปานกลาง
4. จัดทำสนามเด็กเล่นเพื่อพัฒนานักเรียนให้เหมาะสมตามวัย	2.71	.95	ปานกลาง
5. เสนอแนะการสร้างที่ล้างมือและแปรงฟันเพื่อสุขอนามัย	3.40	.93	ปานกลาง
6. บริจาคเงินสร้างรั้วเพื่อสร้างความปลอดภัยให้นักเรียน	3.12	.94	ปานกลาง
7. ร่วมกับครูตกแต่งอาคารเรียนในวันสำคัญต่างๆ	2.74	.97	ปานกลาง
8. ร่วมรณรงค์การรักษาความสะอาดในกิจกรรมวันสำคัญ	3.02	.91	ปานกลาง
9. ร่วมบริจาคและจัดสร้างสวนสมุนไพรเป็นแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน	2.75	.92	ปานกลาง
11. ร่วมบริจาคอุปกรณ์ปรับพื้นที่รอบๆ โรงอาหารเพื่อสุขภาพอนามัยที่ดีแก่นักเรียน	2.90	.93	ปานกลาง
12. ร่วมเป็นคณะกรรมการในการพัฒนาสภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่	2.74	.92	ปานกลาง
13. ร่วมดูแลปรับปรุงบำรุงรักษาอาคารเรียนและอาคารประกอบ	2.76	.91	ปานกลาง
14. บริจาคอุปกรณ์เพื่อทำความสะอาดและตกแต่ง	2.70	.93	ปานกลาง
รวม	2.90	.92	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 7 แสดงว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.90$, S.D.= .92) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากมีเพียง 1 ข้อ คือ ร่วมสมทบทุนทอดผ้าป่าการศึกษาเพื่อสร้างอาคารเรียน ($\bar{X} = 3.54$, S.D.= .90) นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลางมี 13 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงใน 3 อันดับแรกคือ เสนอแนะการสร้างที่ล้างมือและแปรงฟันเพื่อสุขอนามัย ($\bar{X} = 3.40$, S.D.= .93) รองลงมาคือ บริจาคเงินสร้างรั้วเพื่อสร้างความปลอดภัยให้นักเรียน ($\bar{X} = 3.12$, S.D.= .94) และร่วมรณรงค์การรักษาความสะอาดในกิจกรรมวันสำคัญ ($\bar{X} = 3.02$, S.D.= .91) ตามลำดับ

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูป
สถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ใน
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง จำแนกเป็นรายข้อ

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. เสนอความคิดเห็นการจัดทำข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนกับผู้ปกครองท่านอื่น	2.74	.83	ปานกลาง
2. ช่วยประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนกับผู้ปกครองท่านอื่น	3.14	.75	ปานกลาง
3. ร่วมประชุมผู้ปกครองในวันเปิดภาคเรียน	3.75	.72	มาก
4. ร่วมกิจกรรมวันพ่อที่โรงเรียนจัด	3.77	.78	มาก
5. ให้ข้อมูลต่างๆ กับผู้ปกครองท่านอื่นเกี่ยวกับกิจกรรมที่โรงเรียนจัด	3.26	.76	ปานกลาง
6. ตอบกลับแบบสอบถามการประเมินผลเมื่อโรงเรียนมีกิจกรรม	3.76	.79	มาก
7. ร่วมเป็นวิทยากรให้ความรู้ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน	2.87	.80	ปานกลาง
8. ร่วมกิจกรรมวันแม่ที่โรงเรียนจัด	3.89	.83	มาก
9. นำข้อเสนอแนะจากผู้ปกครองท่านอื่นที่เป็นประโยชน์มาเสนอต่อทางโรงเรียนเมื่อมาประชุม	3.03	.73	ปานกลาง
10. เชิญผู้ปกครองท่านอื่นให้มาร่วมกิจกรรมวันไหว้ครูของโรงเรียน	3.23	.86	ปานกลาง
11. ร่วมกับครูในการแก้ไขพฤติกรรมที่มีปัญหาของนักเรียน	3.36	.86	ปานกลาง
12. เป็นผู้ร่วมเสนอแนวทางที่ส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน	3.06	.83	ปานกลาง
รวม	3.32	.80	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 8 แสดงว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.32$, S.D.=.80) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากมี 4 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงใน 3 อันดับแรกคือ ร่วมกิจกรรมวันแม่ที่โรงเรียนจัด ($\bar{X}=3.89$, S.D.=.83)

รองลงมา คือ ร่วมกิจกรรมวันพ่อที่โรงเรียนจัด ($\bar{X} = 3.77$, S.D.= .78) และตอบกลับแบบสอบถาม การประเมินผลเมื่อโรงเรียนมีกิจกรรม($\bar{X} = 3.76$, S.D.= .79) ตามลำดับ นอกนั้นอยู่ในระดับ ปานกลางมี 8 ข้อ ข้อที่อยู่ในระดับปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยสูงใน 3 อันดับแรกคือ ร่วมกับครูในการแก้ไข พฤติกรรมที่มีปัญหาของนักเรียน ($\bar{X} = 3.36$, S.D.=.86) รองลงมา คือ ให้ข้อมูลต่างๆกับ ผู้ปกครอง ท่านอื่นเกี่ยวกับกิจกรรมที่โรงเรียนจัด ($\bar{X} = 3.26$, S.D.= .76) และเชิญผู้ปกครองท่านอื่นให้มาร่วม กิจกรรมวันไหว้ครูของโรงเรียน($\bar{X} = 3.23$, S.D.= .86) ตามลำดับ

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูป
สถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ใน
ด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน จำแนก เป็นรายข้อ

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. เสนอแนะแนวปฏิบัติในการวัดผลประเมินผล นักเรียน	3.05	.91	ปานกลาง
2. ประเมินผลงานของนักเรียนร่วมกับครู	3.03	.93	ปานกลาง
3. แนะนำให้ครูมีการประเมินผลตามศักยภาพของ นักเรียนอย่างหลากหลาย	2.86	.88	ปานกลาง
4. เป็นผู้ร่วมประเมินผลงานวิชาการนักเรียนใน กิจกรรมวันสำคัญ	2.94	.85	ปานกลาง
5. ร่วมแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องในการประเมินผล การเรียนของนักเรียนร่วมกับครูประจำชั้น	2.97	.89	ปานกลาง
6. ร่วมประเมินแฟ้มผลงานนักเรียนเมื่อจบภาคเรียน	3.25	.93	ปานกลาง
7. เสนอแนะวิธีการประเมินผลนักเรียนที่สอดคล้อง กับพฤติกรรมแต่ละบุคคล	2.97	.90	ปานกลาง
8. เสนอแนะให้โรงเรียนจัดอบรมการประเมินผล นักเรียนแก่ผู้ปกครอง	3.11	.95	ปานกลาง
9. ให้คำแนะนำนักเรียนในการพัฒนาผลการเรียน ให้ดีขึ้น	3.57	.85	มาก
10. ประเมินผลการทำกิจกรรมของนักเรียนที่บ้าน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบผลการเรียนที่โรงเรียน	3.55	.83	มาก
11. ร่วมประเมินผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ กับชาวต่างประเทศ	3.19	.97	ปานกลาง
12. นำผลการประเมินมาพัฒนาและหาวิธีการ พัฒนานักเรียนเต็มศักยภาพ	3.13	.95	ปานกลาง
รวม	3.14	.91	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 9 แสดงว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน ด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.14$, S.D.= .91) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากมี 2 ข้อ คือ ให้คำแนะนำนักเรียนในการพัฒนาผลการเรียนให้ดีขึ้น ($\bar{X} = 3.57$, S.D.= .85) และประเมินผลการทำกิจกรรมของนักเรียนที่บ้านเพื่อเป็นข้อมูลประกอบผลการเรียนที่โรงเรียน ($\bar{X} = 3.55$, S.D.= .83) นอกนั้นอยู่ระดับปานกลางมี 10 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงใน 3 อันดับแรกคือ ร่วมประเมินแฟ้มผลงานนักเรียนเมื่อจบภาคเรียน ($\bar{X} = 3.25$, S.D.=.93) รองลงมาคือ ร่วมประเมินผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษกับชาวต่างประเทศ ($\bar{X} = 3.19$, S.D.= .97) และเสนอแนะให้โรงเรียนจัดอบรมการประเมินผลนักเรียนแก่ผู้ปกครอง ($\bar{X} = 3.11$, S.D.= .95) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 10 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ใน 5 ด้าน

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	2.84	.83	-12.142***	.000
ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน	3.12	.85	-6.914***	.000
ด้านจิตสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่	2.90	.92	-9.916***	.000
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง	3.32	.80	-3.390**	.002
ด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน	3.14	.91	-6.137***	.000

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 10 พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษามีระดับการมีส่วนร่วมระดับปานกลางทุกด้าน เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าใน 4 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านจิตสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 11 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำแนกตามระดับชั้นของนักเรียนในปกครอง

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการปฏิรูปสถานศึกษา	ระดับชั้นของ นักเรียนในปกครอง	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ด้านการจัดกิจกรรมเสริม หลักสูตร	ระดับช่วงชั้นที่ 1	131	2.73	.78	-2.405*	.017
	ระดับช่วงชั้นที่ 2	104	2.99	.88		
ด้านการจัดประสบการณ์และ กิจกรรมการเรียนการสอน	ระดับช่วงชั้นที่ 1	131	3.04	.84	-1.520	.130
	ระดับช่วงชั้นที่ 2	104	3.21	.86		
ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคาร สถานที่	ระดับช่วงชั้นที่ 1	131	2.78	.89	-2.381*	.018
	ระดับช่วงชั้นที่ 2	104	3.06	.93		
ด้านความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับผู้ปกครอง	ระดับช่วงชั้นที่ 1	131	3.33	.82	.079	.937
	ระดับช่วงชั้นที่ 2	104	3.32	.78		
ด้านการประเมินผลการเรียน ของนักเรียน	ระดับช่วงชั้นที่ 1	131	3.02	.92	-2.254*	.025
	ระดับช่วงชั้นที่ 2	104	3.28	.88		
รวมทุกด้าน	ระดับช่วงชั้นที่ 1	131	2.98	.76	-1.946	.053
	ระดับช่วงชั้นที่ 2	104	3.17	.77		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 11 พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับชั้นของนักเรียนในปกครองต่างกันมีส่วนร่วมของในการปฏิรูปสถานศึกษาโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับชั้นของนักเรียนในปกครองต่างกันมีส่วนร่วมของในการปฏิรูปสถานศึกษาด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในด้านการจัดประสบการณ์และ กิจกรรมการเรียนการสอน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ผู้ปกครองที่มีระดับชั้นของนักเรียนในปกครองต่างกันมีส่วนร่วมของในการปฏิรูปสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

ตาราง 12 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการปฏิรูปสถานศึกษา	ระดับการศึกษาของ ผู้ปกครอง	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ด้านการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตร	ต่ำกว่าปริญญาตรี	205	2.78	.81	-3.073**	.002
	ปริญญาตรีและสูง กว่าปริญญาตรี	30	3.27	.88		
ด้านการจัดประสบการณ์ และกิจกรรมการเรียน การสอน	ต่ำกว่าปริญญาตรี	205	3.07	.86	-2.244*	.026
	ปริญญาตรีและสูง กว่าปริญญาตรี	30	3.44	.73		
ด้านจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่	ต่ำกว่าปริญญาตรี	205	2.84	.94	-3.821***	.000
	ปริญญาตรีและสูง กว่าปริญญาตรี	30	3.35	.65		
ด้านความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับผู้ปกครอง	ต่ำกว่าปริญญาตรี	205	3.29	.82	-1.544	.124
	ปริญญาตรีและสูง กว่าปริญญาตรี	30	3.53	.63		
ด้านการประเมินผลการเรียน ของนักเรียน	ต่ำกว่าปริญญาตรี	205	3.07	.93	-4.101***	.000
	ปริญญาตรีและสูง กว่าปริญญาตรี	30	3.60	.61		
รวมทุกด้าน	ต่ำกว่าปริญญาตรี	205	3.01	.78	-2.912**	.004
	ปริญญาตรีและสูง กว่าปริญญาตรี	30	3.44	.58		

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 12 พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการปฏิรูปสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมของการปฏิรูปสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ในด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษา

ต่างกันมีส่วนร่วมของในการปฏิรูปสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมของในการปฏิรูปสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองนั้น ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการปฏิรูปสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

ตาราง 13 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการปฏิรูปสถานศึกษา	ความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p.
ด้านการจัดกิจกรรมเสริม หลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	3	2.522	.841	1.216	.305
	ภายในกลุ่ม	231	159.733	.691		
	รวม	234	162.255			
ด้านการจัดประสบการณ์และ กิจกรรมการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	3	1.487	.496	.678	.566
	ภายในกลุ่ม	231	168.788	.731		
	รวม	234	170.275			
ด้านจิตสภาพแวดล้อมอาคาร สถานที่	ระหว่างกลุ่ม	3	3.587	1.196	1.420	.238
	ภายในกลุ่ม	231	194.582	.842		
	รวม	234	198.169			
ด้านความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับผู้ปกครอง	ระหว่างกลุ่ม	3	2.076	.692	1.069	.363
	ภายในกลุ่ม	231	149.519	.647		
	รวม	234	151.595			
ด้านการประเมินผลการเรียน ของนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	3	2.588	.863	1.041	.375
	ภายในกลุ่ม	231	191.419	.829		
	รวม	234	194.007			
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	3	2.302	.767	1.310	.272
	ภายในกลุ่ม	231	135.354	.586		
	รวม	234	137.656			

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 13 พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการปฏิรูปสถานศึกษาทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 14 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูป
สถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำแนก
ตามรายได้

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการปฏิรูปสถานศึกษา	รายได้	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ด้านการจัดกิจกรรมเสริม หลักสูตร	ต่ำกว่า 10,000 บาท	161	2.86	.83	.574	.567
	10,000 บาท ขึ้นไป	74	2.79	.84		
ด้านการจัดประสบการณ์และ กิจกรรมการเรียนการสอน	ต่ำกว่า 10,000 บาท	161	3.13	.86	.334	.739
	10,000 บาท ขึ้นไป	74	3.09	.85		
ด้านจิตสภาพแวดล้อมอาคาร สถานที่	ต่ำกว่า 10,000 บาท	161	2.94	.91	.861	.390
	10,000 บาท ขึ้นไป	74	2.83	.94		
ด้านความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับผู้ปกครอง	ต่ำกว่า 10,000 บาท	161	3.37	.79	1.280	.202
	10,000 บาท ขึ้นไป	74	3.22	.84		
ด้านการประเมินผลการเรียน ของนักเรียน	ต่ำกว่า 10,000 บาท	161	3.12	.91	-.266	.791
	10,000 บาท ขึ้นไป	74	3.16	.91		
รวมทุกด้าน	ต่ำกว่า 10,000 บาท	161	3.08	.77	.610	.543
	10,000 บาท ขึ้นไป	74	3.02	.77		

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 14 พบว่า ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่างกันมีส่วนร่วม
ในการปฏิรูปสถานศึกษาทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 15 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการปฏิรูปสถานศึกษา	ระยะเวลาที่ อาศัยในชุมชน	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ด้านการจัดกิจกรรมเสริม หลักสูตร	ต่ำกว่า 5 ปี	126	2.85	.85	.106	.915
	5 ปีขึ้นไป	109	2.83	.81		
ด้านการจัดประสบการณ์และ กิจกรรมการเรียนการสอน	ต่ำกว่า 5 ปี	126	3.11	.86	-.054	.957
	5 ปีขึ้นไป	109	3.12	.85		
ด้านจิตสภาพแวดล้อมอาคาร สถานที่	ต่ำกว่า 5 ปี	126	2.95	.92	.853	.395
	5 ปีขึ้นไป	109	2.85	.92		
ด้านความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับผู้ปกครอง	ต่ำกว่า 5 ปี	126	3.37	.78	.964	.336
	5 ปีขึ้นไป	109	3.27	.83		
ด้านการประเมินผลการเรียน ของนักเรียน	ต่ำกว่า 5 ปี	126	3.17	.95	.636	.525
	5 ปีขึ้นไป	109	3.09	.86		
รวมทุกด้าน	ต่ำกว่า 5 ปี	126	3.09	.78	.568	.570
	5 ปีขึ้นไป	109	3.03	.76		

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 15 พบว่า ผู้ปกครองที่มีระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนต่างกันมีส่วนร่วมของการปฏิรูปสถานศึกษาทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ตามระดับความถี่ของข้อมูลใน 3 อันดับแรก

จากสัมภาษณ์ผู้ปกครองที่เป็นตัวแทนที่มีชื่อในทะเบียนของโรงเรียนวัดคลองชั้น ระดับช่วงชั้นที่ 1 และระดับช่วงชั้นที่ 2 ปีการศึกษา 2548 มีข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็น ดังต่อไปนี้

1. ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผู้ปกครองเสนอแนะในด้านนี้สูงสุดคือ โรงเรียนควรเพิ่มการเรียนเกี่ยวกับวิชาทางด้านคอมพิวเตอร์ให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีศักยภาพด้านเทคโนโลยีมากขึ้น รองลงมาคือวิชาภาษาอังกฤษโดยอาจมีการเพิ่มครูผู้สอนให้มากขึ้น อาจจะเป็นครูคนไทยหรือครูต่างชาติจะดีมาก เพราะนักเรียนจะสามารถได้ฟังสำเนียงจากเจ้าของภาษาและมีประสบการณ์ตรงจากคนต่างชาติ และวิชาทางด้านศาสนาและวัฒนธรรมให้มากขึ้นเพราะเล็งเห็นว่าในปัจจุบันสังคมค่อนข้างขาดเรื่องเหล่านี้จึงอยากให้โรงเรียนเสริมสิ่งเหล่านี้แก่นักเรียน

2. ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้ปกครองเสนอแนะในด้านนี้สูงสุดคือ การจัดทัศนศึกษาหรือจัดการเรียนการสอนนอกสถานที่ตามสมควรเพื่อเป็นการเปลี่ยนบรรยากาศในการเรียนให้นักเรียนได้สัมผัสสิ่งต่างๆ รองลงมาคือครูควรให้การบ้านนักเรียนทุกวันตามที่สอนในแต่ละวัน และคือควรนำนักเรียนไปร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนาเพื่อเป็นการฝึกอบรมนิสัยอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี

3. ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ผู้ปกครองเสนอแนะในด้านนี้สูงสุดคือ โรงเรียนควรสร้างกำแพงให้มีความสูงและมั่นคงกว่าเดิมในด้านที่โรงเรียนติดคลองเพื่อความปลอดภัยต่อนักเรียน รองลงมาคือห้องน้ำของนักเรียนควรมีการดูแลทางด้านความสะอาดและด้านการระบายอากาศให้มากกว่าเดิม และโรงอาหารนอกจากด้านสุขลักษณะของภาชนะและสถานที่แล้วควรมีการดูแลในเรื่องความปลอดภัยของสถานที่นั่งรับประทานอาหาร

4. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ผู้ปกครองเสนอแนะในด้านนี้สูงสุดคือ การประชุมผู้ปกครองในเรื่องการแจ้งข่าวการประชุมควรมีจดหมายแจ้งการประชุมถึงผู้ปกครองเป็นทางการควรเป็นวันหยุด รองลงมาคือโรงเรียนควรเลือกตัวแทนของผู้ปกครองเพื่อเป็นบุคคลที่คอยช่วยประสานงานระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองกันเองจะทำให้การจัดกิจกรรมหรือจัดงานต่างๆ ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5. ด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน ผู้ปกครองเสนอแนะในด้านนี้สูงสุดคือครูควรมีการประเมินผลที่ละเอียดและมีความถี่ในการประเมินผลมากกว่าที่เป็นอยู่เพื่อเป็นการติดตามผลการเรียนของนักเรียนผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นว่านักเรียนมีผลการเรียนค่อนข้างอ่อนมากจึงอยากให้ละเอียดและสามารถแก้ไขปัญหาได้รวดเร็วขึ้น รองลงมาคือ การประเมินผลการอ่านการเขียนและคัดลายมือภาษาไทย

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 มีขั้นตอนในการศึกษาและผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ผล ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ใน 5 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาของโรงเรียน โดยรวม และแยกเป็นรายด้าน จำแนกตาม ระดับชั้นของนักเรียนในปกครอง ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน

สมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดสมมติฐานไว้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์ และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับมาก
2. ผู้ปกครองที่มีระดับชั้นของนักเรียนในปกครองต่างกันมีส่วนร่วมในการปฏิรูปโดยรวมและรายด้านต่างกัน
3. ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการปฏิรูปโดยรวมและรายด้านต่างกัน
4. ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการปฏิรูปโดยรวมและรายด้านต่างกัน
5. ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมในการปฏิรูปโดยรวมและรายด้านต่างกัน
6. ผู้ปกครองที่มีระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนต่างกันมีส่วนร่วมในการปฏิรูปโดยรวมและรายด้านต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้

1. ประชากร ได้แก่ ผู้ปกครองของนักเรียนแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือระดับช่วงชั้นที่ 1(ป.1- ป.3) จำนวน 196 คนและระดับช่วงชั้นที่ 2 (ป.4-ป.6) จำนวน 147 คน ที่มีชื่อในทะเบียนโรงเรียน วัดคลองชัน ปีการศึกษา 2548 รวมจำนวน 343 คน โดยให้นักเรียน 1 คน มีผู้ปกครอง 1 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ตัวแทนของผู้ปกครองของนักเรียนที่มีชื่อในทะเบียนของโรงเรียน ในปีการศึกษา 2548 เป็นตัวแทนในการตอบแบบสอบถามและบันทึกการสัมภาษณ์

2.1 กลุ่มตัวอย่าง ที่ตอบแบบสอบถาม ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ตัวแทนของผู้ปกครองของนักเรียนที่มีชื่อในทะเบียนของโรงเรียน ในปีการศึกษา 2548 แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของ เครจซี; และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970 : 608) โดยแยกเป็นระดับช่วงชั้น 2 ระดับ เลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ระดับช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 132 คน ระดับช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 108 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม จำนวน 240 คน ได้รับแบบสอบถามกลับใน ระดับช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 131 ชุด ระดับช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 104 ชุด รวม จำนวน 235 ชุด คิดเป็นร้อยละ 97.92

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ เป็นตัวแทนผู้ปกครองที่มีชื่อในทะเบียนของโรงเรียน ในปีการศึกษา 2548 เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยแยกเป็นระดับช่วงชั้น 2 ระดับ เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดห้องเรียนละ 2 คน ระดับช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 6 ห้องเรียน 12 คน ระดับช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 4 ห้องเรียน 8 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ จำนวน 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มี 2 ชนิด

1. แบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบบสอบถามมีจำนวน 63 ข้อ เพื่อการศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามภาพทางชีวสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถาม การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษา โรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ใน 5 ด้านคือ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของ ลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ

นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์แล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และนำแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญไปคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง Item-objective Congruence (IOC) นำแบบสอบถามปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยผ่านอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อพิจารณาเห็นชอบ เมื่อปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้ (Try-Out) กับผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนวัดคลองชัน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98

2. แบบสัมภาษณ์ (Interview Form) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมเสนอแนะ ความคิดเห็นของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน 5 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความถี่ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าทีเทสต์ (t-test) ทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way ANOVA) และทดสอบรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé 's test)

การวิเคราะห์เนื้อหาแบบบันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์ โดยการหาค่าความถี่ แล้วนำมาจัดลำดับเนื้อหาเสนอข้อมูล ใน 3 อันดับแรกของแต่ละด้านเป็นความเรียง

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ใน 5 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน ปรากฏดังนี้

1.1 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน เรียงตามลำดับ คือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง รองลงมาคือด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน ด้านการจัดประสบการณ์และ

กิจกรรมการเรียนการสอน ด้านจิตสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ และด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามลำดับ

1.2 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่สูง 3 อันดับแรกคือ มาร่วมงานกิจกรรมวันแม่วันพ่อ จ่ายเงินให้นักเรียนได้เรียนภาษาอังกฤษกับชาวต่างประเทศ และร่วมจัดนิทรรศการให้ความรู้กิจกรรมวันแม่

1.3 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่สูง 3 อันดับแรกคือ ร่วมทำการบ้านหรือกิจกรรมอื่นๆ ที่พัฒนานักเรียนตามที่โรงเรียนร้องขอร่วมมือกับครูในการแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียน ร่วมจัดหาแหล่งเรียนรู้ให้นักเรียนทั้งที่บ้านและโรงเรียน และส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมที่หลากหลายประกอบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา นักเรียน ตามลำดับ

1.4 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน ด้านจิตสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่สูง 3 อันดับแรกคือ ร่วมสมทบทุนทอดผ้าป่าการศึกษาเพื่อสร้างอาคารเรียน เสนอแนะการสร้างที่ล้างมือและแปรงฟันเพื่อสุขอนามัยและบริจาคเงินสร้างรั้วเพื่อสร้างความปลอดภัยให้นักเรียน ตามลำดับ

1.5 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่สูง 3 อันดับแรกคือ ร่วมกิจกรรมวันแม่ที่โรงเรียน จัดร่วมกิจกรรมวันพ่อที่โรงเรียนจัด และร่วมประชุมผู้ปกครองในวันเปิดภาคเรียน ตามลำดับ

1.6 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน ด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่สูง 3 อันดับแรกคือ ให้คำแนะนำนักเรียนในการพัฒนาผลการเรียนให้ดีขึ้น ประเมินผลการทำกิจกรรมของนักเรียนที่บ้านเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการเรียนที่โรงเรียน และร่วมประเมินแฟ้มผลงานนักเรียนเมื่อจบภาคเรียน ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนโดยรวม และแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามระดับชั้นของนักเรียนในปกครอง ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน ปรากฏดังนี้

2.1 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษามีส่วนร่วม ระดับปานกลาง ทุกด้าน เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าใน 4 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านจิตสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ผู้ปกครองที่มีระดับชั้นของนักเรียนในปกครองต่างกันมีส่วนร่วมของในการปฏิรูปสถานศึกษาโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับชั้นของนักเรียนในปกครองต่างกันมีส่วนร่วมของในการปฏิรูปสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ผู้ปกครองที่มีระดับชั้นของนักเรียนในปกครองต่างกันมีส่วนร่วมของในการปฏิรูปสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

2.3 ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมของในการปฏิรูปสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมของในการปฏิรูปสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ในด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมของในการปฏิรูปสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมของในการปฏิรูปสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองนั้น ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการปฏิรูปสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

2.4 ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมของในการปฏิรูปสถานศึกษาทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

2.5 ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่อเดือนของครอบครัวต่างกันมีส่วนร่วมของในการปฏิรูปสถานศึกษาทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

2.6 ผู้ปกครองที่มีระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนต่างกันมีส่วนร่วมของในการปฏิรูปสถานศึกษาทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

3. จากสัมภาษณ์ผู้ปกครองที่เป็นตัวแทนที่มีชื่อในทะเบียนของโรงเรียนวัดคลองชั้น ระดับช่วงชั้นที่ 1 และระดับช่วงชั้นที่ 2 ปีการศึกษา 2548 มีข้อเสนอแนะ และข้อคิดเห็น ดังต่อไปนี้

1. ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร คือ ควรจัดให้สอนเพิ่มวิชาคอมพิวเตอร์ให้มารองลงมาคือวิชาภาษาอังกฤษโดยอาจมีการเพิ่มครูผู้สอน และวิชาทางด้านศาสนาและวัฒนธรรม
2. ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน คือ การจัดทัศนศึกษาหรือจัดการเรียนการสอนนอกสถานที่ รองลงมาคือครูควรให้การบ้านนักเรียนทุกวันตามที่สอนในแต่ละวัน และควรนำนักเรียนไปร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา
3. ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ คือ โรงเรียนควรสร้างกำแพงให้มีความสูง และมั่นคงกว่าเดิมในด้านที่โรงเรียนติดคลอง รองลงมาคือห้องน้ำของนักเรียนควรมีการดูแลทางด้านความสะอาด และโรงอาหารควรมีการดูแลในเรื่องความปลอดภัยของสถานที่นั่งรับประทานอาหาร

4. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง คือ การประชุมผู้ปกครองในเรื่อง การแจ้งข่าวควรมีจดหมายแจ้งอย่างเป็นทางการ รองลงมาคือโรงเรียนควรเลือกตัวแทนของผู้ปกครองเพื่อเป็นบุคคลที่คอยช่วยประสานงานระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

5. ด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน คือ ครูควรมีการประเมินผลอย่างหลากหลายและมีความถี่ในการประเมินผลมากกว่าที่เป็นอยู่ รองลงมาคือการประเมินผลการอ่าน การเขียนและคัดลายมือภาษาไทยให้มากขึ้น

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียน วัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 สารสำคัญอภิปรายได้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปการศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชันโดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ต่ำกว่าด้านอื่น หากพิจารณาเป็นรายข้อในด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการ มาร่วมงานกิจกรรมวันแม่ วันพ่อ ที่เป็นกิจกรรมที่อยู่ในแผนปฏิบัติการของโรงเรียน ทุกปี เพื่อส่งเสริมให้ผู้ปกครองทำงานผลิวิชากร่วมกับนักเรียนแสดงให้เห็นว่ากิจกรรมวันสำคัญ เหล่านี้สามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีให้กับครอบครัว การลดช่องว่างระหว่างผู้ปกครองกับนักเรียน ฉะนั้น กิจกรรมเหล่านี้จึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญและควรสนับสนุนให้จัดต่อไป ที่สำคัญโรงเรียนควรหา แนวทางส่งเสริมให้มีมากขึ้นคือการเชิญผู้ปกครองที่มีความรู้ความสามารถแต่ละด้านมาเป็นวิทยากร ให้ความรู้กับนักเรียน เช่น ชุมชุมเกษตรปลอดสารพิษ เพราะว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่เลี้ยงเห็น ความสำคัญของการเป็นอยู่ การทำเกษตรกรรม ที่ถูกหลักอนามัย และไม่เป็นอันตรายต่อตนเองและ ผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับจำเนียร ไตรมาตร (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิรูปหลักสูตรและ กระบวนการเรียนการสอนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการดำเนินงาน ครูผู้สอนพัฒนาหลักสูตรโดยการปรับกิจกรรมให้สอดคล้อง กับสภาพกับสภาพท้องถิ่น และให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร โดยร่วมเป็นวิทยากร และเป็นแหล่งวิทยากรวางแผนการสอนโดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และแสวงหาความรู้ด้วย ตนเอง จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ทางภาษา วัฒนธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมเป็นสื่อ ใช้สื่อและห้องปฏิบัติการต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอน ผลการดำเนินงาน โรงเรียนสามารถพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนและความต้องการของท้องถิ่น ครูผู้สอนใช้วิธีสอนที่หลากหลายและนักเรียนได้รับการพัฒนาคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ในด้าน ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน จำแนกตาม ระดับชั้นของนักเรียนในปกครอง ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน ปรากฏดังนี้

2.1 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาของโรงเรียนวัดคลองชัน อยู่ระดับปานกลางทุกด้าน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ในข้อ 1 ที่ว่าผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการปฏิรูปสถานศึกษาของโรงเรียนทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ และด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเป็นเพราะผู้ปกครองส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างเป็นอาชีพที่ไม่แน่นอน มีความมั่นคงน้อย อีกทั้งผู้ปกครองส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จึงอาจมีความคิดเห็นที่ไม่มีเวลา และไม่มีความสามารถพอที่จะให้ความร่วมมือกับโรงเรียนได้ จึงมีส่วนร่วมระดับปานกลาง เช่นเดียวกับ คราฟ (Craft. 1988 : 1633-A) ที่ได้ศึกษาทัศนคติของชุมชนต่อการจัดการศึกษาและระดับการมีส่วนร่วมในกิจการของโรงเรียน ที่จะทำให้ทัศนคติของชุมชนต่อโรงเรียนดีขึ้นจุดมุ่งหมาย คือต้องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ระดับการมีส่วนร่วมสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน กับทัศนคติต่อสถานศึกษาของรัฐ ผลการศึกษาพบว่า มีความสัมพันธ์กันระหว่างระดับทัศนคติกับระบบโรงเรียนแต่ละสิ่งแวดล้อม แต่ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของชุมชน กับสิ่งแวดล้อมหรือทัศนคติของชุมชนกับระดับการเข้าร่วมในกิจการของโรงเรียน

2.2 ผู้ปกครองที่มีระดับชั้นของนักเรียนในปกครองต่างกันมีส่วนร่วมของในการปฏิรูปสถานศึกษาโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ในข้อ 2 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับชั้นของนักเรียนในปกครองต่างกันมีส่วนร่วมของในการปฏิรูปสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ และด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ผู้ปกครองที่มีระดับชั้นของนักเรียนในปกครองต่างกันมีส่วนร่วมของในการปฏิรูปสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับบาร์นส์ (Barnes. 1995 : 3152-A) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนของผู้ปกครองนักเรียน พบว่า การมีส่วนร่วมกับการเรียนการสอนของโรงเรียน โดยอุดมคติแล้ว ผู้ปกครองต้องการมีบทบาทที่โรงเรียนหรือในชั้นเรียน แม้ว่าจริงๆ แล้วการมีส่วนร่วมของพวกเขา จะไม่เป็นไปตามอุดมคติดังกล่าวและได้ พบว่า ผู้ปกครองต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนและที่บ้านด้วย การศึกษาครั้งนี้ได้หลักฐานเพิ่มเติมว่าบิดามารดาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษา

โรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ชุมชนชาวอเมริกัน-แอฟริกัน มีความประสงค์ที่จะมีสิทธิ์มีเสียงเกี่ยวกับการเรียนการสอนของลูกๆ ของตนซึ่งบ่งชี้ว่าบิดามารดาชาวอเมริกัน-แอฟริกัน เห็นคุณค่าของการศึกษาและเห็นว่าโรงเรียนจำเป็นต้องตระหนักถึงความคาดหวังด้านการศึกษา และวัฒนธรรมของผู้ปกครองด้วย

2.3 ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมของในการปฏิรูปสถานศึกษาของโรงเรียนโดยรวม แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ในข้อ 3 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมของในการปฏิรูปสถานศึกษา ด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ในด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนในด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมของในการปฏิรูปสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับชมแข พงษ์เจริญ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติงานตามระเบียบของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดนนทบุรี ในด้านการแต่งกาย ความประพฤติและการลงโทษ จำแนกตามอาชีพ ระดับการศึกษา เขตที่อยู่อาศัย เชื้อชาติและความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับลูก ผลการวิจัย สรุปได้ว่า 1) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่มีต่อกิจกรรมของโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนมีการเข้าร่วมประชุมที่โรงเรียนจัดขึ้นเกือบทุกครั้ง ส่วนกิจกรรมด้านอื่นๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นผู้ปกครองนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเป็นบางครั้ง 2) ความคิดเห็นของผู้ปกครอง ต่อการปฏิบัติตามระเบียบของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี ผู้ปกครองนักเรียนไม่เห็นด้วยกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมด้านการแต่งกาย และด้านความประพฤติที่ผิดจากระเบียบของโรงเรียน และเห็นด้วยที่โรงเรียนลงโทษนักเรียนตามระเบียบของโรงเรียน 3) ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพ ระดับการศึกษา เขตที่อยู่อาศัย เชื้อชาติและความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับลูก มีส่วนร่วมและความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามระเบียบของนักเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับเยาวนุช ทานาม (2545 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ความต้องการมีส่วนร่วมโดยรวม ผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับสูง มีความต้องการมีส่วนร่วมโดยรวมมากกว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับต่ำในด้านด้านการจัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ด้านการประสานความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนมาลี โชติมา (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา พบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการในการจัดการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อเปรียบเทียบความต้องการตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ พบว่า ผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความต้องการในการจัดการศึกษาในด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรม

การเรียนการสอน การจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ได้เหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีความต้องการในข้อนี้ต่ำกว่ากลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีและระดับสูงกว่าปริญญาตรี และสุวัฒน์ วิวัฒน์ชานนท์ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในงานกิจการนักเรียนของผู้ปกครองโรงเรียนเซนต์คาเบรียล ใน 4 ด้านของผู้ปกครอง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมนักเรียนในด้านการจัดสวัสดิการนักเรียน การจัดบริการแนะแนว การจัดโภชนาการ การจัดบริการด้านสุขภาพนักเรียน การจัดบริการด้านสุขภาพของนักเรียนและการจัดกิจกรรมนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า การที่ผู้ปกครองจะมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านต่างๆ ประกอบด้วยปัจจัยหลายอย่าง เช่นสถานภาพส่วนตัวของผู้ปกครอง รายได้ ระดับการศึกษาอาชีพ และระยะเวลาในการพักอาศัยในชุมชนนั้น ล้วนเป็นสิ่งสำคัญต่อความพร้อมที่จะเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน โรงเรียนควรสร้างความเข้าใจและสร้างสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ปกครอง

2.4 ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมของในการปฏิรูปสถานศึกษาทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ในข้อ 4 อาจเป็นเพราะผู้ปกครองต้องทำงาน มีเวลาว่างน้อย จึงไม่สามารถให้เวลากับโรงเรียนได้มากนัก แต่หากมีกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ ผู้ปกครองก็ยินดีให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี และที่สำคัญผู้ปกครอง อาจยังไม่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการปฏิรูปสถานศึกษาซึ่งเยาวนุช ทานาม (2545 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ความต้องการมีส่วนร่วมโดยรวม ผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับสูงมีความต้องการมีส่วนร่วมโดยรวมมากกว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับต่ำในด้านการจัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ด้านการประสานความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน และเมื่อเปรียบเทียบความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง โดยรวมและในทุกรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนในด้านการจัดหลักสูตรตามปกติในโรงเรียน และด้านการจัดการเรียนการสอน ส่วนด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .05$ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผู้ปกครองที่มีอาชีพรัฐวิสาหกิจมีความต้องการมีส่วนร่วมมากกว่าอาชีพรับจ้างกับอาชีพธุรกิจส่วนตัว และปกครองที่มีอาชีพรับราชการกับอาชีพรับจ้างมีความต้องการมีส่วนร่วมมากกว่าอาชีพธุรกิจส่วนตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .05$ ส่วนผลต่างเฉลี่ยรายคู่อื่นๆ ที่เหลือไม่แตกต่างกันซึ่งมีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยของมามี โชติมา (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการ ในการจัดการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อเปรียบเทียบความต้องการตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความต้องการในการจัดการศึกษาไม่แตกต่างกัน

2.5 ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมของในการปฏิรูปสถานศึกษาทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ในข้อ 5 อาจเป็นเพราะ

ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีรายได้รวมภายในครอบครัวไม่ต่างกัน แสดงถึงความเป็นอยู่และฐานะที่ใกล้เคียงกัน จึงอาจมีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับจอยส์ (สุดาพร สวนจิตต์. 2544 : 65 ; อ้างอิงจาก Joyce. 1992 : 5) ได้ศึกษาเหตุผลของผู้ปกครองที่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาของ 2 รัฐ โดยผู้ปกครอง 2 กลุ่มของโรงเรียนสแตนเบนวิลล์ (Stenbenville Public School) ในรัฐโอไฮโอ (Ohio) และโรงเรียนเซนต์ปอล (St. Paul School) ในรัฐมินเนโซตา (Minnesota) สรุปความเห็นของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนที่คล้ายคลึงกันมา 8 ข้อ คือ 1) คุณภาพของครู 2) ระเบียบของโรงเรียน 3) วินัยของโรงเรียน 4) หลักสูตรพิเศษ 5) จริยธรรมของครู 6) การประเมินความสามารถของครู 7) ความรับผิดชอบของโรงเรียน 8) มีแนวการสอนหลากหลายส่วนเหตุผลที่มีความสำคัญน้อยที่สุดคือ รายได้ครอบครัว มามี โซติมา (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโซติมา เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร พบว่าผู้ปกครองที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีความต้องการในการจัดการศึกษาไม่แตกต่างกัน

2.6 ผู้ปกครองที่มีระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนต่างกัมีส่วนร่วมของการปฏิรูปสถานศึกษาทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ในข้อ 6 อาจเป็นเพราะผู้ปกครองส่วนใหญ่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้เป็นอย่างดี จึงทำให้การมีส่วนร่วมในการปฏิรูปสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับบัญชา จันทรรักษา (2540 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่องทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี พบว่า ปกครองนักเรียนมีความเห็นว่าการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี จัดการศึกษามีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลางทั้งในภาพรวมและในแต่ละงานผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษา เขตที่อยู่อาศัยและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนแตกต่างกัน มีความเห็นต่อการจัดการศึกษาในทุกงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะว่าผู้ปกครองที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษานั้น เป็นผู้ปกครองนักเรียนที่อยู่ในระดับประถมศึกษา หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นโรงเรียนในชุมชน และนักเรียนมีความใกล้ชิดกับผู้ปกครองมากกว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาที่นักเรียนเป็นเด็กโตมีสังคมที่กว้างมากขึ้น ฉะนั้น การมีส่วนร่วมกับโรงเรียนจึงไม่แตกต่างกัน

3. จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมเสนอแนะ ความคิดเห็นของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน โดยนำข้อเสนอแนะ ความคิดเห็นจัดระดับความถี่มากใน 3 อันดับแรกมาเสนอในรูปแบบความเรียงของแต่ละด้าน สรุปได้ว่า

3.1 ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผู้ปกครองเสนอแนะให้เพิ่มการเรียนรู้เกี่ยวกับวิชาทางด้านคอมพิวเตอร์ให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีศักยภาพ ด้านเทคโนโลยีมากขึ้น ส่วนวิชาที่รองลงมา คือ วิชาภาษาอังกฤษโดยอาจมีการเพิ่มครูผู้สอนให้มากขึ้น และสนับสนุนให้มีการสอนวิชาทางด้านศาสนาและวัฒนธรรมให้มากขึ้น เพราะเล็งเห็นว่าในปัจจุบันสังคมค่อนข้างขาดเรื่องเหล่านี้จึงอยากให้โรงเรียนเสริมสิ่งเหล่านี้แก่นักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับนิรันดร์ เลาะวิธี (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของผู้ปกครอง ต่อการจัดโรงเรียนอนุบาลเอกชนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็น ดังนี้

1) ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน โรงเรียนควรจัดหลักสูตรโดยมีจุดมุ่งหมายในการส่งเสริมให้มีพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข รวมทั้งผนวกคุณธรรม จริยธรรม ให้ผสมกลมกลืน ทั้งนี้ นักเรียนควรจะเป็นผู้เลือกกิจกรรมจากสิ่งที่ครูได้เตรียมมาโดยครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบและดำเนินการเรียนการสอน ซึ่งเนื้อหาที่เรียนควรจะเกี่ยวกับตัวนักเรียน และในการจัดกิจกรรมควรเน้นกิจกรรมสร้างสรรค์ด้านการวัดภาพและงานศิลปะ ด้านอาคารสถานที่ โรงเรียนควรจัดห้องเรียนให้มีพื้นที่กว้างเหมาะกับการทำกิจกรรม ให้ความรู้และให้ความร่วมมือกันระหว่าง โรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน

3.2 ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้ปกครองส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ควรมีการจัดทัศนศึกษาหรือจัดการเรียนการสอนนอกสถานที่ตามสมควร เพื่อเป็นการเปลี่ยนบรรยากาศในการเรียน ให้นักเรียนได้สัมผัสสิ่งต่างๆ รอบตัวที่เป็นตัวตนจริงนอกตำราเรียน ประจักษ์ บุญอารีย์ (2545 : 44-49) เสนอแนวคิดการจัดกระบวนการเรียนการสอนควรมุ่งเน้นให้จัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมทุกฝ่าย เพื่อให้มีประสิทธิภาพควรนำภูมิปัญญาท้องถิ่น และให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมตัดสินใจที่เลือกเรียนตามความสนใจ โรงเรียนและครูจะผูกขาดการจัดการเรียนรู้ออกไปไม่ได้อีกแล้ว บทบาทใหม่ของครูคือ ผู้จัดการเรียนรู้ (Teaching Manager) มากกว่านักสอน (Teacher) ผู้เรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุด สามารถแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ตัวตนเองได้หลากหลายทั้งในสถาบัน และนอกสถาบันการเรียนรู้ในอนาคต ไม่ใช่ภาระรับผิดชอบของรัฐแต่เพียงผู้เดียว แต่เป็นของทุกฝ่าย พ่อแม่ เครือญาติ ผู้นำศาสนา องค์กร เอกชน องค์กรประชาชน องค์กรภาครัฐ นายจ้าง สื่อมวลชน ฯลฯ เช่นเดียวกับบริษัทนี้ ทำเลดี (2544 : 37-38) ให้แนวคิดว่าการกำหนดกิจกรรมหรือประสบการณ์ (Activity or Experience) ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ โดยพิจารณาว่ากิจกรรมหรือประสบการณ์ใด จะนำผู้เรียนไปสู่จุดหมายปลายทางได้ จะให้ค้นคว้า ทดลอง อภิปราย ชมภาพยนตร์ ฯลฯ การวางแผนการเรียนการสอน กระบวนการเรียนการสอนประกอบด้วยฝ่ายที่ทำหน้าที่สอน (Teacher) และฝ่ายที่ทำหน้าที่เรียน (Learning) ในการดำเนินกิจกรรมให้บรรลุจุดหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลจะต้องวางแผนล่วงหน้าอย่างรัดกุมและมีขั้นตอน โดยที่ฝ่ายทำหน้าที่สอนจะเป็นผู้กำหนดและควบคุมให้เป็นไปตามแผนการนั้น การวางแผนการเรียนการสอน มีวิธีการดังนี้ คือ 1) กำหนดยุทธศาสตร์การสอน (Teaching Strategy) ได้แก่ เทคนิค วิธีสอนที่จะนำมาใช้ ผู้สอนเป็นฝ่ายกระทำคนเดียว หรือร่วมงานกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียนหรือผู้เรียนกระทำแต่เพียงฝ่ายเดียว จะเป็นการเรียนการสอนแบบบรรยาย สืบสวน สอบสวน ฯลฯ 2) กำหนดสื่อการเรียนการสอน (Instructional Media) จะใช้สื่อประเภทใดที่สอดคล้องกับกิจกรรมหรือประสบการณ์ และยุทธศาสตร์การสอนที่กำหนดไว้จัดหาสื่อมาเตรียมไว้ 3) กำหนดบทบาทของผู้สอนและผู้เรียน (Teacher and Student Role) จะให้ผู้สอนและผู้เรียนทำอะไร ในแต่ละขั้นตอนของกิจกรรม มีลำดับก่อนหลังอย่างไร หน้าที่ของแต่ละฝ่ายจะต้องปฏิบัติมีอะไรบ้าง 4) กำหนดการจัดกลุ่ม เวลา และสถานที่ (Group Time and Space) จะจัดกลุ่มผู้เรียนแบบใดจัดกลุ่มใหญ่ กลุ่มเล็ก หรือรายบุคคล จะใช้เวลาในการเรียนการสอนทั้งหมดเท่าไร และแต่ละขั้นตอนของ

กิจกรรมใช้เวลาเท่าใด จะจัดการเรียนการสอนที่ใด จะเป็นภายในห้องเรียน โรงยิม ห้องปฏิบัติการ หรือนอกสถานที่

3.3 ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ มีข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นจากผู้ปกครองที่เป็นประโยชน์ทั้งตัวนักเรียนและโรงเรียนในหลายส่วนเช่น ควรมีการสร้างกำแพงให้มีความสูง เพื่อความปลอดภัยต่อตัวนักเรียน ห้องน้ำควรมีการดูแลทางด้านความสะอาดและโรงอาหารควรมีการดูแลในเรื่องความปลอดภัยซึ่งสอดคล้องกับบทนี้ ทำเลดี (2544 : 19-23) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนไว้ว่าการพัฒนาสถานศึกษา และการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนเป็นสิ่งจำเป็นให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน การพัฒนาอาคารสถานที่ให้สะอาดเรียบร้อย สวยงาม ร่มรื่น เรียบร้อยการจัดหาน้ำดื่มมาใช้ให้เพียงพอ ส่วนในระยะยาวจะต้องมีการจัดทำแผนพัฒนาจัดหางบประมาณส่งเสริมและสนับสนุน เช่น การสร้างอาคารเรียนเพิ่ม การจัดซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์ประกอบการเรียนการสอน การพัฒนาสถานศึกษาเพื่อให้เกิดผลสำเร็จอย่างจริงจัง จะต้องมีการติดตามโดยต่อเนื่องทุกระยะ โดยในสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด การปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา จะต้องอาศัยพลังของบุคลากร รวมทั้งองค์กร ที่จะต้องให้ความสนใจ และเอาใจใส่จะสามารถพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นสถานศึกษาในอุดมคติ เช่นเดียวกับ มามี โชติมา (2546 : 19-23) ความต้องการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ผู้ปกครองส่วนใหญ่ คาดหวังให้โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อม ภายในโรงเรียนโดยเน้นความปลอดภัย สะอาด และสภาพของห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอ มีอากาศถ่ายเทดี และมีบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมแก่วัยของเด็ก สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้จะต้องอยู่ในสภาพที่สนองความต้องการ ความสนใจของเด็ก ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ครูจะต้องจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กอยู่ในที่สะอาด ปลอดภัย อากาศสดชื่น ผ่อนคลายไม่เครียด มีโอกาสออกกำลังกายและพักผ่อน มีสื่อวัสดุอุปกรณ์ มีของเล่นที่หลากหลายเหมาะสมกับวัยให้เด็กมีโอกาสได้เลือกเล่น เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและโลกที่เด็กอยู่ รวมทั้งพัฒนาการอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคม ดังนั้น สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน จึงเป็นเสมือนหนึ่งสังคมที่มีคุณค่าสำหรับเด็ก แต่ละคนและสอดคล้องกับสมลักษณ์ มธุรสสุวรรณ (2548 : 47-51) กล่าวถึงหลักการจัดสภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ว่าสภาพแวดล้อม และอาคารสถานที่มีความสำคัญในการเสริมสร้างความเจริญทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และสังคมให้กับผู้เรียน บุคลากรเป็นส่วนช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงต้องจัดอาคารสถานที่สภาพแวดล้อมให้อยู่ในสภาพที่ดีเพื่อเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดึงดูดความสนใจให้ผู้เรียนศรัทธา ตลอดจนสร้างบรรยากาศในการเรียน

3.4 ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองในปัจจุบันค่อนข้างดีมาก ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในทุกด้านอย่างเต็มที่ แต่อาจเพิ่มเติมในส่วนของการประชุมผู้ปกครองในเรื่องการแจ้งข่าวการประชุมควรมีจดหมายแจ้งการประชุมถึงผู้ปกครองเป็นทางการและอยากให้มีการเลือกตัวแทนของผู้ปกครอง เพื่อเป็นบุคคลหลักที่คอยช่วยประสานงานระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองกันเองจะทำให้การจัดกิจกรรมหรือจัดงานต่างๆ ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นซึ่ง

สอดคล้องกับ ธนาชัย ภูมาต (2547 : 33-34) กล่าวว่า ความสัมพันธ์กับชุมชนนั้นโรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมได้มากมาย เพื่อเป็นการสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนนั้น การเอื้อเฟื้อสถานที่ของโรงเรียนเพื่อจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น งานด้านศาสนา นิทรรศการด้านสุขภาพอนามัย การให้ความรู้ด้านวิชาช่าง ตลอดจนการบริการทางสังคมต่างๆ อันจะทำให้เกิดความใกล้ชิดระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจนทำให้รู้สึกว่าเป็นส่วนสำคัญของชุมชนในขณะเดียวกันโรงเรียนก็มีบทบาทสำคัญในชุมชนได้เป็นอย่างดีด้วย เช่นเดียวกับมามี โชติมา (2546 : 18 - 22) กล่าวถึง วิธีการที่สร้างความสัมพันธ์ของครูและผู้ปกครอง ควรติดต่อสื่อสารร่วมมือกันจะได้เข้าถึงความต้องการของเด็ก และตอบสนองความต้องการได้ถูกต้องเหมาะสม โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ ผู้ปกครองเข้าร่วมสนับสนุนการศึกษาของเด็ก เพราะเด็กมีความผูกพันเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวจึงควรให้ความสำคัญต่อผู้ปกครองและครอบครัว เพื่อโรงเรียนจะได้จัดการศึกษาตรงตามความต้องการของเด็กได้พร้อมทั้งหาแนวทางในการพัฒนาวิธีการทำงาน ร่วมกันกับผู้ปกครองให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับจารุมาศ บุญอินทร์ (2545 : 40-41) เสนอแนวคิด การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีความสำคัญในแง่ที่โรงเรียนจะต้องให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชนเพื่อเปลี่ยนแปลงแก้ไข ความเชื่อ ความคิดและเจตคติที่ไม่ดีเดิมๆ ตลอดจนปลูกฝังความเชื่อถือศรัทธาแก่ประชาชน เพื่อให้ชุมชนเห็นเจตคติของโรงเรียนที่มีต่อชุมชนคอยชักจูงให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและการดำเนินงานของโรงเรียน ประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนรู้และเข้าใจจุดประสงค์ของการกระทำต่างๆ ของโรงเรียน เป็นต้น การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้นมีเครื่องมือที่สำคัญคือ ครูและนักเรียนนั่นเองเพราะนักเรียนเป็นสมบัติที่สำคัญของชุมชนและในขณะเดียวกันก็เป็นส่วนที่สำคัญยิ่งของโรงเรียน

3.5 ด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน ผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นว่านักเรียนมีผลการเรียนค่อนข้างอ่อนมาก จึงอยากให้ครูมีการประเมินผลที่ละเอียด และมีความถี่ในการประเมินผลมากกว่าที่เป็นอยู่ เป็นเพราะว่า ผู้ปกครอง คาดหวังกับผลการเรียนของนักเรียน และหากเกิดความผิดพลาดจะได้แก้ปัญหาได้ทันทั่วทั้งที่ เช่นเดียวกับจินดา ทับจีน (2546 : 46-47) ได้กล่าวว่า การประเมินผลการเรียนของนักเรียนควรรู้จักใช้เครื่องมือ วิธีการเหมาะสมมีการวัด และประเมินผลผู้เรียนอย่างเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับวุฒิภาวะกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) รัชณี ทำเลดี (2544 : 37-38) การประเมินผล (Evaluation) พิจารณาว่าจะใช้วิธีการประเมินผลแบบใด เวลาใดที่จะทำการประเมินผล และจุดใดบ้างที่ต้องประเมินผล เช่น สื่อ กิจกรรม ยุทธศาสตร์การสอน จุดมุ่งหมายของผู้เรียน ฯลฯ เพื่อนำเสนอข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น เมื่อผู้สอนวางแผนและเตรียมการทุกอย่างพร้อมแล้ว จึงดำเนินการตามแผนการที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับสมลักษณ์ มธุรสสุวรรณ (2548 : 40-41) กล่าวถึงการประเมินผลผู้เรียนดังนี้ การประเมินสภาพจริง เป็นการประเมินที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่ตรงตามความต้องการ และเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจ เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จำเป็นต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

สม่ำเสมอ ตั้งแต่ก่อนเริ่มต้น ระหว่าง และหลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการ และเทคนิคที่หลากหลาย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากผลการวิจัยการศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ในครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. จากงานวิจัยในด้านสถานภาพทางชีวิตสังคมของผู้ปกครองพิจารณาในด้านการศึกษาของผู้ปกครองส่วนมากมีการศึกษาดำกว่าปริญญาตรีและมีส่วนร่วมน้อยกว่าปริญญาตรี ซึ่งเป็นข้อที่บริหารควรคำนึง และหาแนวทางเพื่อให้ประชากรกลุ่มดังกล่าวเข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้น

2. ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในระดับปานกลางแต่เป็นด้านที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมต่ำที่สุด ด้วยเหตุดังกล่าวผู้บริหารควรนำมาพิจารณาและส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในรูปแบบต่างๆ เช่น การเรียนภาษาอังกฤษกับเจ้าของภาษา ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมอย่างถูกต้องหรือการเรียนคอมพิวเตอร์สำหรับเด็ก เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการให้กับนักเรียน อีกทั้งเป็นไปตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

3. ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ควรมีการจัดทัศนศึกษาหรือจัดการเรียนการสอนนอกสถานที่ตามสมควร เพื่อเป็นการเปลี่ยนบรรยากาศในการเรียนให้นักเรียนได้สัมผัสสิ่งต่างๆ รอบตัวที่เป็นตัวตนจริงนอกตำราเรียนด้วย

4. ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ควรสร้างรั้วรอบขอบชิดเพื่อความปลอดภัยต่อตัวนักเรียนเอง ควรมีการดูแลทางด้านความสะอาดและด้านการระบายอากาศ นอกจากด้านสุขลักษณะของภาชนะ และสถานที่ แล้วควรมีการดูแลในเรื่องความปลอดภัย และสถานที่พักผ่อนในยามพักกลางวันควรมีการจัดสร้าง และดูแลเพิ่มมากขึ้น

5. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง ควรเพิ่มเติมในส่วนของการประชุม ผู้ปกครองในเรื่องการแจ้งข่าวการประชุม ควรมีจดหมายแจ้งการประชุมถึงผู้ปกครองเป็นทางการและอยากให้มีการเลือกตัวแทนของผู้ปกครอง เพื่อเป็นบุคคลหลักที่คอยช่วยประสานงานระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองกันเองจะทำให้การจัดกิจกรรมหรือจัดงานต่างๆ ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

6. ด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน นักเรียนมีผลการเรียนค่อนข้างอ่อนมากจึงอยากให้ครูมีการประเมินผลที่ละเอียด และมีความถี่ในการประเมินผลมากกว่าที่เป็นอยู่ เพื่อเป็นการติดตามผลการเรียนของนักเรียนพัฒนาให้เต็มศักยภาพของนักเรียนแต่ละคน และสามารถแก้ไขปัญหาได้รวดเร็วและให้ครูทบทวนเรื่องการเรียนของนักเรียนให้มากขึ้น และส่งเสริม สนับสนุนให้ถูกต้องสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษางานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ดังนี้

1. เนื่องจากวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษากับโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานี เขต 2 ซึ่งได้ศึกษาเพียงแห่งเดียวผลการวิจัยจึงไม่ครอบคลุมทั้งจังหวัด ในการวิจัยครั้งต่อไปควรเพิ่มจำนวนโรงเรียนในการวิจัยให้มีจำนวนของโรงเรียนมากขึ้น
2. การวิจัยครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับหลายฝ่าย อาทิ ผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครอง ทั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาแต่ผู้ปกครอง ในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษามีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย จึงควรวิจัยผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ เพื่อนำผลมาประกอบเป็นแนวทางการจัดการศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2543). *แนวทางการบริหารโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: อรุณสภาคัดพร้าว.
- (2545ก). *เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 คู่มือการจัดการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: กรมฯ.
- (2545ข). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. พิมพ์ครั้งที่ 3*. กรุงเทพฯ: กรมฯ.
- (2546ก). *แนวทางการประเมินผลด้วยทางเลือกใหม่ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: กรมฯ.
- (2546ข). *เอกสารหลักฐานการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: กรมฯ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2539). *คู่มือการปฏิรูปการศึกษาในแนวทางการปฏิรูปสถานศึกษาให้เป็นโรงเรียนในอุดมคติตามองค์ประกอบที่กำหนดไว้ในบัญญัติ 10 ประการ*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- (2541). *นโยบายและแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี*. กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา.
- (2547). *รายงานการวิจัย สภาพการณ์และฐานข้อมูลการจัดการศึกษาโดยครอบครัวในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- กฤษณ์เทพ อุปจันทร์. (2542, สิงหาคม—กันยายน). การบริหารแบบยึดโรงเรียนเป็นฐาน School Based Management : SBM. *ข้าราชการครู*. 19(6): 32—37.
- กมลาลำพูน. (2542). *การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเด็กวัยก่อนอนุบาลเกี่ยวกับการจัดบริการดูแลเด็กวัยอนุบาลในโรงเรียนสาธิตของสถาบันราชภัฏ*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กวิน เสือสกุล. (2546). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของผู้ปกครองในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ประชากร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2538). *การทำงานพัฒนาวัฒนธรรมชุมชนโดยถือนุรักษ์เป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ: สภาคทอลิคแห่งประเทศไทยเพื่อการพัฒนา.
- กิตติ การโสภ. (2536). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาในโรงเรียน ร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521(ฉบับปรับปรุง 2533)*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (ประถมศึกษา). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.

- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2542). การศึกษาสำหรับผู้ปกครองเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- . (2541 มกราคม). วิธีการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองและสารสนเทศที่ผู้ปกครอง
เด็กอนุบาลต้องการ. วารสารการศึกษาปฐมวัย. 2(1): 64–67.
- เก็บ ศรีสง่า. (2528). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำ
หมู่บ้านของประชาชนในเขตพื้นที่ยากจน อ.โกกรพระ จ.นครสวรรค์. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม.
(การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- จักรกฤษ แยมสรวล. (2545). การศึกษาบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัด
การศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จารุมาศ บุญอินทร์. (2545). การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
ถ่ายเอกสาร.
- จินดา ทับจีน. (2546). พฤติกรรมการสอนของครูที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนขยายโอกาสทาง
การศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษากลุ่มกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- จิรพันธ์ ไตรทิพจรัส. (2542, ธันวาคม). ปฏิรูปสถานศึกษา : ทางเลือกในการพัฒนาชุมชน
ชนบทไทย. วารสารวิชาการ. 2(12): 46–51.
- จำเนียร ไตรมาตร. (2546). การปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและ
การสอน). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- จิราพร ตั้งสุวรรณ. (2546). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการวางแผน
จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตบรมราชชนนี 2 สังกัด
กรมสามัญศึกษาส่วนกลาง. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ฉลอง คงเจริญ. (2545). ศึกษาคุณลักษณะและความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนต่อการมีส่วนร่วม
ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
สมุทรสาคร. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ฉลุวิทย์ ดีวงศ์. (2545). การมีส่วนร่วมบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมุกดาหาร.
ปริญญาณิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาลังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิต
พัฒนศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ชมแข พงษ์เจริญ. (2542). การศึกษาการมีส่วนร่วมและความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการ
ปฏิบัติงานตามระเบียบของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญจังหวัดนนทบุรี.
ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2547). สู่ทิศทางใหม่การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: K & P BOOKS.
- ชินรัตน์ สมสืบ. (2539). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชูชาติ พวงสมจิตร์. (2541). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วม
ของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ด.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ถ่ายเอกสาร.
- ชำนาญ ปาณางษ์. (2544). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียน
ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร: การศึกษาพหุกรณี.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (วิจัยและพัฒนาการศึกษา). พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
นเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- ณรงค์ ณ ลำพูน; และเพ็ชรี รูปวิเชตร. (2546). การบริหารจัดการคุณภาพโดยรวม (Total Quality
Management : TQM). เชียงใหม่: โรงพิมพ์แสงศิลป์.
- ณรงค์ ศรีสวัสดิ์. (2542, สิงหาคม-ตุลาคม). การส่งเสริมในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในสถานศึกษา.
ไทยคดีศึกษา. 16(1): 6—10.
- ดรุณี เวียงชัย. (2541). การศึกษาสภาพการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดำรงค์ พลโภชน. (2547, กันยายน-พฤศจิกายน). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาตามเจตนารมณ์ของ
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. วารสารบริหารการศึกษา มศว. 1(3):
28-31.

ถวิล มาตรเลี่ยม. (2543, กรกฎาคม). การบริหารจัดการโรงเรียนเป็นฐาน : สานปฏิรูป. 3(28): 25-26.

ทองใบ สุขาริ. (2543). ภาวะผู้นำและการจูงใจ. พิมพ์ครั้งที่ 2. อุบลราชธานี: คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.

ทัศนาศ แสงศักดิ์. (2539). รูปแบบการมีส่วนร่วมในการฝึกอาชีพระยะสั้น ช่างอุตสาหกรรม กรมอาชีวศึกษา. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ทิพทยา สุวรรณภูมิ. (2544). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามการรับรู้ของ คณะกรรมการโรงเรียน กลุ่มศรีนครินทร์ สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

ธนาชัย ภูมาตร. (2547). ศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล; ปราณี สังฆะตะวรรณ; และประภาพรรณ เอี่ยมสุภาสิต. (2546). ชุดฝึกอบรมครู : ประมวลสาระหลักสูตรสถานศึกษา. วันที่ 23 มกราคม 2546. สืบค้นเมื่อ 11 มกราคม 2548, จาก <http://area.ge.go.th/phayao1/data/b05.doc>

ธีรภัทร์ เจริญดี. (2542). การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

ธีระ รุญเจริญ. (2546). การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง จำกัด.

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2534). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.

นภาพรรณ อนุบาล. (2540). การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับสวัสดิการของนักเรียน ในโรงเรียนอนุบาล. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

นภาพรณ หะวานนท์. (2543). รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาเงื่อนไขความสำเร็จในการดำเนินงาน ของคณะกรรมการโรงเรียน. เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง การศึกษาเงื่อนไข ความสำเร็จในการดำเนินงานของคณะกรรมการโรงเรียน. กรุงเทพฯ: สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

- นภเนตร ธรรมบวร. (2541). *บทบาทของครอบครัวกับการศึกษา. รายงานการวิจัยประกอบร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- นิภาพรณ หงษ์ชูเกียรติ. (2544). *สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาล. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การศึกษาปฐมวัย)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2546). *การมีส่วนร่วม : หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณีตัวอย่าง*. เชียงใหม่: 598 Print.
- นิรัตน์ ช่วยเจริญ. (2543). *การบริหารสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- นรินทร์ จงวุฒิเวศย์. (2527). *กลวิธีแนวทางวิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชนในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภณาการพิมพ์.
- นรินทร์ เละวิสี. (2545). *ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดโรงเรียนอนุบาลเอกชนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา)*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- แนว โสทธิพันธ์. (2543). *การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในชนบท ; ศึกษากรณีเฉพาะในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การพัฒนาชุมชน)*. สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ถ่ายเอกสาร.
- น้ำทิพย์ เสือสารัตน์. (2546). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาในโรงเรียนเอกชน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- บวรวิทย์ เลิศไกร. (2546). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน : กรณีศึกษาเฉพาะเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บพิตร ออมไธสง. (2546). *การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- ประกอบ คูปรัดน์. (2528). *การศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน*. กรุงเทพฯ: สารมวลชน.
- ประกอบ คุณารักษ์; และคณะ. (2531). *โครงการศึกษารูปแบบความร่วมมือขององค์กรชุมชน (คณะกรรมการศึกษา) ต่อการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- ประวิทย์ พิพิธโกศลวงศ์. *ภาวะผู้นำ(Leadership)*. เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องอบรมปฏิบัติการ กระบวนทัศน์การบริหารแนวใหม่. ปทุมธานี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต2.
- ประเสริฐ วิเศษกิจ. (2542). *ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษา โรงเรียน สหิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)*. กรุงเทพฯ: โรงเรียนสหิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ประเวศ วะสี. (2539). *ปฏิรูปการศึกษาไทย : ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์และมาตรการ*. *ข้าราชการครู*. 16(4): 32–36.
- . (2543, มีนาคม). *หัวใจของการปฏิรูปการศึกษาคือการปฏิรูปการเรียนรู้*. *ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด*. 3(5): 18–20.
- . (2544). *ยุทธศาสตร์ทางปัญญาและการปฏิรูปการศึกษาที่พาประเทศพ้นวิกฤต*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี.
- ประหยัด แสงวิชัย. (2544). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมและค่านิยมทางวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางแบบมีครูเป็นผู้ประเมินผลกับแบบนักเรียนเป็นผู้ประเมินผลตนเอง*. *ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปาริชาติ สอนอักษร. (2543). *การศึกษาพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครูโรงเรียนสตรีภูเก็ต สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดภูเก็ต*. *วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)*. สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ. ถ่ายเอกสาร.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- ประจักษ์ บุญอารีย์. (2545, เมษายน). *การใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อการศึกษา*. *วารสารครุทัศน์*. 16(1): 44-49.
- พจน์ย์ เทียมศักดิ์. (2543, ตุลาคม-พฤศจิกายน). *ปฏิสัมพันธ์ของการเรียนรู้ในชุมชนและโรงเรียน*. *วารสารข้าราชการครู*. 21(1): 14-17.

- พรรณิ ชุมพล. (2536). การให้ความรู้ผู้ปกครองบทบาทครูอนุบาล. วารสารการศึกษาปฐมวัย. 2(4): 5-7.
- พินิจดา วีระชาติ. (2542). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- พัชรี สีโรส; พิสิฐ สุกรีพงษ์; และคนอื่น ๆ. (2546). คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน. กรุงเทพฯ: มูลนิธิปริญญาโทกับการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พิทยา สุวรรณภูมิ. (2544). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามการรับรู้ของ คณะกรรมการโรงเรียน กลุ่มศรีนครินทร์ สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์. ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- พิกุล รัตนประเสริฐ. (2537). แนวทางในการพัฒนาการจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดใหญ่ จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- พิมพรรณ เทพสุเมธานนท์. (2532). โรงเรียนและชุมชน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พิมพา ตามี. (2540). ความต้องการของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ประถมศึกษาอำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระ ศศ.ม. (ประถมศึกษา). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- พีรพัฒน์ วัชรินทรากูร. (2542). บทบาทของสมาคมและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ ศึกษา เขตการศึกษา 7. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). นนทบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช. ถ่ายเอกสาร.
- ไพโรจน์ สุขสัมฤทธิ์. (2531, กุมภาพันธ์). การมีส่วนร่วมของประชาชน. พัฒนาชุมชน. 27(2): 24-30.
- . (2531, กรกฎาคม). การมีส่วนร่วมของประชาชน. พัฒนาชุมชน. 3(2): 3-7.
- พรชัย ภาพันธ์. (2546, กรกฎาคม-กันยายน). การสร้างวัฒนธรรมองค์การเพื่อรองรับการปฏิรูป ระบบราชการ. วารสารข้าราชการครู. 23(4): 6-14.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. (2545). กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- พวงรัตน์ เกษรแพทย์. (2543). การวางแผนกลยุทธ์สำหรับนักศึกษา. กรุงเทพฯ: สุริยาสาส์.

- ไพบูลย์ คนเสี้ยม. (2547). สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. (2547, มกราคม-มิถุนายน). คุณภาพเริ่มจากผู้บริหาร. วารสารบริหารการศึกษา มศว. 3(7): 12-13.
- ไพโรจน์ พิทักษ์ทวยหาญ. (2545, สิงหาคม). การจัดการศึกษาโดยสถานศึกษาเพื่อพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนและให้สอดคล้องกับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา. วารสารวิชาการ. 5(8): 21-24.
- ภัทราภรณ์ นันทวงศ์. (2546). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครลำปาง. ปรินญาณิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ลำปาง: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏลำปาง. ถ่ายเอกสาร.
- ภาณุวัฒน์ รักติวงศ์. (2542, เมษายน). แนวคิดในการดำเนินการประกันคุณภาพทางการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด. วารสารวิชาการ. 2(4): 34-41.
- มงคล เพาะผล. (2544). ศึกษาพฤติกรรมการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางของครูในโรงเรียนเครือข่ายวิทยาการ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดภูเก็ต. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ. ถ่ายเอกสาร.
- มณฑนา พิพัฒน์เพ็ญ. (2540). การมีส่วนร่วมและกระบวนการถ่ายทอดความรู้ของปราชญ์ชาวบ้านในการสอนดนตรีพื้นบ้านของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการนิเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2541). การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนเทศบาล ในจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). นนทบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.
- (2547). การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม : ประชาชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และราชการ. กรุงเทพฯ: บুদ্ধพอยท์.
- มณเฑียร ทุมพันธ์. (2546). บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่ใช้การบ้านแบบมีส่วนร่วม. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- มณี จันทรไทย. (2546). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนชนบทของประชาชน ใน ตำบลกระเบื้องนอก อำเภอเมืองยาง จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (คหกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- มามี โชติมา. (2546). การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน อนุบาลโชติมา เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เยาวนุช ทานาม. (2545). การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนสอนภาษาจีน. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รัชนก โสภพิศ. (2542). การมีส่วนร่วมและความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการจัดการอาชีวศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการนิเทศ). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- รัชนี ทำเลดี. (2544). การพัฒนาสถานศึกษาด้านอาคารสถานที่ ที่เอื้อต่อการเรียนการสอนในโรงเรียนปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- รุ่ง แก้วแดง. (2540). รัฐธรรมนูญกับการศึกษาของชาติ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- (2541). ปฏิวัติการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: มติชน.
- (2542). ปฏิวัติการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: มติชน.
- (2543). ปฏิรูปการศึกษาผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุดฉบับพ่อแม่. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- (2544). วิถีเด็กไทยในสหัสวรรษใหม่. จากคำกล่าวเปิดการสัมมนาวิชาการ วันที่ 22 มกราคม 2543 ณ อาคารเฉลิมพระบารมี 50 ปี. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- รุ่งเรือง สุขากิริมย์; และอรุณี สถานพงษ์. (2544). รายงานการศึกษาเรื่องความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียน. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- ละออ เกษสุวรรณ. (2544). สภาพและปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5. ปรินิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

- ลักษณะ ฤทธาคนี. (2547ก). ทศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- . (2547ข, ตุลาคม). ปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง. วารสารการศึกษาปฐมวัย. 8(4): 10-16.
- ลาวัลย์ วงศ์ขันแก้ว. (2542). ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในโรงเรียน บ้านแม่หล้า สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอคลอง จังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การประถมศึกษา). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- วงศ์เสรี. (2545). ข้อคิด...ชวนฝัน...ด้านการศึกษา. เอกสารประกอบการเสวนาเรื่อง "การมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น" วันที่ 7 กันยายน 2545 ณ ห้องประชุม อาคาร วิทยบริการ วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วรารณ วงศ์ใหญ่. (2540). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- วรารณ นพคุณทอง. (2538). ความคาดหวังของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโรงเรียน เอกชนระดับประถมศึกษาเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- วิวารณ เนตรทิพย์. (2548). ศึกษาความสามารถในการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วัดคลองชัน โรงเรียน. (2545 -2547). ธรรมนูญโรงเรียนวัดคลองชัน. ปทุมธานี: โรงเรียน วัดคลองชัน.
- . (2545). แผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนวัดคลองชัน. ปทุมธานี: โรงเรียนวัดคลองชัน.
- . (2546). แผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนวัดคลองชัน. ปทุมธานี: โรงเรียนวัดคลองชัน.
- . (2547). แผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนวัดคลองชัน. ปทุมธานี: โรงเรียนวัดคลองชัน.
- . (2548). แผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนวัดคลองชัน. ปทุมธานี: โรงเรียนวัดคลองชัน.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538, กุมภาพันธ์-มีนาคม). ค่าเฉลี่ยกับการแปลความหมาย : เรื่องง่ายๆที่ บางครั้งก็พลาดได้. ข่าวสารการวิจัยการศึกษา. 18(3): 8-11.

- วิไลวรรณ กันธิยะ. (2537). ความต้องการของชุมชนแม่ข่ายเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอนใน
โรงเรียนแม่ข่ายวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการสอน).
เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2546). การบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- . (2542). การบริหารโรงเรียนแบบกระจายอำนาจ (DSM : Decentralized School
Management). กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- . (2546). โรงเรียน : องค์การแห่งการเรียนรู้แนวคิดทางการบริหารการศึกษา.
พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- ศักราช ฟ้าขาว. (2543, เมษายน-พฤษภาคม). ทำอย่างไรให้ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการจัด
การศึกษา. วารสารข้าราชการครู. 20(4): 40-42.
- ศศิธร เวียงเหล็ก. (2542). ความเห็นของผู้ปกครองต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล
เอกชนในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริกุล กลวิวัฒน์. (2546, มิถุนายน). การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นอย่างไร. วารสารพัฒนาชุมชน.
42(6): 19-21.
- ศิริกาญจน์ โกสุมภ์. (2542). การมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนเพื่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ด. (พัฒนศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริพงษ์ เสงายอน. (2547). หลักการบริหารการศึกษา : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ:
บุ๊คพอยท์.
- ไศยลักษณ์ กมลศักดิ์วิกุล. (2538). บทบาทของสมาคมผู้ปกครองและครูในการส่งเสริมการมี
ส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ สส.ม.
(สังคมสงเคราะห์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สมชาย เทพแสง. (2548, ตุลาคม-ธันวาคม). เปรียบเทียบนโยบายการปฏิรูปโรงเรียนใน
ต่างประเทศ. วารสารวิชาการ. 8(4): 40-47.
- สมชิต ขันขวา. (2544). การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น.
วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.

- สมบูรณ์ สุขประเสริฐ. (2545). การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน เอกสารประกอบ การเสวนาเรื่อง "การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น" วันที่ 7 กันยายน 2545 ณ ห้องประชุม อาคารวิทยบริการ วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมลักษณ์ ภูคำแสน. (2540). การศึกษาบทบาทของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาใน โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- สมลักษณ์ มธุรสสุวรรณ. (2548). การศึกษาบรรยากาศกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหาร การศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมศักดิ์ จีเพ็ชร. (2544). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2542, สิงหาคม-กันยายน). แนวคิดในการพัฒนาคนและกระบวนการเรียนรู้. วารสารข้าราชการครู. 19(6): 11-21.
- สมศักดิ์ สุดดวง. (2544). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน ในเขตประเทศ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมศรี สุ่มมาตย์. (2545). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่เอื้อต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตาม แนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์; วิชุนา ปาณปถุณ. (2546). กลยุทธ์คืนปัญญาสู่ชุมชน : กรณีศึกษาโรงเรียน สามประโยชน์กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สฤณี มินทะ. (2536). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาในสังคมไทย : แนวคิด ปัญหาอุปสรรคและแนวทางในอนาคต. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- सनาน ธรรมรส. (2541). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรณีศึกษา กลุ่มโรงเรียน ปราสาทเยอ อำเภอไพบึง จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ พศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

- สัมพันธ์ อุปลา. (2541). การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น.
วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2544, ตุลาคม-พฤศจิกายน). รูปแบบการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา.
วารสารข้าราชการครู. 22(1): 10-12.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2. (2548). แผนปฏิบัติการประจำปีเขตพื้นที่การศึกษา
ปทุมธานี เขต 2. ปทุมธานี: นโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี
เขต 2.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2539). คู่มือการจัดการศึกษาระดับก่อนประถม
ประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: อรุณสาลาดพร้าว.
- (2531). คุณภาพของโรงเรียนประถมศึกษาในชนบท. กรุงเทพฯ: ฝ่ายการศึกษา.
- (2541). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- (2545). แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559). กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวาน
กราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2544). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2545-2549. กรุงเทพฯ: อรุณสาลาดพร้าว.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). ชุดฝึกอบรมครู: ประมวลสาระ ชุดฝึกอบรม. กรุงเทพฯ:
อมรินทร์พรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2544ก). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ:
อรุณสาลาดพร้าว.
- (2544ข). รายงานปฏิรูปการศึกษาต่อประชาชน. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พรินติ้งแอนด์
พับลิชชิ่ง.
- (ม.ป.ป.). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชกฤษฎีกา จัดตั้ง
สำนักงานปฏิรูปการศึกษา พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- สุดาพร สอนจิตต์. (2544). การศึกษาตัวแปรที่สัมพันธ์กับคุณลักษณะของโรงเรียนคาทอลิกใน
สังฆมณฑลราชบุรีตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การบริหาร
การศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุดารัตน์ แซ่ซี้. (2542). ความคาดหวังของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล
ปราโมชพัฒนา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (สาขาการบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

- สุดารัตน์ วัฒนพฤกษา. (2545). *บทบาทของครูใหญ่ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สุนทร วิเศษ. (2545). *การดำเนินงานหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่นของโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน)*. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- สุวัฒน์ อนุรัตน์. (2541, สิงหาคม). มาทำความเข้าใจการบ้านของลูกกันสักนิด. *การศึกษาเอกชน*. 8(79): 17-20.
- สุวรรณ วลัยอักษรลิขิต. (2547). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเปรมฤทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุวัช พานิชวงษ์. (2546). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุวัฒน์ วิวัฒน์ชานนท์. (2548). *การศึกษาการมีส่วนร่วมในงานกิจการนักเรียนของผู้ปกครองโรงเรียนเซนต์คาเบรียล. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุมาลี คุ่มชัยสกุล. (2544, มกราคม). การสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาของเด็กปฐมวัย. *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 5(1): 12—19.
- สมณฑา พรหมบุญ. (2544, มกราคม). การปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย. *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 5(1): 8-11.
- สุนีย์. (2539). สองมือของพ่อแม่พัฒนาการศึกษา. *วารสารแนะแนว*. 30(163): 15—19.
- สุรัฐ ศิลปอนันต์. (2543). *กระบวนการปฏิรูปโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: อรุณสาลาดพร้าว.
- สุวรรณ วลัยอักษรลิขิต. (2547). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเปรมฤทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. (2537). หน่วยที่ 7 ปัญหาและแนวโน้มเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการศึกษา. ในการประมวลสาระชุดวิชาสัมมนาปัญหาและแนวโน้มการบริหารการศึกษา. หน้า177-215 นนทบุรี: สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- . (2545). การศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น. เอกสารประกอบการเสวนาเรื่อง "การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น" วันที่ 7 กันยายน 2545 ณ ห้องประชุมอาคารวิทยบริการ วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- โสภณ นุ่มทอง. (2545, ตุลาคม-ธันวาคม). การปฏิรูปการสอน. วารสารข้าราชการครู. 23(1): 11-13.
- อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ. (2547). การบริหารการศึกษาในคลื่นความเปลี่ยนแปลง. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: วินัยการพิมพ์.
- อเนก นามวงษ์. (2546). การตัดสินใจของผู้ปกครองและนักเรียนในการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนวัฒนาสาสน์. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อภิญา เวชชัย. (2544). รายงานการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- อรุณี หรดาล. (2536). ผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัย เอกสารการสอนชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา. หน่วยที่ 13-15 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อาคม ตรีเจริญ. (2539). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้นำเยาวชนกับการเผยแพร่ภาษาไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- อาคม ตรงเที่ยง. (2545). การศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการศึกษา เอกสารประกอบการเสวนาเรื่อง"การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น" วันที่ 7 กันยายน 2545 ณ ห้องประชุม อาคารวิทยบริการ วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อิทธิพร ศรีถาวร. (2544). สภาพและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการบริหารงานด้านโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนโคกศรีเมือง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

- อุดม เหลืองสด. (2545). การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและคุณภาพนักเรียนตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบ้านเก่าวิทยา จังหวัดกาญจนบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2543). รายงานการวิจัย การศึกษาแนวทางการบริหารการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ: ชุรสภาลาดพร้าว.
- อุไรวรรณ ห่วงสกุล. (2539). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนประถมศึกษากับชุมชนในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- เอกราช จัตรใจคำ. (2542). การมีส่วนร่วมในการจัดการโรงเรียนของคณะกรรมการโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- อำนวยพร ทรัพย์คง. (2542). บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในจังหวัดปราจีนบุรี. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Arnstein, S.R. (1969, July). Ladder of Citizen Participation. *Journal of American Institute of Planners*. 36(2): 216-224.
- Barnes, Rhoda Ann. (1995, April). African American Parents Involvement in Their Children's Schooling. *Dissertation Abstracts International*. 55(10): 3152-A.
- Carroll, A.B. (1987, March-April). In Search of the Moral Manager. *Business Horizontal*. 57(4): 7-5.
- Cohen, John M; & Uphoff, Noman T. (1977). *Rural Development Participation : Concepts and Measures for Project Design, Implementation and Evaluation*. USA: Cornell University.
- Craft, Rickie Clintion. (1988, May). Community Attitudes Toward Education and Levels of Participation in School Affairs," *Dissertation Abstracts International*. 34(11): 1321-A.
- Cronbach, L.J. (1984). *Essential of Psycholocal Testing*. 3rd ed. New York: Harper & Row.

- Gold, S.E. (2000 , October). Community Organizing at a Neighborhood High School : Promises and Dilemmas in Building Parent – educator Partnership and Collaborations. *Proquest Digital Dissertation*. 60(7)A: 295.
- Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. 3 ed. New York: Mc Graw-Hill.
- Goodlad, J.I. (1984). *A Place Called School: Prospects for the Future*. New York: Mc Graw Hill. Inc.
- Johnson, Douglas Michael. (1987, March). instructional Leadership Activities of Nonurban Elementary Principals : Self-perceived Changes and Effects Since Mandated Compliance with the Educational of all Handicapped children Act of (94-142). *Dissertation Abstracts International*. 47(9): 3261-A.
- Kaplan, Leonard. (1992). *Education and The Family*. Massachusetts: Allyn & Bacon.
- Krejcie, Robert V; & Morgan. Daryle W. (1970, Autumm). Determining Sample Size For Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3): 608—610.
- Marie, Harris Alison. (1998). *School — Community Relationships : A Namibian Case Study*. Canada: Alberta University.
- Marsh, C.J. (1997). *Perspectives: Key Concepts for Understanding Curriculum*. London: Falmer Press.
- Midgley, J and others. (1986). *Community participation, social development and state*. New York: Methuen.
- Oakley, Peter. (1991). *Project with People* . Geneva: ILO.
- Posner, G.J. (1992). *Analyzing the Curriculum*. New York: Mc Graw-Hill.
- Saylor, J.G. and Alexander, W.M. (1974). *Planning Curriculum for Schools*. New York: Holt Rinehart and Winston.
- Taba, H. (1962). *Curriculum Development: Theory and Practice*. New York: Harcourt Brace Jovanovich.
- Whang, In-Jong. (1981). *Management of Rural in Korea : The Saemaul Undong*. Seoul: National University Press.
- William, Erwin. (1976). *Participation Management : Concept : Theory and Implementation*. Atlanta. Ga: Georgia State University Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาของ โรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมเสนอแนะ ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ใน 5 ด้านคือ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์ และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและ ด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาตามแนวทางปฏิรูปสถานศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียน และจัดการศึกษาอย่างมีทิศทางที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพตามแนวทางการปฏิรูปสถานศึกษานำผลที่ได้ไปพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ข้อมูลในแบบสอบถามนี้ จะเก็บเป็นความลับและไม่มีผลกระทบหรือเสียหายต่อผู้ตอบแบบสอบถามแต่ประการใด ดังนั้นใคร่ขอความกรุณาจากท่านตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริงจะเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนและการวิจัย ครั้งนี้

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านกรุณาตอบแบบสอบถาม

นางชนิดา ชื่นวัด

นิสิตปริญญาโท ภาควิชา สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

แบบสอบถามชุดนี้มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามการมีส่วนร่วมเสนอแนะตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาของโรงเรียนวัดคลองชันใน 5 ด้านคือ

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาในด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
2. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาในด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน
3. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาในด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่
4. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง
5. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาในและด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความจริงกับท่านมากที่สุด

1. ระดับชั้นของนักเรียนในปกครอง

☐ ระดับช่วงชั้น ที่ 1 (ป.1 – ป.3)

☐ ระดับช่วงชั้น ที่ 2 (ป.4 – ป.6)

2. ระดับการศึกษา

☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี

☐ ปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี

3. อาชีพ

☐ รับจ้างทั่วไป

☐ เกษตรกรรม

☐ ธุรกิจส่วนตัว

☐ พนักงานรัฐวิสาหกิจ / รับราชการ

4. รายได้

☐ ต่ำกว่า 10,000 บาท

☐ 10,000 บาท ขึ้นไป

5. ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน

☐ ต่ำกว่า 5 ปี

☐ 5 ปี ขึ้นไป

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมเสนอแนะตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการของ ผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน

คำชี้แจง ข้อความต่อไปนี้เป็นการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมเสนอแนะตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาในด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
2. การมีส่วนร่วมเสนอแนะตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาในด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน
3. การมีส่วนร่วมเสนอแนะตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาในด้านจิตสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่
4. การมีส่วนร่วมเสนอแนะตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง
5. การมีส่วนร่วมเสนอแนะตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาในด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน

ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็นที่ท่านได้มีส่วนร่วมปฏิบัติในด้านต่าง ๆ แต่ละข้อมากน้อยตามความเป็นจริง โดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ได้ปฏิบัติมากที่สุด

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

ข้อ ที่	การมีส่วนร่วมในการปฏิรูปสถานศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
	1. ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร						
1.	มีส่วนร่วมในการประชุมเสนอแนะชุมนุม เกษตรผักปลอดสารพิษ						
2.	เป็นที่ปรึกษาโครงการเกษตรปลอดสารพิษ						
3.	เป็นวิทยากรให้ความรู้กับนักเรียนชุมนุม เกษตรปลอดสารพิษ						
4.	ร่วมจัดนิทรรศการให้ความรู้กิจกรรมวันแม่						
5.	มาร่วมงานกิจกรรมวันแม่ วันพอ						
6.	ร่วมบริจาคเงินซื้อเครื่องดนตรีไทย						
7.	ผลิตผลงานร่วมกับนักเรียนในกิจกรรมวันสำคัญ						
8.	ร่วมวางแผนในการจัดกิจกรรมกีฬาสี						
9.	ร่วมเปิดงานกีฬาสีของโรงเรียน						
10.	เป็นผู้แนะนำแหล่งเรียนรู้จัดนักเรียนไป ทัศนศึกษาตามแผนปฏิบัติการประจำปี						
11.	ไปเยี่ยมค่ายลูกเสือเมื่อนักเรียนไปเข้าค่าย						
12.	ร่วมจัดหาอุปกรณ์กีฬาให้โรงเรียนเพื่อพัฒนา ความสามารถนักเรียน						
13.	สนับสนุนโครงการคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา						
14.	จ่ายเงินให้นักเรียนได้เรียนภาษาอังกฤษ กับชาวต่างประเทศ						
	2. ด้านการจัดประสบการณ์ และกิจกรรมการเรียนรู้การสอน						
15.	เสนอแนะ ในการจัดการเรียนการสอนร่วมกับ ครูประจำชั้นของนักเรียน						
16.	ร่วมจัดหาอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนต่างๆ ให้ นักเรียนฝึกทักษะ						

ข้อ ที่	การมีส่วนร่วมในการปฏิรูปสถานศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
17.	เสนอแนะการจัดประสบการณ์ที่พัฒนานักเรียน เต็มศักยภาพ						
18.	ร่วมทำการบ้านหรือกิจกรรมอื่นๆที่พัฒนา นักเรียนตามที่โรงเรียนร้องขอ						
19.	ร่วมจัดหาแหล่งเรียนรู้ให้นักเรียนทั้งที่บ้าน และที่โรงเรียน						
20.	ร่วมมือกับครูในการแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียน						
21.	ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ประกอบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียน						
22.	เข้าร่วมประชุมอบรมการทำแผนการสอนของครู						
23.	ร่วมกิจกรรมการสอนที่สร้างความคิดสร้างสรรค์ แก้ปัญหาเหมาะสมตามวัยนักเรียน						
24.	ส่งเสริมกิจกรรมการสอนที่เป็นการเรียนร่วมกัน กับผู้ปกครอง						
25.	เสนอแนะให้ครูจัดการเรียนการสอนแบบ บูรณาการเนื้อหาวิชาและกิจกรรมชุมชน						
26.	วางแผนให้ครูนำนักเรียนไปศึกษา ภูมิปัญญา ท้องถิ่นในชุมชนให้ได้ประสบการณ์ตรง						
3. ด้านจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่							
27.	ร่วมสมทบทุนทอดผ้าป่าการศึกษาเพื่อ สร้างอาคารเรียน						
28.	เสนอความคิดเห็นในการวางแผนผัง และอาคารต่างๆและอาคารประกอบ						
29.	ร่วมบริจาคและปลูกต้นไม้เพื่อความร่มรื่น ในบริเวณโรงเรียน						
30.	จัดทำสนามเด็กเล่นเพื่อพัฒนานักเรียน ให้เหมาะสมตามวัย						

ข้อ ที่	การมีส่วนร่วมในการปฏิรูปสถานศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
31.	เสนอแนะการสร้างที่ล้างมือและแปรงฟัน เพื่อสุขอนามัย						
32.	บริจาคเงินสร้างรั้วเพื่อสร้างความปลอดภัย ให้นักเรียน						
33.	ร่วมกับครูตกแต่งอาคารเรียนในวันสำคัญต่างๆ						
34.	ร่วมรณรงค์การรักษาความสะอาด ในกิจกรรมวันสำคัญ						
35.	ร่วมบริจาคและจัดสร้างสวนสมุนไพรเป็น แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน						
36.	ร่วมบริจาคอุปกรณ์ปรับพื้นที่รอบๆโรงอาหาร เพื่อสุขภาพอนามัยที่ดีแก่นักเรียน						
37.	ร่วมเป็นคณะกรรมการในการพัฒนา สภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่						
38.	ร่วมดูแลและปรับปรุงบำรุงรักษาอาคารเรียนและ อาคารประกอบ						
39.	บริจาคอุปกรณ์เพื่อทำความสะอาด และตกแต่งให้โรงเรียนและห้องเรียน						
4. ด้านความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับผู้ปกครอง							
40.	เสนอความคิดเห็นการจัดทำข้อมูลข่าวสารของ โรงเรียนกับผู้ปกครองท่านอื่น						
41.	ช่วยประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนกับ ผู้ปกครองท่านอื่น						
42.	ร่วมประชุมผู้ปกครองในวันเปิดภาคเรียน						
43.	ร่วมกิจกรรมวันพ่อที่โรงเรียนจัด						
44.	ให้ข้อมูลต่างๆกับผู้ปกครองท่านอื่นเกี่ยวกับ กิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น						

ข้อ ที่	การมีส่วนร่วมในการปฏิรูปสถานศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
45.	ตอบกลับแบบสอบถามการประเมินผลเมื่อโรงเรียนมีกิจกรรม						
46.	ร่วมเป็นวิทยากรให้ความรู้ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน						
47.	ร่วมกิจกรรมวันแม่ที่โรงเรียนจัด						
48.	นำข้อเสนอแนะผู้ปกครองท่านอื่นที่เป็นประโยชน์มานำเสนอต่อทางโรงเรียนเมื่อมาประชุม						
49.	เชิญผู้ปกครองท่านอื่นให้มาร่วมกิจกรรมวันไหว้ครู ของโรงเรียน						
50.	ร่วมกับครูในการแก้ไขพฤติกรรมที่มีปัญหาของนักเรียน						
51.	เป็นผู้ร่วมเสนอแนวทางที่ส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน						
5. ด้านการประเมินผล การเรียนของนักเรียน							
52.	เสนอแนะแนวปฏิบัติในการวัดผลประเมินผลนักเรียน						
53.	ประเมินผลงานของนักเรียนร่วมกับครู						
54.	แนะนำให้ครูมีการประเมินผลตามศักยภาพของนักเรียนอย่างหลากหลาย						
55.	เป็นผู้ร่วมประเมินผลงานวิชาการนักเรียนในกิจกรรมวันสำคัญ						
56.	ร่วมแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องในการประเมินผล การเรียนของนักเรียนร่วมกับครูประจำชั้น						
57.	ร่วมประเมินแฟ้มผลงานนักเรียนเมื่อจบภาคเรียน						
58.	เสนอแนะวิธีการประเมินผลนักเรียน ที่สอดคล้องกับพฤติกรรมแต่ละบุคคล						

ข้อ ที่	การมีส่วนร่วมในการปฏิรูปสถานศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
59.	เสนอแนะให้โรงเรียนจัดอบรมการประเมินผล นักเรียนแก่ผู้ปกครอง						
60.	ให้คำแนะนำนักเรียนในการพัฒนาผลการเรียน ให้ดีขึ้น						
61.	ประเมินผลการทำงานกิจกรรมของนักเรียนที่บ้าน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบผลการเรียนที่โรงเรียน						
62.	ร่วมประเมินผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ กับชาวต่างประเทศ						
63.	นำผลการประเมินมาพัฒนาและหาวิธีการพัฒนา นักเรียนเต็มศักยภาพ						

แบบบันทึกการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง

เรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมเสนอแนะข้อคิดเห็นของผู้ปกครองในการปฏิรูป
สถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี

เขต 2

ชื่อผู้ถูกสัมภาษณ์.....นามสกุล.....
ผู้ปกครองนักเรียนชั้น.....
วันที่สัมภาษณ์.....เวลา.....
ผู้สัมภาษณ์.....

หัวข้อในการสัมภาษณ์

1. ข้อเสนอแนะของผู้ปกครองที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียน
วัดคลองชันในด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ร.....
.....

2. ข้อเสนอแนะของผู้ปกครองที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียน
วัดคลองชันในด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน

.....
.....

3. ข้อเสนอแนะของผู้ปกครองที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียน
วัดคลองชันในด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคาร

สถานที่.....
.....
.....

4. ข้อเสนอแนะของผู้ปกครองที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียน
วัดคลองชันในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

.....
.....

5. ข้อเสนอแนะของผู้ปกครองที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียน
วัดคลองชันในด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน

.....
.....

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

1. รองศาสตราจารย์ นิภา ศรีไพโรจน์	อาจารย์ประจำภาควิชาวัดและประเมินผลการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สายใจ แจ่มสุทธิมล	อาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
กรรมการสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน
3. นางจรรุณฏ รัตนปรีชาชัย	หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ 8 สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาปทุมธานี เขต 2
4. นางสาวกาญจนา วิริยะเจริญธรรม	ศึกษานิเทศก์ 8 ฝ่ายพัฒนาหลักสูตรและการสอน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2
5. นางนันทนิจ เทียงพูนโศก	ผู้อำนวยการโรงเรียน ระดับ 9
โรงเรียนวัดเปรมประชา จังหวัดปทุมธานี

แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
คำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง Item-objective Congruence (IOC)
เรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาของ
โรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมเสนอแนะ ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ใน 5 ด้านคือ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านจิตสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและ ด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาตามแนวทางปฏิรูปสถานศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียน และจัดการศึกษาอย่างมีทิศทางที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพตามแนวทางการปฏิรูปสถานศึกษานำผลที่ได้ไปพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ข้อมูลในแบบสอบถามนี้ จะเก็บเป็นความลับและไม่มีผลกระทบหรือเสียหายต่อผู้ตอบแบบสอบถามแต่ประการใด ดังนั้นใครขอความกรุณาจากท่านให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลไปใช้ปรับปรุงข้อคำถามจะเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนและการวิจัย ครั้งนี้

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมืองานวิจัย ฉบับนี้

.....
นางชนิดา ชื่นวัด

นิสิตปริญญาโท ภาคพิเศษ สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

แบบสอบถามชุดนี้มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามการมีส่วนร่วมเสนอแนะตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาของโรงเรียนวัดคลองชันใน 5 ด้านคือ

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาในด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
2. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาในด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน
3. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาในด้านจิตสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่
4. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง
5. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาในและด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน

ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็นข้อคำถามที่สอดคล้องกับงานวิจัยแต่ละข้อมากน้อยตามความเป็นจริง โดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ระดับความสอดคล้อง

+1 หมายถึง	ถ้าแน่ใจว่าข้อความนั้นตรงเนื้อหา
0 หมายถึง	ถ้าไม่แน่ใจว่าตรงเนื้อหา
-1 หมายถึง	ถ้าแน่ใจว่าข้อความนั้นไม่ตรงเนื้อหา

ข้อที่	การมีส่วนร่วมในการปฏิรูปสถานศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม			สำหรับ ผู้วิจัย
		+1	0	-1	
1.	1.ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีส่วนร่วมในการประชุมเสนอแนะชุมนุมเกษตร ผักปลอดสารพิษ				
2.	เป็นที่ปรึกษาโครงการเกษตรปลอดสารพิษ				
3.	เป็นวิทยากรให้ความรู้กับนักเรียนชุมนุม เกษตรปลอดสารพิษ				
4.	ร่วมจัดนิทรรศการให้ความรู้กิจกรรมวันแม่				
5.	มาร่วมงานกิจกรรมวันแม่ วันพ่อ				
6.	ร่วมบริจาคเงินซื้อเครื่องดนตรีไทย				
7.	ผลิตผลงานร่วมกับนักเรียนในกิจกรรมวันสำคัญ				
8.	ร่วมวางแผนในการจัดกิจกรรมกีฬาสี				
9.	ร่วมเปิดงานกีฬาสีของโรงเรียน				
10.	เป็นผู้แนะนำแหล่งเรียนรู้จัดนักเรียนไปทัศนศึกษา ตามแผนปฏิบัติการประจำปี				
11.	ไปเยี่ยมค่ายลูกเสือเมื่อนักเรียนไปเข้าค่าย				
12.	ร่วมจัดหาอุปกรณ์กีฬาให้โรงเรียนเพื่อพัฒนา ความสามารถนักเรียน				
13.	สนับสนุนโครงการคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา				
14.	จ่ายเงินให้นักเรียนได้เรียนภาษาอังกฤษ กับชาวต่างประเทศ				
15.	2. ด้านการจัดประสบการณ์และ กิจกรรมการเรียนการสอน เสนอแนะ ในการจัดการเรียนการสอนร่วมกับ ครูประจำชั้นของนักเรียน				
16.	ร่วมจัดหาอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนต่างๆ ให้นักเรียนฝึกทักษะ				
17.	เสนอแนะการจัดประสบการณ์ที่พัฒนา นักเรียนเต็มศักยภาพ				

ข้อที่	การมีส่วนร่วมในการปฏิรูปสถานศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม			สำหรับ ผู้วิจัย
		+1	0	-1	
18.	ร่วมทำการบ้านหรือกิจกรรมอื่นๆที่พัฒนานักเรียนตามที่โรงเรียนร้องขอ				
19.	ร่วมจัดหาแหล่งเรียนรู้ให้นักเรียนทั้งที่บ้านและโรงเรียน				
20.	ร่วมมือกับครูในการแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียน				
21.	ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมที่หลากหลายประกอบ การเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียน				
22.	เข้าร่วมประชุมอบรมการทำแผนการสอนของครู				
23.	ร่วมกิจกรรมการสอนที่สร้างความคิดสร้างสรรค์ แก้ปัญหาเหมาะสมตามวัยนักเรียน				
24.	ส่งเสริมกิจกรรมการสอนที่เป็นการเรียนรู้ร่วมกันกับ ผู้ปกครอง				
25.	เสนอแนะให้ครูจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เนื้อหาวิชาและกิจกรรมชุมชน				
26.	วางแผนให้ครูพานักเรียนไปศึกษา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในชุมชนให้ได้ประสบการณ์ตรง				
27.	3. ด้านจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ ร่วมสมทบทุนทอดผ้าป่าการศึกษาเพื่อสร้างอาคารเรียน				
28.	เสนอความคิดเห็นในการวางแผนผังและอาคารต่าง และอาคารประกอบ				
29.	ร่วมบริจาคและปลูกต้นไม้เพื่อความร่วมมือร่วมใจใน บริเวณโรงเรียน				
30.	จัดทำสนามเด็กเล่นเพื่อพัฒนานักเรียนให้ เหมาะสมตามวัย				
31.	เสนอแนะการสร้างที่ล้างมือและแปรงฟันเพื่อสุขอนามัย				
32.	บริจาคเงินสร้างรั้วเพื่อสร้างความปลอดภัยให้นักเรียน				
33.	ร่วมกับครูตกแต่งอาคารเรียนในวันสำคัญต่างๆ				
34.	ร่วมรณรงค์การรักษาความสะอาดในกิจกรรมวันสำคัญ				

ข้อที่	การมีส่วนร่วมในการปฏิรูปสถานศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม			สำหรับ ผู้วิจัย
		+1	0	-1	
35.	ร่วมบริจาคและจัดสร้างสวนสมุนไพร เป็นแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน				
36.	ร่วมบริจาคอุปกรณ์ปรับปรุงพื้นที่รอบ ๆ โรงอาหาร เพื่อสุขภาพอนามัยที่ดีแก่นักเรียน				
37.	ร่วมเป็นคณะกรรมการในการพัฒนา สภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่				
38.	ร่วมดูแลปรับปรุงบำรุงรักษาอาคารเรียน และอาคารประกอบ				
39.	บริจาคอุปกรณ์เพื่อทำความสะอาดและ ตกแต่งให้โรงเรียนและห้องเรียน				
40.	4. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง เสนอความคิดเห็นการจัดทำข้อมูลข่าวสารของ โรงเรียนกับผู้ปกครองท่านอื่น				
41.	ช่วยประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียน กับผู้ปกครองท่านอื่น				
42.	ร่วมประชุมผู้ปกครองในวันเปิดภาคเรียน				
43.	ร่วมกิจกรรมวันพ่อที่โรงเรียนจัด				
44.	ให้ข้อมูลต่างๆกับผู้ปกครองท่านอื่นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ โรงเรียนจัดขึ้น				
45.	ตอบกลับแบบสอบถามการประเมินผล เมื่อโรงเรียนมีกิจกรรม				
46.	ร่วมเป็นวิทยากรให้ความรู้ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน				
47.	ร่วมกิจกรรมวันแม่ที่โรงเรียนจัด				
48.	นำข้อเสนอแนะผู้ปกครองท่านอื่นที่เป็นประโยชน์ มานำเสนอต่อทางโรงเรียนเมื่อมาประชุม				
49.	เชิญผู้ปกครองท่านอื่นให้มาร่วมกิจกรรม วันไหว้ครู ของโรงเรียน				
50.	ร่วมกับครูในการแก้ไขพฤติกรรมที่ มีปัญหานักเรียน				

ข้อที่	การมีส่วนร่วมในการปฏิรูปสถานศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม			สำหรับ ผู้วิจัย
		+1	0	-1	
51.	เป็นผู้ร่วมเสนอแนวทางที่ส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามาร่วมกิจกรรมของโรงเรียน				
52.	5. ด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน เสนอแนะแนวปฏิบัติในการวัดผลประเมินผลนักเรียน				
53.	ประเมินผลงานของนักเรียนร่วมกับครู				
54.	แนะนำให้ครูมีการประเมินผลตามศักยภาพของนักเรียนอย่างหลากหลาย				
55.	เป็นผู้ร่วมประเมินผลงานวิชาการนักเรียนในกิจกรรมวันสำคัญ				
56.	ร่วมแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องในการประเมินผลการเรียนของนักเรียนร่วมกับครูประจำชั้น				
57.	ร่วมประเมินแฟ้มผลงานนักเรียนเมื่อจบภาคเรียน				
58.	เสนอแนะวิธีการประเมินผลนักเรียนที่สอดคล้องกับพฤติกรรมแต่ละบุคคล				
59.	เสนอแนะให้โรงเรียนจัดอบรมการประเมินผลนักเรียนแก่ผู้ปกครอง				
60.	ให้คำแนะนำนักเรียนในการพัฒนาผลการเรียนให้ดีขึ้น				
61.	ประเมินผลการทำกิจกรรมของนักเรียนที่บ้านเพื่อเป็นข้อมูลประกอบผลการเรียนที่โรงเรียน				
62.	ร่วมประเมินผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษกับชาวต่างประเทศ				
63.	นำผลการประเมินมาพัฒนาและหาวิธีการพัฒนานักเรียนเต็มศักยภาพ				

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางชนิดา ชื่นวัด
วัน/เดือน/ปีเกิด	23 มีนาคม 2506
สถานที่เกิด	ต.วัดโคก อ.มโนรมย์ จ.ชัยนาท
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	99/246 หมู่ที่ 3 ต.คูคต อ.ลำลูกกา จ.ปทุมธานี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2523	มัธยมศึกษา โรงเรียนวินิตศึกษา จ.ลพบุรี
พ.ศ. 2529	ปริญญาตรี (กศ.บ.) ภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2549	ปริญญาโท (กศ.ม.) การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประวัติการรับราชการ	
พ.ศ. 2531	อาจารย์ 1 ระดับ 3 โรงเรียนวัดสะพาน จ.บุรีรัมย์
พ.ศ. 2537	อาจารย์ 2 ระดับ 5 โรงเรียนวัดพิรุณศาสตร์ จ.ปทุมธานี
พ.ศ. 2546	อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนวัดคลองชัน จ.ปทุมธานี